

ทัศนะของนักศึกษาคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์และสวัสดิการสังคม
ต่อการศึกษาศังคมสงเคราะห์ : ศึกษากรณีนักศึกษาคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์
และสวัสดิการสังคม มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

โดย

อภิญา สุวรรณภักดิ์

คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์และสวัสดิการสังคม มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ
งานวิจัยนี้ได้รับการสนับสนุนจากมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง “ทัศนะของนักศึกษาคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์และสวัสดิการสังคม ต่อการศึกษาสังคมสงเคราะห์ : ศึกษากรณีนักศึกษาคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์และสวัสดิการสังคม มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ” มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาทัศนะของนักศึกษาต่อการศึกษาสังคมสงเคราะห์ ความพร้อมของนักศึกษาในการออกไปปฏิบัติงานวิชาชีพสังคมสงเคราะห์ และเพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาหลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตร์บัณฑิต การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้ศึกษาได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ของหลักสูตรในประเด็นความคิดเห็นต่อหลักสูตร ทัศนคติต่อวิชาชีพ และแนวทางการทำงาน ภายหลังจากจบหลักสูตร โดยศึกษาจากประชากร 1 กลุ่ม คือ นักศึกษาคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์และสวัสดิการสังคมทุกคนที่ผ่านการฝึกภาคปฏิบัติ 3 ใน ปีการศึกษา 2535 ซึ่งเป็นนักศึกษา รุ่นที่ 1 มีจำนวนทั้งหมด 47 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการศึกษาและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลและแปลความ คือ การใช้มาตรวัดแบบ Rating Scale ตามวิธีการของ Likert โดยมีระดับการวัด 5 ระดับ การหาค่าร้อยละ มีขั้วมีเลขคณิต และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการศึกษาพบว่า

หลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตร์บัณฑิต มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ ได้กำหนดให้มีจำนวนหน่วยกิตรวมของหลักสูตร จำนวน 139 หน่วยกิต ประกอบด้วย

- 1) หมวดวิชาการศึกษาทั่วไป มีจำนวน 34 หน่วยกิต
- 2) หมวดวิชาเฉพาะ มีจำนวน 96 หน่วยกิต ประกอบด้วย

วิชาพื้นฐานวิชาชีพ	18	หน่วยกิต
วิชาแกน ประกอบด้วย		
- วิชาบังคับภาคทฤษฎี	45	หน่วยกิต
- วิชาบังคับภาคปฏิบัติ	21	หน่วยกิต
- วิชาเฉพาะด้าน	12	หน่วยกิต

(ประกอบด้วยกลุ่มวิชาเสริมการปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์ 4 กลุ่ม คือ)

- กลุ่มวิชาเสริมการปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์ทั่วไป
- กลุ่มวิชาเสริมการปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์ทางการแพทย์
- กลุ่มวิชาเสริมการปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์ในงานสาธารณสุข
- กลุ่มวิชาเสริมการปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์ในอุตสาหกรรม

3) หมวดวิชาเลือกเสรี มีจำนวน 9 หน่วยกิต

ในการศึกษารั้วนี้มุ่งเน้นประเมินความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อวิชาในสาขาสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ โดยแบ่งประเด็นความคิดเห็นเป็น 4 ส่วนย่อยคือ

- ส่วนที่ 1 ความคิดเห็นต่อประโยชน์ที่ได้รับจากหมวดวิชาต่าง ๆ
- ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นต่อความเหมาะสมของหลักสูตรในภาคทฤษฎี
- ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นต่อความเหมาะสมของหลักสูตรในภาคปฏิบัติ
- ส่วนที่ 4 ความคิดเห็นต่อการปรับปรุงหลักสูตร

รายละเอียด ประเด็นความคิดเห็นในแต่ละส่วน สรุปได้ดังนี้

ส่วนที่ 1 ความคิดเห็นต่อประโยชน์ที่ได้รับจากหมวดวิชาต่าง ๆ พบว่า

วิชาพื้นฐานวิชาชีพ วิชาที่ได้รับประโยชน์มากที่สุดคือ วิชา SW2013 จริยธรรมทางวิชาชีพ รองลงมาคือวิชา SS2152 พัฒนาการทางร่างกายและจิตใจของมนุษย์ และวิชา HU1232 จิตวิทยาทั่วไป

วิชาแกน ประกอบด้วยวิชาบังคับภาคทฤษฎี วิชาบังคับภาคปฏิบัติ และวิชาเฉพาะด้าน ปรากฏว่า

วิชาบังคับภาคทฤษฎี วิชาที่ได้รับประโยชน์มากที่สุดคือ วิชา SW3233 หลักการให้คำปรึกษา รองลงมาคือวิชา SW2163 สังคมสงเคราะห์เบื้องต้น และวิชา SW2183 หลักและวิธีการปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์

วิชาบังคับภาคปฏิบัติ วิชาที่ได้รับประโยชน์มากที่สุดคือ วิชา SW4339 การฝึกภาคปฏิบัติ 3 รองลงมาคือวิชา SW3316 การฝึกภาคปฏิบัติ 1 และ วิชา SW3326 การฝึกภาคปฏิบัติ 2

วิชาเฉพาะด้าน ในรั้วนี้ ได้เปิดการสอนเพียง 3 กลุ่มวิชา และลำดับวิชาที่ได้รับประโยชน์มากที่สุดในแต่ละกลุ่มวิชา มีดังนี้

กลุ่มวิชาเสริมการปฏิบัติงานทางสังคมสงเคราะห์ทั่วไป คือ

วิชา SW4463 การเขียนวิเคราะห์และเสนอโครงการ

กลุ่มวิชาเสริมการปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์ทางการแพทย์ คือ

วิชา SW4533 เทคนิคการสงเคราะห์ผู้ป่วยด้วยโรคร้ายแรงทางสังคม

กลุ่มวิชาเสริมการปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์ในอุตสาหกรรม คือ

วิชา SW4723 ระบบความมั่นคงทางสังคม

หมวดวิชาเลือกเสรี วิชาที่ได้รับประโยชน์มากที่สุด คือ วิชา SW3863 การประชาสัมพันธ์
รองลงมาคือวิชา SW3843 พลวัตรกลุ่ม และวิชา SW3813 สวัสดิการครอบครัวและเด็ก

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นต่อความเหมาะสมของหลักสูตรในภาคทฤษฎี

นักศึกษาเห็นว่าเนื้อหาหลักสูตรในภาคทฤษฎีเหมาะสม สามารถนำไปปรับใช้ในการ
ฝึกภาคปฏิบัติ และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์ต่อไปในอนาคต ซึ่ง
รายวิชาที่เห็นว่าเหมาะสมมากที่สุดคือ วิชา SW2183 หลักและวิธีการปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์
รองลงมาคือ วิชา SW3233 หลักการให้คำปรึกษา และวิชา HU1232 จิตวิทยาทั่วไป

นอกจากนี้ นักศึกษาเห็นว่าควรมีการปรับปรุง เสริม หรือ สอดแทรกรายวิชาเกี่ยว
กับการนำกลุ่ม กิจกรรมและสถานการณ์กลุ่ม ความรู้ด้านคอมพิวเตอร์ และภาษาอังกฤษทางสังคม
สงเคราะห์ เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพสังคมปัจจุบัน

ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นต่อความเหมาะสมของหลักสูตรในภาคปฏิบัติ

ในหลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตรบัณฑิต ได้กำหนดให้วิชาบังคับภาคปฏิบัติมี
จำนวน 3 วิชาตลอดหลักสูตร คือ วิชา SW3316 การฝึกภาคปฏิบัติ 1 วิชา SW3326 การฝึกภาค
ปฏิบัติ 2 และวิชา SW4339 การฝึกภาคปฏิบัติ 3 และนักศึกษามีความคิดเห็นต่อรายวิชาการฝึก
ภาคปฏิบัติ ดังนี้

การฝึกภาคปฏิบัติ 1 มีความเหมาะสม เนื่องจากเป็นการฝึกภาคปฏิบัติที่เริ่มจากงานสังคมสงเคราะห์เฉพาะราย เป็นการปูพื้นฐานในการฝึกภาคปฏิบัติต่อไป

การฝึกภาคปฏิบัติ 2 มีความเหมาะสม เนื่องจาก สามารถนำความรู้ที่ได้ศึกษาจากภาคทฤษฎีเกี่ยวกับวิชาหลัก และวิธีการปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์ชุมชนมาประยุกต์ใช้และฝึกปฏิบัติจริง

การฝึกภาคปฏิบัติ 3 มีความเหมาะสม เนื่องจากเป็นการฝึกตามความสนใจเฉพาะด้าน ซึ่งเป็นการเปิดโอกาสให้นักศึกษาเลือกปฏิบัติงานกับกลุ่มเป้าหมายที่สนใจ

สำหรับปัญหาในการฝึกภาคปฏิบัติของนักศึกษา ที่พบมากที่สุดคือ ปัญหาการเขียนวิเคราะห์รายงาน รองลงมาคือ ปัญหาการคมนาคม และปัญหาด้านการเงิน

นอกจากนี้ นักศึกษาได้เสนอให้มีการจัดฝึกภาคปฏิบัติแบบต่อเนื่อง เพื่อให้ นักศึกษาได้เรียนรู้ เข้าใจถึงกระบวนการปฏิบัติงาน การให้บริการ การให้ความช่วยเหลือ ในงานสังคมสงเคราะห์อย่างเต็มที่

ส่วนที่ 4 ความคิดเห็นต่อการปรับปรุงหลักสูตร

ภาคทฤษฎี ส่วนใหญ่เห็นว่ามีเหมาะสมดี หากมีการปรับปรุงในรายวิชา ควรให้สอดคล้องกับปัญหาสังคมในสถานการณ์ปัจจุบัน และอนาคต โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ควรเน้นที่คุณภาพ เนื้อหาสาระ เพื่อนำไปใช้ในการปฏิบัติงานได้ต่อไป

ภาคปฏิบัติ ส่วนใหญ่เห็นว่ามีเหมาะสมดี หากมีการปรับปรุง ควรกำหนดหน่วยงานที่จัดให้นักศึกษาฝึกภาคปฏิบัติมีมากกว่านี้ ควรจัดช่วงเวลาการฝึกแบบต่อเนื่อง และควรมีข้อมูลเกี่ยวกับหน่วยงานต่าง ๆ ด้วย

สำหรับความคิดเห็นของนักศึกษาต่อวิชาชีพสังคมสงเคราะห์ พบว่าเหตุผลที่นักศึกษาได้เข้ามาศึกษาในคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์และสวัสดิการสังคม คือ เป็นวิชาชีพที่น่าสนใจเหมาะสมกับตนเองและเป็นวิชาชีพที่ได้บุญกุศล มีโอกาสช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์

นอกจากนี้ นักศึกษาเห็นว่าวิชาชีพสังคมสงเคราะห์ เป็นวิชาชีพที่ต้องเสียสละอดทน อดทนต่อปัญหาสังคม เป็นวิชาชีพที่ต้องมีจิตสำนึก และเป็นงานที่ทำหาย มีประโยชน์มากใน สภาวะการณ์สังคมปัจจุบัน

ดังนั้น โดยภาพรวมเกี่ยวกับวิชาชีพสังคมสงเคราะห์ ผู้ปฏิบัติงานด้านนี้ควรมีพื้นฐาน ความรู้ทางวิชาชีพสังคมสงเคราะห์ เนื่องจากการปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์ จะต้องเน้นหลักการ วิธีการ เทคนิคต่าง ๆ เป็นสำคัญ มิใช่เป็นการปฏิบัติงานที่ใช้เพียงสามัญสำนึกเท่านั้น

และจากการศึกษาเกี่ยวกับความคาดหวังในการศึกษาต่อ และการทำงานด้านสังคม สงเคราะห์ พบว่า นักศึกษารุ่นแรกคาดหวังว่าจะเลือกทำงานด้านสังคมสงเคราะห์ โดยให้เหตุผลว่าได้ ทำงานตรงกับสาขาวิชาที่เรียนมา คาดว่าจะทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและถูกต้อง มีความรัก- สนใจงานด้านนี้ และคาดหวังว่าจะทำงานในภาครัฐ เนื่องจากมีความมั่นคง มีระบบสวัสดิการ มีการ ทำงานเป็นระบบขั้นต้น

สำหรับนักศึกษาที่ไม่เลือกทำงานด้านสังคมสงเคราะห์ ให้เหตุผลว่าประสงค์จะหา ประสบการณ์ในวิชาชีพอื่น ๆ เพิ่มเติม

จากผลการศึกษาค้างนี้ ทำให้ได้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนารายวิชา และหลัก สูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตรบัณฑิต พ.ศ. 2533 ดังนี้

1. ควรมีการปรับรายวิชาที่ซ้ำซ้อน
2. ควรจัดให้มีวิชาที่สอดคล้องกับสภาพสังคมปัจจุบันมากยิ่งขึ้น เช่น คอมพิวเตอร์ ภาษาอังกฤษสำหรับนักสังคมสงเคราะห์ ฯลฯ
3. ควรจัดให้มีอาจารย์ภายใน (อาจารย์ประจำในคณะ) เพิ่มมากขึ้น เพื่อให้เพียงพอ กับปริมาณนักศึกษา.
4. การจัดฝึกภาคปฏิบัติ ควรเป็นลักษณะแบบต่อเนื่อง
5. การจัดสรรหน่วยงานการฝึกภาคปฏิบัติ ควรมีการศึกษาหน่วยงานให้ชัดเจน และมีเอกสารข้อมูลเกี่ยวกับหน่วยงานต่าง ๆ
6. การฝึกภาคปฏิบัติ 1 ควรเป็นหน่วยงานที่ให้บริการระดับบุคคลและกลุ่มชน
การฝึกภาคปฏิบัติ 2 ควรมีให้เลือกทั้งชุมชนเมือง และชุมชนชนบท
การฝึกภาคปฏิบัติ 3 ควรเป็นหน่วยงานที่นักศึกษาสนใจจริง ๆ

กิตติกรรมประกาศ

รายงานวิจัยเรื่อง “ทัศนะของนักศึกษาคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์และสวัสดิการสังคมต่อการศึกษาระดับสังคมสงเคราะห์ : ศึกษากรณีนักศึกษาคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์และสวัสดิการสังคม มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ” นี้ได้รับการอุดหนุนการวิจัยจากมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ ซึ่งผู้ศึกษาขอขอบคุณอย่างสูง ณ โอกาสนี้ และผลงานวิจัยเรื่องนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี เนื่องจากความกรุณาและความช่วยเหลือจากบุคคลหลายฝ่าย ดังนี้

ผู้ศึกษาใคร่ขอกราบขอบพระคุณท่านคณบดี คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์และสวัสดิการสังคม มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ อาจารย์ ดร.ทิพาภรณ์ โพธิ์ถวิล ที่ให้การสนับสนุนการทำวิจัยเรื่องนี้ พร้อมให้คำแนะนำปรึกษา ตรวจสอบแก้ไขเป็นอย่างดี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เล็ก สมบัติ ที่กรุณาให้คำแนะนำปรึกษา ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลมาโดยตลอด อาจารย์รัชฎญา สนิทวงศ์ ณ อยุธยา ที่ให้การช่วยเหลือ แนะนำ และให้ข้อคิดเห็นต่างๆ ในการศึกษาครั้งนี้

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้รับความมือเป็นอย่างดียิ่งจากนักศึกษาคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์และสวัสดิการสังคม มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ รุ่นปีการศึกษา 2533 ซึ่งเป็นนักศึกษารุ่นแรก ของหลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตรบัณฑิต ซึ่งเป็นผู้มีส่วนสำคัญต่อการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ขอได้รับความขอบคุณไว้ ณ ที่นี้ด้วย

ท้ายที่สุดนี้ ขอขอบคุณ คณาจารย์คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์และสวัสดิการสังคม มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ ทุกท่านที่เป็นกำลังใจในการทำวิจัยครั้งนี้ ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่ทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดพิมพ์ข้อมูล และดำเนินการด้านต่าง ๆ จนงานวิจัยสามารถลุล่วงด้วยดี

หากผลงานนี้มีข้อบกพร่อง และข้อเสนอแนะประการใด ผู้ศึกษาขอน้อมรับด้วยความขอบคุณยิ่ง

อภิญา สุวรรณภักดิ์

พฤษภาคม 2541

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	(1)
กิตติกรรมประกาศ	(6)
สารบัญตาราง	(8)
บทที่	
1. บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การศึกษา	5
ขอบเขตการศึกษา	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	6
2. หลักฐานและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
หลักฐาน และโครงสร้างหลักฐานคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์	
และสวัสดิการสังคม มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ	7
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	11
3. ระเบียบวิธีการศึกษา	16
4. ผลการศึกษา	18
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป	18
ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของนักศึกษาต่อหลักฐานสังคม	
สงเคราะห์ศาสตร์บัณฑิต	25
ตอนที่ 3 ความคิดเห็นของนักศึกษาต่อวิชาชีพสังคมสงเคราะห์	79
ตอนที่ 4 ความคาดหวังของนักศึกษาในการศึกษาต่อ และการทำงาน	
ด้านสังคมสงเคราะห์	92
5. สรุปผลการศึกษา	99
ภาคผนวก	109
บรรณานุกรม	127

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
4.1 ระดับอายุและการนับถือศาสนาของนักศึกษา	19
4.2 ภูมิสำเนาและที่อยู่อาศัยในปัจจุบัน	20
4.3 สภาพครอบครัวของนักศึกษา	21
4.4 อาชีพหลักและรายได้หลักของครอบครัว	22
4.5 อาชีพรอง และรายได้รองของครอบครัว	23
4.6 ระดับผลการศึกษา	24
4.7 การจัดลำดับประโยชน์ที่ได้รับจากวิชาพื้นฐานวิชาชีพ	27
4.8 การจัดลำดับประโยชน์ที่ได้รับจากวิชาแกนในวิชาบังคับภาคทฤษฎี	29
4.9 การจัดลำดับประโยชน์ที่ได้รับจากวิชาแกนในวิชาบังคับภาคปฏิบัติ	32
4.10 การจัดลำดับประโยชน์ที่ได้รับจากวิชาแกนในวิชาเฉพาะด้าน กลุ่มวิชาเสริมการปฏิบัติงานทางสังคมสงเคราะห์ทั่วไป	34
4.11 การจัดลำดับประโยชน์ที่ได้รับจากวิชาแกนในวิชาเฉพาะด้าน กลุ่มวิชาเสริมการปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์ทางการแพทย์	35
4.12 การจัดลำดับประโยชน์ที่ได้รับจากวิชาแกนในวิชาเฉพาะด้าน กลุ่มวิชาเสริมการปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์ในอุตสาหกรรม	36
4.13 การจัดลำดับประโยชน์ที่ได้รับจากหมวดวิชาเลือกเสรี	37
4.14 ความคิดเห็นต่อหลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตรบัณฑิตในภาคทฤษฎี	39
4.15 รายวิชาในหลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตรบัณฑิตที่เหมาะสมสามารถ นำมาประยุกต์ในการปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์	41
4.16 รายวิชาในหลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตรบัณฑิตที่ไม่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ ในการปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์	44
4.17 การปรับปรุง เสริมหรือสอดคล้องรายวิชา เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพสังคมปัจจุบัน	45
4.18 ความซ้ำซ้อนของรายวิชาในหลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตรบัณฑิต	47
4.19 ความคิดเห็นเกี่ยวกับรายวิชาที่ซ้ำซ้อน	47

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า	
4.20	ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนการสอน ด้านอาจารย์ผู้สอน	51
4.21	ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนการสอน ด้านความพร้อมของอาจารย์	53
4.22	ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนการสอน ด้านวิธีการถ่ายทอด	55
4.23	ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนการสอน ด้านความคาดหวังที่มีต่ออาจารย์	56
4.24	ความคิดเห็นเกี่ยวกับการฝึกภาคปฏิบัติ 1	59
4.25	ความคิดเห็นเกี่ยวกับการฝึกภาคปฏิบัติ 2	61
4.26	ความคิดเห็นเกี่ยวกับการฝึกภาคปฏิบัติ 3	63
4.27	ลำดับปัญหาในการฝึกภาคปฏิบัติ	65
4.28	การจัดการฝึกภาคปฏิบัติ	67
4.29	ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดสรรหน่วยงาน	68
4.30	ความคาดหวังต่อการฝึกภาคปฏิบัติ	70
4.31	การจัดดูงานก่อนฝึกภาคปฏิบัติ	73
4.32	ความคิดเห็นต่อการปรับปรุงหลักสูตร ภาคทฤษฎี	75
4.33	ความคิดเห็นต่อการปรับปรุงหลักสูตรภาคปฏิบัติ	76
4.34	ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำทฤษฎีไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน	78
4.35	ความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำความรู้และประสบการณ์ทางด้านสังคมสงเคราะห์ ไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน	78
4.36	เหตุผลที่เข้ามาศึกษาในคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์และสวัสดิการสังคม	79
4.37	การจัดลำดับความคิดเห็นต่อวิชาชีพสังคมสงเคราะห์	81
4.38	การจัดลำดับความคิดเห็นต่อบทบาทนักสังคมสงเคราะห์วิชาชีพ	83
4.39	ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับพื้นฐานวิชาชีพในการปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์	89
4.40	ประเด็นข้อคิดเห็นเกี่ยวกับพื้นฐานวิชาชีพในการปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์	90
4.41	ความคาดหวังของนักศึกษาในการเลือกทำงานด้านสังคมสงเคราะห์	92

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
4.42 ประเด็นความคิดเห็นเกี่ยวกับการเลือกทำงานด้านสังคมสงเคราะห์	93
4.43 ความคาดหวังในการเลือกทำงานด้านสังคมสงเคราะห์	95
4.44 ประเด็นความคิดเห็นเกี่ยวกับการเลือกทำงานด้านสังคมสงเคราะห์	96
4.45 ความคาดหวังในการประกอบอาชีพอื่นที่ไม่เกี่ยวข้องกับงานด้านสังคมสงเคราะห์	97
4.46 ความคาดหวังของนักศึกษาเมื่อจบการศึกษาในหลักสูตรสังคม สงเคราะห์ศาสตรบัณฑิต	98

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาสังคมสงเคราะห์ เริ่มต้นในสมัยรัฐบาลจอมพล ป. พิบูลสงคราม เป็นนายกรัฐมนตรี โดยได้มีการจัดตั้งสถานศึกษาสังคมสงเคราะห์ขึ้นเป็นครั้งแรกในปี พ.ศ. 2485 ที่สำนักวัฒนธรรมฝ่ายหญิง สภาวัฒนธรรมแห่งชาติ ซึ่งนับเป็นประวัติการณ์ในการวางรากฐานเพื่อส่งเสริมการสังคมสงเคราะห์ แต่ปรากฏว่าได้ยุบเลิกไปพร้อมกับการยุบเลิกสำนักวัฒนธรรมฝ่ายหญิง ต่อมาในปี พ.ศ. 2495 คณะกรรมการสภาวัฒนธรรมแห่งชาติได้เล็งเห็นความสำคัญ และคุณประโยชน์ในการดำเนินงานสังคมสงเคราะห์ให้ถูกต้องตามหลักวิชาสากล จึงได้จัดดำเนินงานสถานศึกษาสังคมสงเคราะห์ขึ้นใหม่อีก เป็นสถาบันการศึกษาเพื่ออาชีพการสังคมสงเคราะห์โดยตรง¹ ในงานนี้สำนักวัฒนธรรมฝ่ายหญิง ได้เชิญผู้ทรงคุณวุฒิมาหารือ เรื่องหลักสูตรการอบรม และได้แก้ไขกำหนดระยะเวลาการอบรมเป็น 1 ปี และกำหนดคุณสมบัติของผู้จะเข้ารับการอบรม คือ ชั้นปริญญาตรีในบางสาขา ด้วย วิชาในหลักสูตรภาคทฤษฎีแบ่งได้เป็น 3 หมวดคือ หมวดวิชาทั่วไป หมวดวิชาสังคมศาสตร์ หมวดวิชาทางสังคมสงเคราะห์ ส่วนการฝึกภาคปฏิบัติก็ได้มีการส่งนักศึกษาออกปฏิบัติกิจการตามองค์การสังคมสงเคราะห์ต่าง ๆ ด้วย

กิจการสังคมสงเคราะห์ได้เจริญก้าวหน้าเป็นอันมาก และขยายงานออกไปอย่างกว้างขวางประกอบกับรัฐบาลไทยในขณะนั้น กำลังเร่งรัดจัดงานสังคมสงเคราะห์เพื่อสวัสดิภาพของประชาชนในสังคม เพื่อเป็นการวางพื้นฐานงานสังคมสงเคราะห์ให้เจริญก้าวหน้าอย่างมั่นคง และเป็นไปตามหลักวิชาการ เช่น นานาอารยประเทศได้ดำเนินการอยู่ คณะรัฐมนตรีจึงมีมติให้จัดตั้งคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ขึ้นในมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ในปี พ.ศ. 2497 เพื่อส่งเสริมการศึกษาสังคมสงเคราะห์ให้เทียบเท่ามหาวิทยาลัยในต่างประเทศ²

¹ เรณู ลุสนันท์ "การศึกษาการสังคมสงเคราะห์" เอกสารทางวิชาการสังคมสงเคราะห์ (กรุงเทพฯ : กรมประชาสงเคราะห์, 2501), น. 72. อ่างโน จำเรียง ฐรมะสุวรรณ, "ทัศนะเกี่ยวกับค่านิยมทางวิชาชีพสังคมสงเคราะห์ของนักศึกษาสังคมสงเคราะห์ คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2517), น. 9-10

² เรื่องเดียวกัน, น.10

ในการจัดตั้ง คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ ที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ดังกล่าว มีวัตถุประสงค์เพื่อผลิตบัณฑิตปริญญาตรีออกไปทำงานสังคมสงเคราะห์ให้แก่หน่วยงานต่าง ๆ ของรัฐ โดยรับนักศึกษาผู้สำเร็จการศึกษาชั้นปีที่ 2 จากมหาวิทยาลัยต่าง ๆ เข้ามาเรียนอีก 2 ปี เฉพาะภาคทฤษฎีและงานจากหน่วยงานต่าง ๆ ไม่มีภาคปฏิบัติ แล้วจึงได้รับปริญญาตรีทางสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ (สส.บ.) ทั้งนี้เนื่องจากเป็นความต้องการเร่งด่วนของรัฐบาลที่ต้องการบุคลากรด้านนี้ ไปปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์

ในปี พ.ศ. 2500 คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ ได้เปิดรับนักศึกษาสาขาสังคมสงเคราะห์หลักสูตร 4 ปี โดยรับนักเรียนที่จบการศึกษาชั้น มศ. 5 เฉพาะภาคกลางวัน และภาคกลางคืนรับบัณฑิตชั้นปริญญาตรีจากสาขาต่าง ๆ เข้าศึกษาต่ออีก 2-3 ปี ทั้งภาคทฤษฎี ภาคปฏิบัติ และภาควิทยานิพนธ์ โดยได้รับการฝึกอบรมให้เป็นผู้ปฏิบัติงานระดับผู้บริหารวางแผนนโยบายและนิเทศงาน ตลอดทั้งฝึกหัดให้มีความชำนาญในงานเฉพาะตัว³

การศึกษาด้านการสังคมสงเคราะห์ ได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เป็นสถาบันทางการศึกษาด้านสังคมสงเคราะห์แห่งแรกของไทย และตั้งแต่ปี พ.ศ. 2497 จนถึงปัจจุบันนับได้ถึงสี่ทศวรรษแล้ว คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ ได้ผลิตบัณฑิตและมหาบัณฑิต จำนวน 3,427 คน⁴ ออกไปปฏิบัติงานรับใช้สังคม ในสาขาวิชาชีพต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน แต่ปรากฏว่าการผลิตบัณฑิต และมหาบัณฑิตดังกล่าวยังมีจำนวนไม่เพียงพอ ทั้งนี้สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (กพ.) ได้กำหนดให้สาขาวิชาชีพสังคมสงเคราะห์ เป็นหนึ่งใน 30 สาขาวิชาชีพที่ขาดแคลน โดยกำหนดให้บุคคลสามารถเข้ารับราชการได้โดยไม่ต้องสอบ หากส่วนราชการที่เกี่ยวข้องต้องการเปิดรับบุคคลเข้ารับราชการ⁵ ซึ่งแสดงให้เห็นว่านับวันวิชาชีพสังคมสงเคราะห์มีความสำคัญ และมีความจำเป็นต่อการปฏิบัติงานในสังคมมากขึ้น จึงเป็นเหตุผลที่เหมาะสมต่อการเร่งขยายการผลิตบัณฑิตทางสังคมสงเคราะห์

³ วันทนี วาสิกะสิน และสุรางค์รัตน์ วศินารมณ "รายงานวิจัยการศึกษาความรู้ และทัศนคติของประชาชน ในเขตกรุงเทพมหานคร ต่องานสังคมสงเคราะห์ในประเทศไทย" คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2534, น. 23-24

⁴ สถิติบัณฑิตและมหาบัณฑิต คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2497-2535 อ้างใน จริญญา วันทาวงค์, "เกียรติภูมิแห่งตนต่อการปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์วิชาชีพ", (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2537), น. 5

⁵ ธี 12, คอลัมภ์ มุมข้าราชการ "เรื่อง รับราชการโดยไม่ต้องสอบ" ในหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ประจำวันที่ 22 กรกฎาคม 2536

ให้เพียงพอกับความต้องการ โดยการส่งเสริมสนับสนุนให้หน่วยงานภาคเอกชนได้เข้ามามีบทบาทใน
 ด้านนี้ เช่นเดียวกันกับการเริ่มต้นของงานสังคมสงเคราะห์อาสาสมัคร โดยเอกชนในสมัยรัชกาลที่ 5
 อาทิสมาเด็จพระศรีพัชรินทราบรมราชินี พระนางเจ้าเสาวภาผ่องศรี ทางสถาปนาสมาคมอุณาโลมแดง
 หรือสมาคมกาชาดไทยขึ้น เพื่อช่วยเหลือทหารที่บาดเจ็บจากสงคราม พระวิมาดาเธอกรมพระสุทธา-
 สินีนาถ ได้สร้างโรงเรียนเด็กกำพร้าอนาถาขึ้นในปี พ.ศ. 2436 ซึ่งจัดได้ว่าเป็นสถานสงเคราะห์เด็ก
 แห่งแรกในประเทศไทย ต่อมาในปี พ.ศ. 2453 มูลนิธิอัครบิดรเชียงตุงได้ก่อตั้งขึ้น ดำเนินงาน
 ช่วยเหลือผู้ประสบปัญหาความเดือดร้อนต่าง ๆ⁶ และได้มีการจดทะเบียนก่อตั้งมูลนิธิอัครบิดรเชียงตุง
 เชียงตุง อย่างเป็นทางการในปี พ.ศ. 2480 ซึ่งนับได้ว่ามีขอบข่ายการทำงานด้านการสังคมสงเคราะห์
 ในภาคเอกชนที่กว้างขวางที่สุดในประเทศไทยองค์กรหนึ่ง โดยมีกิจกรรมครอบคลุมด้านการสังคม
 สงเคราะห์ สวัสดิการสังคม ช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ ส่งเสริมสุขภาพและรักษาพยาบาล ตลอดจน
 งานการส่งเสริมการศึกษา ต่อมามูลนิธิฯ ได้จัดตั้งสถานผดุงครรภ์หัวเจียว ในปี พ.ศ. 2481 และได้
 ขยายบริการ โดยใช้ชื่อใหม่ว่า "สถานพยาบาลหัวเจียว" ในปี พ.ศ. 2483 และได้มีการจัดตั้งเรียน
 ผดุงครรภ์ขึ้นในปี พ.ศ. 2484 เพื่อฝึกอบรมนักเรียนผดุงครรภ์รองรับการดำเนินการของ สถาน
 พยาบาลหัวเจียว และรับใช้สังคม ตามนโยบายของรัฐบาลจอมพล ป. พิบูลสงคราม เกี่ยวกับการ
 สร้างพลเมืองของประเทศ⁷

สถานพยาบาลหัวเจียว ได้ขยายกิจการจัดตั้งเป็นโรงพยาบาลหัวเจียว และขยาย
 ขยายงานจากเดิมซึ่งดูแลทางด้านสูตินรีเวช และบริหารการมาเปิดรักษาผู้ป่วยทั่วไป คณะกรรมการ
 บริหารมูลนิธิอัครบิดรเชียงตุง และผู้บริหารโรงเรียนจึงเห็นควรให้ยกระดับโรงเรียนขึ้นเป็นวิทยาลัย และได้
 รับอนุมัติจากทบวงมหาวิทยาลัยให้ยกวิทยฐานะขึ้นเป็นวิทยาลัยหัวเจียว ในปี พ.ศ. 2524 เพื่อเปิด
 หลักสูตรการศึกษาการพยาบาลระดับปริญญาตรี

การดำเนินงาน ของมูลนิธิอัครบิดรเชียงตุง เป็นรากฐานสำคัญในการจัดตั้งโรงพยาบาล
 หัวเจียวและวิทยาลัยหัวเจียว เพื่อให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของมูลนิธิอัครบิดรเชียงตุงที่มุ่งดำเนินงานด้าน
 การสังคมสงเคราะห์ และการบำเพ็ญสาธารณประโยชน์ จึงได้มีการศึกษาความเป็นไปได้ ในการ

⁶ ยูพา วงศ์ไชย "การบริหารองค์การสังคมสงเคราะห์เอกชน" กองการสังคมสงเคราะห์เอกชน กรมประชา
 สงเคราะห์, ฝ่ายวิชาการมูลนิธิศาสตราจารย์ปกรณ์ อังศุสิงห์, ตุลาคม 2536, น.91

⁷ มูลนิธิอัครบิดรเชียงตุง "หนังสือแจ้งกิจการ พ.ศ. 2536 "เอสอาร์.ซี เอ็นเวลอะฟ" กรุงเทพฯ น.95-96

⁸ โดยมีศาสตราจารย์ยูพา วงศ์ไชย (ซึ่งขณะนั้นดำรงตำแหน่ง รองศาสตราจารย์ประจำคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์
 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์) และคณะ เป็นผู้ศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดตั้งคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ ที่
 มหาวิทยาลัยหัวเจียว

ขยายขอบเขตการศึกษาของวิทยาลัยหัวเฉียว โดยการจัดตั้งคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ ได้ข้อสรุปว่าควรจัดตั้งคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ ทั้งนี้เพื่อสนองตอบนโยบายของรัฐบาล และเจตนารมณ์ของมูลนิธิอู่เต็กตั้ง เชียงตั้ง นอกจากนี้เหตุผลของการจัดตั้งคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ของวิทยาลัยหัวเฉียว ยังระบุว่าปัจจุบัน การผลิตบัณฑิตสังคมสงเคราะห์ ยังไม่เพียงพอที่จะสนองตอบความต้องการของหน่วยงาน และองค์การสวัสดิการสังคมของรัฐและเอกชน⁹ และเพื่อให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 6 (2530-2534) ที่ระบุว่ารัฐบาลมีนโยบายสนับสนุนให้สถาบันการศึกษาเอกชน เปิดดำเนินการคณะหรือสาขาวิชาใหม่ ดังนั้นในปี พ.ศ. 2533 วิทยาลัยหัวเฉียวจึงได้จัดตั้ง คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ โดยเริ่มเปิดสอนหลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตรบัณฑิต

ต่อมาคณะกรรมการมูลนิธิอู่เต็กตั้ง ได้ตระหนักถึงความสำคัญของมนุษย์ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาประเทศ และเพื่อสนองนโยบายของรัฐในด้านการผลิตบุคลากร และการพัฒนาสังคม จึงได้ขยายการศึกษาให้กว้างขวาง โดยยกระดับวิทยาลัยหัวเฉียว เป็นมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2535 ตามโครงการส่งเสริมขยายขอบข่ายงานด้านการศึกษา เพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในระดับอุดมศึกษา ซึ่งเรียกว่า “โครงการมหาวิทยาลัยของมูลนิธิอู่เต็กตั้ง” เนื่องในวาระที่มูลนิธิดำเนินการมาครบ 80 ปี และตรงกับวาระครบหนึ่งทศวรรษของวิทยาลัยหัวเฉียว เมื่อปี พ.ศ. 2533¹⁰ โดยมุ่งหวังจะผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ ทักษะด้านวิทยาการ และวิชาชีพควบคู่กับการมีคุณธรรม และจิตสำนึกของการเป็นพลเมืองดี ตลอดจนเกิดจิตสำนึกของความรักรับผิดชอบต่อสังคม ปัจจุบัน มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ เป็นหน่วยงานหนึ่งภายใต้การบริหารงานและความรับผิดชอบของมูลนิธิอู่เต็กตั้ง

การจัดตั้งคณะสังคมสงเคราะห์ชั้น ภายใตวิทยาลัยหัวเฉียวในขณะนั้น นับได้ว่าเป็นคณะวิชาที่สอง ที่เป็นส่วนหนึ่งของการขยายขอบข่ายงาน และการเปิดการเรียนการสอน วิทยาลัยหัวเฉียว ถือว่าเป็นวิทยาลัยเอกชนแห่งแรก ที่เปิดสอนหลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตรบัณฑิต เพื่อตอบสนองความต้องการบุคลากรด้านสังคมสงเคราะห์วิชาชีพที่ขาดแคลน ถึงแม้ว่าจะมีมหาวิทยาลัยของรัฐ คือคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ผลิตบัณฑิตออกไปปฏิบัติงานด้านสังคมสงเคราะห์ แต่ก็ยังไม่เป็นการเพียงพอในสภาพสังคมปัจจุบันที่มีปัญหาสังคมหลากหลาย

⁹ คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ “หลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตรบัณฑิต พ.ศ. 2533 คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ (หลักการและเหตุผล ในข้อ 4.2)

¹⁰ มูลนิธิอู่เต็กตั้ง “หนังสือแจ้งกิจการ พ.ศ. 2536” น. 98

และเพิ่มมากขึ้น ยิ่งไปกว่านั้นการเรียนการสอนด้านสังคมสงเคราะห์ จะไม่บรรลุเป้าหมายหากมุ่งเน้นเฉพาะภาคทฤษฎีอย่างเดียว เนื่องจากวิชาชีพสังคมสงเคราะห์เป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ ผู้ศึกษาจะต้องมีทัศนคติและค่านิยมที่ดีต่อวิชาชีพ โดยอาศัยพื้นฐานการฝึกฝนทั้งภาคทฤษฎีผสมผสานกับภาคปฏิบัติ เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ ความเข้าใจในวิชาชีพสังคมสงเคราะห์ สามารถประกอบอาชีพสนองความต้องการของสังคมอย่างมีประสิทธิภาพ

ดังนั้น การผลิตบุคลากรด้านสังคมสงเคราะห์ จึงเป็นภาระสำคัญยิ่ง ทั้งนี้เพราะการเตรียมบุคคลเพื่อเข้าสู่ความเป็นนักวิชาชีพ จะต้องมีการบวนการในการขัดเกลา ซึ่งองค์ประกอบที่สำคัญของการผลิตบัณฑิต คือ การเรียน การสอน การสร้างเสริมทัศนคติและค่านิยมทางวิชาชีพนำไปสู่ความสำเร็จของการศึกษาและคุณภาพของบัณฑิต ด้วยเหตุผลดังกล่าว ในฐานะที่ผู้ศึกษาได้มีส่วนในการดำเนินการผลิตบัณฑิตของคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์และสวัสดิการสังคม จึงได้สนใจที่จะศึกษาสัมฤทธิ์ผลของหลักสูตร โดยศึกษาในเรื่อง "ทัศนะของนักศึกษาคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์และสวัสดิการสังคม ต่อการศึกษาสังคมสงเคราะห์ : ศึกษากรณีนักศึกษาคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์และสวัสดิการสังคม มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ" เพื่อให้ได้ข้อมูลที่จะพัฒนารายวิชา และพัฒนาหลักสูตรในอนาคต ทั้งนี้เพื่อการวางแผนการศึกษาให้สอดคล้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมของประเทศ

วัตถุประสงค์การศึกษา

1. เพื่อทราบทัศนะของนักศึกษาต่อการศึกษาสังคมสงเคราะห์
2. เพื่อทราบถึงความพร้อมของนักศึกษาในการออกไปปฏิบัติงานวิชาชีพสังคมสงเคราะห์
3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาหลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตร์บัณฑิต

ขอบเขตการศึกษา

เป็นการศึกษาทัศนะ หรือความคิดเห็นของนักศึกษาคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์และสวัสดิการสังคม ต่อหลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตร์บัณฑิต โดยนักศึกษากลุ่มนี้เป็นผู้ซึ่งผ่านการฝึกภาคปฏิบัติ 3 ตามหลักสูตร ในปีการศึกษา 2535

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบถึงความสอดคล้อง และเหมาะสมในการจัดรายวิชา ตามหลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตร์บัณฑิต
2. ทราบถึงความพร้อมของนักศึกษาที่จะปฏิบัติงานในวิชาชีพสังคมสงเคราะห์ในอนาคต
3. คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์และสวัสดิการสังคม จะได้รับประโยชน์ในการศึกษาแนวทางการพัฒนาหลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตร์บัณฑิต
4. ผลที่ได้จากการศึกษา สามารถใช้เป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยต่อไป

บทที่ 2

หลักสูตรและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

หลักสูตรและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะของนักศึกษา คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ และสวัสดิการสังคม ต่อการศึกษาสังคมสงเคราะห์ : ศึกษากรณีนักศึกษาคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ และสวัสดิการสังคม ปรากฏว่ามีเอกสารที่เกี่ยวข้องอยู่ไม่มากนัก เนื่องจากยังไม่มีผู้ใดศึกษาในเรื่องนี้มาก ผู้ศึกษาสามารถประมวล และนำเสนอเป็น 2 ส่วน ดังนี้

1. หลักสูตรและโครงสร้างหลักสูตร คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์และสวัสดิการสังคม มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. หลักสูตร และโครงสร้างหลักสูตรคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์และสวัสดิการสังคม มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

1.1 หลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตร์บัณฑิต พ.ศ. 2533 คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์และสวัสดิการสังคม มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ มีหลักการและเหตุผล ดังนี้¹

มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ ในความอุปถัมภ์ของมูลนิธิหัวเฉียว ป่อเต็กเซียงตึ้ง พิจารณาเห็นสมควรเปิดสอนหลักสูตรสังคมสงเคราะห์ โดยจัดตั้งคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ รับผิดชอบการจัดการเรียนการสอน เพื่อจะขยายบทบาทและเพิ่มพูนสมรรถภาพของมหาวิทยาลัย ในการพัฒนาการศึกษาด้านสังคมสงเคราะห์ เพื่อที่จะผลิตบัณฑิตออกมารับใช้สังคม เหตุผลในการจัดตั้งและเปิดสอนมีดังต่อไปนี้

1.1.1 การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ยังผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในสังคมไทย กล่าวคือการเจริญเติบโตทางด้านวัตถุเป็นไปอย่างรวดเร็ว สังคมส่วนรวมมีความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเพิ่มขึ้นขณะเดียวกันได้เกิดปรากฏการณ์ทางสังคมต่างๆ ซึ่งส่งผลให้เกิดปัญหาสังคมเพิ่มขึ้น และมีแนวโน้มที่จะทวีความรุนแรงยิ่งขึ้น ทำให้รัฐและองการเอกชน ต้องเข้ามาดำเนินการด้านบริการสังคมมากขึ้น ด้วยเหตุนี้ ตลาดแรงงาน

¹ คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ "หลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตร์บัณฑิต พ.ศ. 2533" สาขาวิชาสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ พ.ศ. 2536 (เล่ม 1), น. 1-3

จึงมีความต้องการนักสังคมสงเคราะห์มากขึ้นทั้งเชิง ปริมาณและ
คุณภาพ

- 1.1.2 การเปิดดำเนินการสอนสาขาวิชาสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ ของ
มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ เพื่อสนองตอบนโยบายของ
รัฐบาลและเจตนารมณ์ของมูลนิธิอู่เตี้ยวป้อเต็กเซียงตั้ง ตั้งปรากฏ
ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2530-
2534) ระบุว่ารัฐบาลมีนโยบายสนับสนุนให้สถาบันการศึกษาเอกชน
เปิดดำเนินการคณะ หรือสาขาใหม่ ส่วนวัตถุประสงค์ของมูลนิธิฯ
ต้องการส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาด้านสังคมสงเคราะห์ เนื่อง
จากงานสังคมสงเคราะห์เป็นภารกิจหลักอันหนึ่งของมูลนิธิฯ นอก
จากนี้ผลการศึกษาเบื้องต้นถึงความต้องการต่อการผลิตบัณฑิต
สังคมสงเคราะห์ของวิทยาลัยหัวเฉียว (2533) พบว่าปัจจุบัน การ
ผลิตบัณฑิตสังคมสงเคราะห์ยังไม่เพียงพอที่จะสนองตอบความต้องการ
การของหน่วยงานและองค์การสวัสดิการสังคมของรัฐและเอกชน
- 1.1.3 สถาบันการศึกษาที่รับผิดชอบในการผลิตนักสังคมสงเคราะห์ใน
ประเทศไทย มีอยู่เพียงแห่งเดียว คือ คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ สถาบันการศึกษาอื่น ๆ ยังไม่มีการเปิด
สอนในลักษณะวิชาชีพอย่างเต็มรูป จะมีเพียงเปิดสอนบางรายวิชา
ในสาขาวิชาเลือกเท่านั้น มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติจึง
สนใจจะเปิดคณะสังคมสงเคราะห์เป็นสาขาวิชาใหม่ โดยเน้น
คุณภาพของการผลิตนักสังคมสงเคราะห์ออกมารับใช้กลุ่มประชาชน
ผู้เสียเปรียบในสังคมเป็นสำคัญ
- 1.1.4 มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติมีความพร้อมที่จะเปิดสอนใน
สาขาวิชาสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ เพราะมีมูลนิธิอู่เตี้ยวป้อเต็ก
เซียงตั้ง เป็นองค์การอุปถัมภ์ มูลนิธิฯ เป็นองค์การที่มีประสบการณ์
ในการทำงานด้านบริการสังคมมานาน มีศักยภาพและความพร้อม
เพียงพอที่จะพัฒนางานสังคมสงเคราะห์ โดยให้การสนับสนุนด้าน
ต่าง ๆ ได้แก่ เงินทุนดำเนินการสถานที่ จัดการเรียนการสอน

สถานที่สำหรับนักศึกษาฝึกงาน การจัดหางานให้บัณฑิตสังคมสงเคราะห์ ของ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ ตลอดจนการให้ทุนการศึกษาแก่นักศึกษา

- 1.1.5 มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ ในความอุปถัมภ์ของมูลนิธิอ้าวเคี้ยวป๋อเต็กเซียงต้ง ได้ตระหนักถึงหน้าที่และความรับผิดชอบที่พึงมีต่อประเทศชาติและสังคม และได้แสดงเจตนารมณ์จะมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาสังคม โดยการผลิตบัณฑิตทางสังคมสงเคราะห์ที่มีคุณภาพมารับใช้สังคม ให้บริการแก่ผู้ประสบความทุกข์ยากเดือดร้อนทางสังคม โดยไม่หวังผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ ทั้งนี้เพราะการลงทุนในการผลิตบัณฑิตสังคมสงเคราะห์ศาสตร์เป็นการลงทุนที่สูงกว่าการลงทุนด้านสังคมศาสตร์สาขาอื่น ๆ ซึ่งเป็นภาระทั้งแก่สถาบันและนักศึกษา มูลนิธิอ้าวเคี้ยวป๋อเต็กเซียงต้งจึงมุ่งมั่นที่จะให้การสนับสนุนด้านการเงิน ในการจัดตั้งสาขาวิชาสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ ของมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ ตลอดจนการจัดหาทุนให้แก่นักศึกษา ซึ่งเป็นการลดภาระของทั้งมหาวิทยาลัยและนักศึกษาเอง สิ่งนี้เป็นข้อได้เปรียบและข้อแตกต่างของมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ กับสถาบันการศึกษาเอกชนอื่น
- 1.1.6 มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ มีทรัพยากรที่พร้อมสำหรับจัดการเรียนการสอน ทั้งด้านทั่วไป (Generic) และเฉพาะด้าน (Specific) ได้แก่บริการทางด้านการแพทย์สาธารณสุข และงานบรรเทาสาธารณภัยอยู่อย่างเพียงพอในระดับหนึ่งแล้ว หากจะจัดหลักสูตรในด้านสังคมสงเคราะห์ทั่วไป และสังคมสงเคราะห์ทางการแพทย์ (Medical Social Work) และสังคมสงเคราะห์ในงานสาธารณสุข (Public Emergency Relief Services) ก็สามารจะทำได้อย่างดี

1.1.7 แนวโน้มของการขยายตัวในทันอุตสาหกรรม การที่จะนำประเทศไทยไปสู่ประเทศอุตสาหกรรมใหม่ (NICS) ในอนาคตอันใกล้จะยังผลให้เกิดปัญหาสังคมในรูปแบบต่าง ๆ เช่น ปัญหาการใช้แรงงานหญิงและเด็ก ปัญหาที่อยู่อาศัย ปัญหาแรงงานสัมพันธ์ ปัญหาสุขภาพอนามัยของผู้ใช้แรงงาน ฯลฯ นักสังคมสงเคราะห์ในงานด้านนี้จึงมีความจำเป็นมากขึ้น เพื่อเป็นการรองรับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ จึงเห็นสมควรที่จะจัดหลักสูตรสังคมสงเคราะห์ในงานอุตสาหกรรมขึ้น หลังจากที่มีการจัดหลักสูตรสังคมสงเคราะห์ทั่วไป สังคมสงเคราะห์ทางการแพทย์ และสังคมสงเคราะห์ในงานสาธารณสุขได้ดำเนินไปเรียบร้อยแล้ว

1.2 โครงสร้างหลักสูตร

โครงสร้างหลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตรบัณฑิต พ.ศ. 2533 มีจำนวนหน่วยกิตรวมของหลักสูตร 139 หน่วยกิต² ประกอบด้วย

- 1) หมวดวิชาการศึกษาทั่วไป มีจำนวน 34 หน่วยกิต ประกอบด้วย

- คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์	6	หน่วยกิต
- มนุษยศาสตร์	12	หน่วยกิต
- สังคมศาสตร์	10	หน่วยกิต
- ภาษา	6	หน่วยกิต
- 2) หมวดวิชาเฉพาะ มีจำนวน 96 หน่วยกิต ประกอบด้วย

หมวดวิชาพื้นฐานวิชาชีพ	18	หน่วยกิต
หมวดวิชาแกน ประกอบด้วย		
- วิชาบังคับภาคทฤษฎี	45	หน่วยกิต
- วิชาบังคับปฏิบัติ	21	หน่วยกิต
- วิชาเฉพาะด้าน	12	หน่วยกิต

² คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ วิทยาลัยหัวเฉียว "ระเบียบการและหลักสูตรการศึกษา สังคมสงเคราะห์ศาสตรบัณฑิต ปีการศึกษา 2534"

ประกอบด้วยกลุ่มวิชาเสริมการปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์ 4 กลุ่ม คือ

- กลุ่มวิชาเสริมการปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์ทั่วไป
- กลุ่มวิชาเสริมการปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์ทางการแพทย์
- กลุ่มวิชาเสริมการปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์ในงานสาธารณสุข
- กลุ่มวิชาเสริมการปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์ในอุตสาหกรรม

3) หมวดวิชาเลือกเสรี มีจำนวน 9 หน่วยกิต

2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. จำเรียง กุระมะสุวรรณ¹ ได้ศึกษาเรื่อง "ทัศนะเกี่ยวกับค่านิยมทางวิชาชีพสังคมสงเคราะห์ ของนักศึกษาสังคมสงเคราะห์ คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เป็นการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับค่านิยมทางวิชาชีพสังคมสงเคราะห์ โดยศึกษาหาแนวโน้มเกี่ยวกับค่านิยมทางวิชาชีพของนักศึกษาเปรียบเทียบกันในแต่ละชั้นปี ปรากฏว่านักศึกษส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับอาชีพสังคมสงเคราะห์ว่า เป็นงานที่มีประโยชน์ต่อสังคม ผู้ประกอบวิชาชีพนี้ต้องเป็นผู้รู้จักเสียสละ อดทน มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีความรู้ในหลักการทางวิชาชีพ ซึ่งบุคคลทั่วไป ยังไม่เข้าใจวิธีการของนักสังคมสงเคราะห์วิชาชีพอย่างถูกต้อง เนื่องจากความเคยชินกับการสังคมสงเคราะห์วิชาชีพ ทั้งตระหนักในข้อนี้และควรรหาวิธีการที่จะช่วยกระตุ้นให้ประชาชนเห็นคุณค่าที่แตกต่างกัน ให้ชัดเจนยิ่งขึ้น

นอกจากนี้ในการจัดลำดับให้ความสำคัญในค่านิยมทางวิชาชีพ ปรากฏว่านักศึกษาให้ความสำคัญในค่านิยมทางวิชาชีพ 3 อันดับแรก คือ

¹ จำเรียง กุระมะสุวรรณ, "ทัศนะเกี่ยวกับค่านิยมทางวิชาชีพสังคมสงเคราะห์ของนักศึกษาสังคมสงเคราะห์ คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์" (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2517), น.62-63

อันดับที่ 1 ทุกคนไม่ว่าจะเกิดเป็นเศรษฐีหรือยาก ย่อมมีค่าในความเป็นมนุษย์เท่าเทียมกัน

อันดับที่ 2 บุคคลแต่ละบุคคลย่อมมีสิทธิตัดสินใจด้วยตนเอง

อันดับที่ 3 บุคคลแต่ละบุคคลย่อมมีความแตกต่างกัน

แสดงให้เห็นว่านักศึกษาเข้าใจถึงธรรมชาติของบุคคลว่าไม่เหมือนกัน และเป็นการยอมรับศักดิ์ศรี และให้เกียรติแก่บุคคลในความเป็นมนุษย์ โดยไม่เลือกฐานะ อาชีพ ความเป็นมาของบุคคลนั้น ๆ ตามหลักวิธีการสังคมสงเคราะห์อย่างแท้จริง

2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์กิตติยา รัตนกร² ได้ศึกษาเรื่อง “การศึกษาทัศนคติต่อการศึกษาและภาวะการทำงานของบัณฑิต คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ รุ่นปีการศึกษา 2532 เป็นการศึกษาผลสัมฤทธิ์ของหลักสูตร จากบัณฑิตในแง่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความคิดเห็นต่อหลักสูตรการศึกษา ประเมินภาวะการทำงาน และทัศนคติต่องานของบัณฑิต เพื่อเป็นข้อมูลในการประเมินผลหลักสูตร และปรับปรุงหลักสูตรของคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ โดยเก็บข้อมูลจากบัณฑิตคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ ที่สำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา 2532

ผลการศึกษาพบว่า บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษารุ่นใหญ่เป็นเพศหญิง มีผลการศึกษาระดับคะแนนเฉลี่ย 2.90 บัณฑิตส่วนใหญ่ใช้เวลาในการศึกษา 4 ปี ความคิดเห็นต่อหลักสูตรบัณฑิตจัดลำดับวิชาตามประโยชน์ที่ได้รับมากที่สุด ภาคทฤษฎี คือ วิชา สค. 211 พฤติกรรมมนุษย์ รองลงมาคือ วิชา สค.212 พฤติกรรมมนุษย์ในสังคมที่เปลี่ยนแปลง และวิชา สค. 221 สังคมสงเคราะห์เบื้องต้น ส่วนภาคปฏิบัติคือ วิชา สค. 303 การฝึกภาคปฏิบัติ II รองลงมาคือ วิชา สค. 404 การฝึกภาคปฏิบัติ III และวิชา สค. 302 การฝึกภาคปฏิบัติ I ตามลำดับ บัณฑิตส่วนใหญ่มีความไม่แน่ใจว่าหลักสูตรการศึกษานี้เหมาะสมกับภาวะการณ์ปัจจุบัน และเห็นว่าเนื้อหาของหลักสูตรกว้างเกินไป

²กิตติยา รัตนกร, “การศึกษาทัศนคติต่อการศึกษาและภาวะการทำงานของบัณฑิต คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ รุ่นปีการศึกษา 2532”, โครงการศึกษาปริญญาตรี คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2534, น. 35-37

ส่วนข้อคิดของบัณฑิตที่มีต่อการปรับปรุงหลักสูตร ในภาคทฤษฎีพบว่าบัณฑิตส่วนใหญ่มีความเห็นว่าหลักสูตรดีแล้ว แต่อาจจะกว้างเกินไปทำให้ยากต่อการนำไปปฏิบัติ และควรให้หลักสูตรสามารถนำไปใช้ในภาคธุรกิจเอกชน เพื่อให้เหมาะสมกับสภาพตลาดแรงงานในปัจจุบัน สำหรับภาคปฏิบัติ บัณฑิตเห็นว่าควรให้นักศึกษามีโอกาสฝึกภาคปฏิบัติในเขตเมือง ภาคธุรกิจและรัฐวิสาหกิจให้มากขึ้น

นอกจากนี้บัณฑิต ได้ประเมินจุดเด่น-จุดด้อยที่สำคัญ คือ จุดเด่น - การมีลักษณะเป็นผู้นำ กล้าแสดงออก มีความมั่นใจสูง มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี สนใจ-เข้าใจในพฤติกรรมและสภาวะทางสังคมมากขึ้น มีความกระตือรือร้น มีเหตุผล รู้จักรับผิดชอบ มีความละเอียดรอบคอบในการทำงาน มีน้ำใจ เป็นคนสู้ปัญหา รู้สึกรัก และเข้าใจงานสังคมสงเคราะห์เพิ่มขึ้น ส่วนจุดด้อย - มีความรู้ด้านกฎหมาย ด้านภาษา และการวิจัยน้อยเกินไป วิชาชีพไม่กว้างขวางและเป็นที่ยอมรับของสังคม ทำให้มีปัญหาในการสมัครงาน และไม่มั่นใจในการให้คำปรึกษาแนะนำผู้รับบริการ เพราะขาดทักษะ และอายุยังน้อย

ด้านภาวะการมีงานทำพบว่า ร้อยละ 80.88 ของบัณฑิตมีงานทำ โดยเฉลี่ยใช้ระยะเวลาหางาน 39.3 วัน โดยทำงานเอกชนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 41.82 รองลงมาคือทำงานราชการ และทำงานเอกชนในธนาคาร คิดเป็นร้อยละ 27.27 และ 25.45 ตามลำดับ

3. คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์³ ได้สรุปรายงานวิจัยเรื่อง "การศึกษาทัศนคติต่อการศึกษา และการประกอบอาชีพของบัณฑิตคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ รุ่นปีการศึกษา 2533, 2534" เป็นการศึกษาต่อเนื่องถึงทัศนคติ และความคิดเห็นของบัณฑิต ต่อเนื้อหาหลักสูตร การเรียนการสอน ตลอดจนการประเมินทัศนคติต่องาน และภาวะการหางานทำของบัณฑิต

ผลการศึกษาพบว่า บัณฑิตรุ่นปีการศึกษา 2533 ส่วนใหญ่ใช้เวลาในการศึกษา 4 ปี และมีระดับผลการศึกษาคะแนนเฉลี่ย 2.90 สำหรับบัณฑิตรุ่นปีการศึกษา 2534 ส่วนใหญ่ใช้เวลาในการศึกษา 4 ปี มีระดับผลการศึกษาคะแนนเฉลี่ย 2.95 สูงกว่าค่าเฉลี่ยของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาปี 2533 ทัศนะของบัณฑิตปีการศึกษา 2533 ส่วนใหญ่ไม่มั่นใจว่าจะปฏิบัติงานได้ภายหลัง

³ คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ สรุปรายงานการวิจัยเรื่อง "การศึกษาทัศนคติต่อการศึกษา และการประกอบอาชีพของบัณฑิตคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ รุ่นปีการศึกษา 2533, 2534" เอกสารอัดโรเนียว

จบการศึกษา และไม่แน่ใจว่าหลักสูตรนี้เหมาะสมกับสภาวะการณปัจจุบัน หลักสูตรกว้างเกินไปทำให้มีปัญหาในการฝึกภาคปฏิบัติ ซึ่งบัณฑิตเห็นว่า ควรปรับหลักสูตรให้ทันสมัยสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน ควรเพิ่มเทคนิคการวิจัย การวางแผนเก็บข้อมูล การศึกษาชุมชน และทักษะภาษาอังกฤษ สำหรับทักษะของบัณฑิตปีการศึกษา 2534 มีความเห็นว่าหลักสูตรกว้างเกินไปและไม่แน่ใจว่าหลักสูตรนี้เหมาะสมกับสภาวะการณปัจจุบัน และไม่มั่นใจว่าจะนำไปปฏิบัติงานได้ ซึ่งบัณฑิตเห็นว่า ควรแบ่งหลักสูตรเป็นสาขาวิชา ควรปรับหลักสูตรให้ครอบคลุมการปฏิบัติงานของทั้งภาครัฐ และเอกชน ควรเพิ่มเนื้อหาเกี่ยวกับสวัสดิการแรงงาน พฤติกรรมมนุษย์ ทฤษฎีการบริหาร องค์การคอมพิวเตอร์ และภาษาอังกฤษ ควรปรับแนวทางหลักสูตรให้นักศึกษาสามารถนำไปใช้ใน ชีวิตประจำวัน หรือมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาสังคม

ในภาคปฏิบัติ บัณฑิตปีการศึกษา 2533 เห็นว่า ควรเพิ่มงบประมาณและสถานที่ฝึกงาน ควรมีความหลากหลาย และตรงตามสาขาความสนใจของนักศึกษามากขึ้น กระจายไปทั้งภาครัฐและเอกชน สำหรับบัณฑิตปีการศึกษา 2534 เห็นว่าควรมีสถานที่ฝึกงานให้หลากหลายกว่าเดิมเช่นกัน เพื่อให้ให้นักศึกษาเลือกฝึกตามความสนใจทั้งในภาครัฐ และเอกชน รวมถึงงานในภาคอุตสาหกรรมด้วย

นอกจากนี้บัณฑิตทั้งสองรุ่นได้ประเมินจุดเด่น-จุดด้อยที่สำคัญ คือ จุดเด่น-เป็นผู้ที่ใจกว้าง ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น มีความเข้าใจพฤติกรรมมนุษย์และสังคม สนใจปัญหาสังคม และต้องการมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา มีเหตุผล อดทน ปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ คิดเป็นระบบ เชื่อมั่นในความสามารถ และศักดิ์ศรีของมนุษย์ มีมนุษยสัมพันธ์ เชื่อมั่นในตนเอง กล้าแสดงออก และกล้าแสดงความคิดเห็น มีความรับผิดชอบ ส่วนจุดด้อย -ขาดความมั่นใจในตนเอง ไม่อดทน ขาดความรู้ยาลึกซึ่งในวิชาที่เรียนในภาคทฤษฎี และขาดความชำนาญในการปฏิบัติงาน ทำให้ไม่สามารถนำวิชาที่เรียนไปประยุกต์ใช้กับการทำงานได้อย่างเต็มที่ ขาดความสามารถในการวิเคราะห์ปัญหา และการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ขาดความรู้เกี่ยวกับปัญหาสังคมที่เกิดขึ้นใหม่ ๆ และยังไม่ได้รับการยอมรับจากสังคมเท่าที่ควร โดยเฉพาะตลาดแรงงานภาคเอกชน

ด้านภาวะการมีงานทำ พบว่าบัณฑิตปีการศึกษา 2533 ร้อยละ 76.83 มีงานทำ ส่วนใหญ่ทำงานในภาคธุรกิจเอกชน รองลงมาคือทำงานในองค์กรพัฒนาเอกชนซึ่งอยู่ในหน่วยงานสังคมสงเคราะห์ และประกอบกิจการส่วนตัว สำหรับบัณฑิตปีการศึกษา 2534 ร้อยละ 54.87 ของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นบัณฑิตที่มีงานทำ ส่วนใหญ่ทำงานในภาคธุรกิจเอกชน รองลงมาคือทำงานในองค์กรพัฒนาเอกชน ซึ่งอยู่ในหน่วยงานสังคมสงเคราะห์

เกี่ยวกับบัณฑิตที่ยังไม่มีงานทำ พบว่า บัณฑิตปีการศึกษา 2533 ร้อยละ 20.73 ยังไม่มีงานทำ และคาดหวังว่า จะทำงานเอกชนอันดับหนึ่ง รองลงมาคือทำงานในรัฐวิสาหกิจ และงานราชการ ตามลำดับ สำหรับบัณฑิตปีการศึกษา 2534 ร้อยละ 38.71 ยังไม่มีงานทำ และคาดหวังว่าจะทำงานในรัฐวิสาหกิจอันดับหนึ่ง รองลงมาคือทำงานในบริษัทเอกชน และที่น่าสังเกตคือไม่มีบัณฑิตคนใดตอบว่าสนใจจะทำงานด้านสังคมสงเคราะห์โดยตรงเลย

บทที่ 3

ระเบียบวิธีการศึกษา

ในการศึกษาเรื่อง "ทัศนะของนักศึกษาคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์และสวัสดิการสังคม ต่อการศึกษาสังคมสงเคราะห์ : ศึกษากรณีนักศึกษาคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์และสวัสดิการสังคม มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ" เป็นการศึกษาวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยมีวิธีการศึกษาดังนี้ คือ

1. การศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร (Documentary Research) โดยการศึกษาจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง (Survey Literature) ได้แก่ ตำราทางวิชาการ หนังสือ เอกสาร รายงานการวิจัย และ วิทยานิพนธ์
2. การศึกษาภาคสนาม (Field Survey) เป็นการศึกษาจากข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) โดยการใช้แบบสอบถาม (Questionnaires) ซึ่งผู้ศึกษาได้สร้างแบบสอบถาม เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำรวจความคิดเห็นของนักศึกษา ที่มีต่อการศึกษาสังคมสงเคราะห์ และสำรวจความต้องการปรับปรุงในด้านหลักสูตรภาคทฤษฎี และการฝึกภาคปฏิบัติ

โครงสร้างของแบบสอบถาม

โครงสร้างของแบบสอบถาม ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของประชากร

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของนักศึกษาต่อหลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตร์บัณฑิต

ตอนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของนักศึกษาต่อวิชาชีพสังคมสงเคราะห์

ตอนที่ 4 เป็นคำถามเกี่ยวกับความคาดหวังของนักศึกษาในการศึกษาต่อ และการทำงานด้านสังคมสงเคราะห์

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นนักศึกษาคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์และสวัสดิการสังคม ทุกคนที่ผ่านการฝึกภาคปฏิบัติ3 ในปีการศึกษา 2535 ซึ่งจากการสำรวจพบว่ามีจำนวนทั้งหมด 47 คน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้ศึกษาได้นัดหมายกับกลุ่มประชากรทุกคน ณ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ (วิทยาเขตยศเส) ได้ส่งแบบสอบถามให้กลุ่มประชากรตอบแบบสอบถามด้วยตนเอง และได้กลับคืนมาครบทั้ง 47 คน คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลจากแบบสอบถามนำมาวิเคราะห์ โดยวิธีการทางสถิติ ดังนี้

1. การใช้มาตราวัดแบบ Rating Scale ตามวิธีของ Likert โดยมีระดับการวัด 5 ระดับ คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง หรือ ประโยชน์ที่ได้รับ มากที่สุด, มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด
2. การหาค่าร้อยละ (Percentage) ของคำถามในลักษณะข้อมูลทั่วไปและข้อคำตอบในคำถามปลายเปิด เพื่อใช้ประกอบการบรรยายข้อมูลที่ได้จากการศึกษา
3. มัชฌิมเลขคณิต (Arithmetic Mean) คือการหาค่าเฉลี่ยนำนักคำตอบเกี่ยวกับความคิดเห็นของประชากร โดยใช้มัชฌิมเลขคณิต เพื่อจัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลางโดยใช้สูตร

$$\bar{x} = \frac{\sum fx}{n}$$

การนำเสนอข้อมูล

นำเสนอข้อมูลโดยใช้ตาราง (Content Analysis) โดยรวบรวมและจัดแบบข้อมูลตรวจสอบความถูกต้อง และนำมาหาความสัมพันธ์เชิงเหตุผล ใช้สถิติร้อยละ และค่าเฉลี่ย โดยมีแผนภูมิประกอบตามความจำเป็น

บทที่ 4 ผลการศึกษา

การนำเสนอผลการศึกษาเรื่อง “ทัศนะของนักศึกษาคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์และสวัสดิการสังคม ต่อการศึกษาสังคมสงเคราะห์ : ศึกษากรณีนักศึกษาคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์และสวัสดิการสังคม มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ” โดยทำการศึกษากับนักศึกษาคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์และสวัสดิการสังคม มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ รุ่นปีการศึกษา 2533 ซึ่งเป็นนักศึกษารุ่นแรก ในหลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตรบัณฑิต โดยเก็บข้อมูลจากนักศึกษาที่ผ่านการฝึกภาคปฏิบัติ3 ในปีการศึกษา 2535 ซึ่งผลการศึกษานำเสนอ 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของนักศึกษาต่อหลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตรบัณฑิต โดยแบ่งเป็น 4 ส่วนย่อย ดังนี้

ส่วนที่ 1 ความคิดเห็นต่อประโยชน์ที่ได้รับจากหมวดวิชาต่าง ๆ

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นต่อความเหมาะสมของหลักสูตรในภาคทฤษฎี

ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นต่อความเหมาะสม ของหลักสูตรในภาคปฏิบัติ

ส่วนที่ 4 ความคิดเห็นต่อการปรับปรุงหลักสูตร

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นของนักศึกษาต่อวิชาชีพสังคมสงเคราะห์

ตอนที่ 4 ความคาดหวังของนักศึกษาในการศึกษาต่อ และการทำงานด้านสังคมสงเคราะห์

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1.1 จำนวน อายุ และการนับถือศาสนาของนักศึกษา

นักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามทั้งสิ้น 47 คน คิดเป็นร้อยละ 95.75 และเป็นเพศหญิงทั้งหมด ส่วนใหญ่ร้อยละ 95.75 มีอายุระหว่าง 19-24 ปี รองลงมา ร้อยละ 4.25 มีอายุระหว่าง 25-29 ปี

สำหรับการนับถือศาสนา ปรากฏว่า ร้อยละ 95.75 นับถือศาสนาพุทธ และร้อยละ 4.25 นับถือศาสนาอิสลาม (รายละเอียดแสดงในตารางที่ 4.1)

ตารางที่ 4.1

ระดับอายุ และการนับถือศาสนาของนักศึกษา

อายุ (ปี)	จำนวน	ร้อยละ
19 - 24	45	95.75
25 - 29	2	4.25
รวม	47	100
<u>ศาสนา</u>		
พุทธ	45	95.75
อิสลาม	2	4.25
รวม	47	100

1.2 ภูมิลำเนา และที่อยู่อาศัยในปัจจุบัน

นักศึกษาส่วนใหญ่ร้อยละ 55.32 มีภูมิลำเนาอยู่ในภาคกลาง (รวมทั้งในเขตกรุงเทพมหานคร) รองลงมาร้อยละ 19.15 มีภูมิลำเนาอยู่ในภาคตะวันออก เชียงเหนือและมีภูมิลำเนาอยู่ภาคใต้น้อยที่สุด คือ ร้อยละ 4.25

สำหรับที่อยู่ในปัจจุบัน ส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร คือ ร้อยละ 80.85 และอาศัยอยู่บ้านในเขตปริมณฑล ร้อยละ 19.15 รายละเอียดแสดงในตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2
ภูมิสำเนา และที่อยู่อาศัยในปัจจุบัน

ภูมิสำเนา	จำนวน	ร้อยละ
ภาคเหนือ	5	10.64
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	9	19.15
ภาคตะวันออก	5	10.64
ภาคกลาง	26	55.32
ภาคใต้	2	4.25
รวม	47	100
<u>ที่อยู่ปัจจุบัน</u>		
กรุงเทพมหานคร	38	80.85
ปริมณฑล (สมุทรปราการ นนทบุรี, ปทุมธานี)	9	19.15
รวม	47	100

1.3 สภาพครอบครัว อาชีพหลัก อาชีพรอง และรายได้ของครอบครัว
เกี่ยวกับสภาพครอบครัวนักศึกษาร้อยละ 82.97 ที่บิดา-มารดา อยู่
ด้วยกัน รองลงมาร้อยละ 8.51 บิดาได้ถึงแก่กรรมแล้ว (ดังแสดงในตารางที่ 4.4)
สำหรับอาชีพของครอบครัว ปรากฏว่า ส่วนใหญ่ร้อยละ 34.04 มีอาชีพรับราชการ
รองลงมาร้อยละ 25.53 ประกอบอาชีพค้าขาย และร้อยละ 25.53 มีรายได้อยู่ใน
ระหว่าง 5,001 - 10,000 บาท รองลงมาร้อยละ 23.40 มีรายได้อยู่ในระหว่าง
10,001 - 15,000 บาท

ครอบครัวของนักศึกษาส่วนใหญ่ร้อยละ 70.21 ไม่มีอาชีพพรองสำหรับครอบครัวที่มีอาชีพพรอง ปรากฏว่า ร้อยละ 10.64 ประกอบอาชีพพรองด้านค้าขาย รองลงมา ร้อยละ 8.51 มีอาชีพพรองด้านเกษตร และร้อยละ 6.38 มีอาชีพพรองด้านธุรกิจ ซึ่งรายได้ของอาชีพพรองจะไม่แน่นอน รายละเอียดแสดงในตารางที่ 4.3, 4.4, 4.5

ตารางที่ 4.3
สภาพครอบครัวของนักศึกษา

สภาพครอบครัว	จำนวน	ร้อยละ
บิดา-มารดามีชีวิตอยู่ทั้งคู่	39	82.97
บิดาถึงแก่กรรม	4	8.51
มารดาถึงแก่กรรม	2	4.25
หย่าร้าง	1	2.18
แยกกันอยู่ชั่วคราว หรืออาจ ตลอดไป โดยไม่หย่าร้าง	1	2.18
รวม	47	100

ตารางที่ 4.4
อาชีพหลัก และรายได้หลักของครอบครัว

อาชีพหลัก	จำนวน	ร้อยละ
รับราชการ	16	34.04
ค้าขาย	12	25.53
รับจ้าง	5	10.63
เกษตรกร	10	21.27
อื่น ๆ (ธุรกิจส่วนตัว, ประมง)	4	8.51
รวม	47	100
รายได้หลัก (บาท)		
ต่ำกว่า 5,000	3	6.38
5,001 - 10,000	12	25.53
10,001 - 15,000	11	23.40
15,001 - 20,000	6	12.76
20,001 - 25,000	2	4.25
25,001 - 30,000	1	2.18
สูงกว่า 30,000	3	6.38
ไม่แน่นอน	9	19.15
รวม	47	100

ตารางที่ 4.5
อาชีพครอง และรายได้ครองของครอบครัว

อาชีพครอง	จำนวน	ร้อยละ
ไม่มีอาชีพครอง	33	70.21
ธุรกิจ	3	6.38
เกษตร	4	8.51
ค้าขาย	5	10.64
อื่น ๆ (นักหนังสือพิมพ์, รับราชการ)	2	4.25
รวม	47	100
<u>รายได้ครอง (บาท)</u>		
ต่ำกว่า 5,000	3	21.43
5,001 - 10,000	2	14.29
10,001 - 15,000	-	-
15,001 - 20,000	1	7.14
20,001 - 25,000	-	-
25,001 - 30,000	-	-
สูงกว่า 30,000	1	7.14
ไม่แน่นอน	7	50.00
รวม	14	100

1.4 ผลการศึกษา

รายละเอียดของผลการศึกษาของกลุ่มประชากร แยกพิจารณาตามระดับคะแนน พบว่าส่วนใหญ่ร้อยละ 48.94 มีผลการศึกษาในระดับปานกลาง คือ 2.51 - 3.00 รองลงมาร้อยละ 31.91 มีผลการศึกษา 3.01 - 3.50 รายละเอียดแสดงในตารางที่ 4.6

ตารางที่ 4.6
ระดับผลการศึกษา

ระดับผลการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
2.10 - 2.50	4	8.51
2.51 - 3.00	23	48.94
3.1 - 3.50	15	31.91
3.51 - 4.00	5	10.64
รวม	47	100

นอกจากนี้ ผู้ศึกษาได้ศึกษาข้อมูลเพิ่มเติมจากสำนักทะเบียน พบว่า นักศึกษา คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์และสวัสดิการสังคม รุ่นปีการศึกษา 2533 มีระดับคะแนนสูงสุด ระดับคะแนนต่ำสุด ดังนี้

คะแนนสูงสุด 3.76

คะแนนต่ำสุด 2.29

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของนักศึกษาต่อหลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตรบัณฑิต

ส่วนที่ 1 ความคิดเห็นต่อประโยชน์ที่ได้รับจากหมวดวิชาต่าง ๆ

หลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตรบัณฑิต พ.ศ. 2533 คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์และสวัสดิการสังคม มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ มีจำนวนหน่วยกิตรวมของหลักสูตร 139 หน่วยกิต โดยแบ่งหมวดวิชาออกเป็น 3 หมวดวิชา ดังนี้

1) หมวดวิชาศึกษาทั่วไป มีจำนวน 34 หน่วยกิต ประกอบด้วย

-กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์	10	หน่วยกิต
-กลุ่มวิชามนุษย์ศาสตร์	12	หน่วยกิต
-กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์ และคณิตศาสตร์	6	หน่วยกิต
-กลุ่มวิชาภาษา	6	หน่วยกิต

2) หมวดวิชาเฉพาะ จำนวน 96 หน่วยกิต ประกอบด้วย

วิชาพื้นฐานวิชาชีพ	18	หน่วยกิต
วิชาแกน ประกอบด้วย		
-วิชาบังคับภาคทฤษฎี	45	หน่วยกิต
-วิชาบังคับภาคปฏิบัติ	21	หน่วยกิต
-วิชาเฉพาะด้าน	12	หน่วยกิต

ประกอบด้วยกลุ่มวิชาเสริมการปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ 4 กลุ่ม คือ

- กลุ่มวิชาการปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์ทั่วไป
- กลุ่มวิชาเสริมการปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์ทางการแพทย์
- กลุ่มวิชาเสริมการปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์ในงานสาธารณสุข
- กลุ่มวิชาเสริมการปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์ในอุตสาหกรรม

3) หมวดวิชาเลือกเสรี มีจำนวน 9 หน่วยกิต

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้ศึกษาไม่ได้ศึกษาในประเด็นหมวดวิชาพื้นฐานการศึกษา เนื่องจากเป็นการศึกษาวิจัยในเรื่อง ทักษะของนักศึกษาต่อการศึกษาสังคมสงเคราะห์ ดังนั้น จึงได้ศึกษาเฉพาะหมวดวิชาที่เกี่ยวข้องทางด้านสังคมสงเคราะห์เท่านั้น ซึ่งประกอบไปด้วย หมวดวิชาเฉพาะ ได้แก่ วิชาพื้นฐานวิชาชีพ วิชาแกน และหมวดวิชาเลือกเสรี

ในการวิเคราะห์ถึงประโยชน์ที่นักศึกษาได้รับจากการศึกษาต่าง ๆ ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ พิจารณาจากคะแนนเฉลี่ยของประโยชน์ที่ได้รับ โดยกำหนดคะแนนดังนี้

ประโยชน์มากที่สุด	5	คะแนน
ประโยชน์มาก	4	คะแนน
ประโยชน์ปานกลาง	3	คะแนน
ประโยชน์น้อย	2	คะแนน
ประโยชน์น้อยที่สุด	1	คะแนน

ผลการศึกษาปรากฏว่า นักศึกษาได้ให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษาในหมวดวิชาต่าง ๆ ดังนี้

1.1 หมวดวิชาพื้นฐานวิชาชีพ

หมวดวิชาพื้นฐานวิชาชีพ นักศึกษาจัดลำดับประโยชน์ที่ได้รับมากที่สุด คือ วิชา SW 2013 จริยธรรมทางวิชาชีพ ($\bar{X} = 4.48$) รองลงมาคือ วิชา SS2152 พัฒนาการทางด้านร่างกายและจิตใจของมนุษย์ ($\bar{X} = 4.21$) และ วิชา HU 1232 จิตวิทยาทั่วไป ($\bar{X} = 4.11$) รายละเอียดแสดงในตารางที่ 4.7

ตารางที่ 4.7
การจัดลำดับประโยชน์ที่ได้รับจากวิชาพื้นฐานวิชาชีพ

ลำดับ ที่	รายชื่อวิชา	ประโยชน์ที่ได้รับ					รวม	x̄
		มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อยที่ สุด		
		จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)		
1	SW2013 จริยธรรมทาง วิชาชีพ	26 (55.32)	18 (38.29)	3 (6.38)	-	-	47 (100)	4.48
2	SS2152 พัฒนาการทางด้าน ร่างกายและจิตใจ ของมนุษย์	17 (36.17)	23 (48.94)	7 (14.89)	-	-	47 (100)	4.21
3	HU1232 จิตวิทยาทั่วไป	15 (31.91)	23 (48.94)	8 (17.02)	1 (2.13)	-	47 (100)	4.11
4	SS2132 มนุษยวิทยาเบื้องต้น	8 (17.02)	30 (63.83)	8 (17.02)	1 (2.13)	-	47 (100)	3.95
5	SS2102 สังคมวิทยาเบื้องต้น	4 (8.51)	33 (70.21)	10 (21.28)	-	-	47 (100)	3.87
6	SW2023 หลักกฎหมายด้าน สวัสดิการสังคม	12 (25.53)	18 (38.30)	14 (29.79)	3 (6.38)	-	47 (100)	3.83
7	SS2142 หลักรัฐศาสตร์	4 (8.51)	20 (42.55)	20 (42.55)	3 (6.38)	-	47 (100)	3.53
8	SS1132 เศรษฐศาสตร์เบื้องต้น	-	19 (40.43)	25 (53.19)	3 (6.38)	-	47 (100)	3.34

1.2 วิชาแกน

วิชาแกน ประกอบด้วย วิชาบังคับภาคทฤษฎี วิชาบังคับภาคปฏิบัติ และวิชาเฉพาะด้าน ดังนี้

1.2.1) วิชาบังคับภาคทฤษฎี

วิชาบังคับภาคทฤษฎี นักศึกษาจัดลำดับประโยชน์ที่ได้รับมากที่สุด คือ วิชา SW 3233 หลักการให้คำปรึกษา ($\bar{X} = 4.66$) รองลงมาคือ วิชา SW2163 สังคมสงเคราะห์เบื้องต้น ($\bar{X} = 4.62$) และ วิชา SW 2183 หลักและวิธีการปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์ ($\bar{X} = 4.57$) รายละเอียดแสดงในตารางที่ 4.8

ตารางที่ 4.8
การจัดลำดับประโยชน์ที่ได้รับจากวิชาแกนในวิชาบังคับภาคทฤษฎี

ลำดับ ที่	รายชื่อวิชา	ประโยชน์ที่ได้รับ					รวม	x̄
		มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อยที่ สุด		
		จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)		
1	SW3233 หลักการให้คำ ปรึกษา	32 (68.08)	14 (29.79)	1 (2.13)	-	-	47 (100)	4.66
2	SW2163 สังคมสงเคราะห์ เบื้องต้น	29 (61.70)	18 (38.30)	-	-	-	47 (100)	4.62
3	SW2183 หลักและวิธีการ ปฏิบัติงานสังคม สงเคราะห์	30 (63.83)	14 (29.79)	3 (6.38)	- 1	-	47 (100)	4.57
4	SW3213 หลักและวิธีการ สังคมสงเคราะห์ ชุมชน	25 (53.19)	18 (38.29)	4 (8.51)	-	-	47 (100)	4.45
5	SW2133 ปัญหาสังคมและ มาตรการทางสังคม	20 (42.55)	20 (42.55)	7 (14.89)	-	-	47 (100)	4.28
6	SW2173 แนวคิดทางสังคม สงเคราะห์กับ สังคมไทย	17 (36.17)	21 (44.68)	9 (19.15)	-	-	47 (100)	4.17
7	SW2123 การเปลี่ยนแปลง ทางสังคม และ ระบบสวัสดิการ	14 (29.79)	22 (46.81)	11 (23.40)	-	-	47 (100)	4.06

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

ลำดับ ที่	รายชื่อวิชา	ประโยชน์ที่ได้รับ					รวม	x̄
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
		จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)		
8	SW2113 สังคมไทยกับการ พัฒนาสังคม	11 (23.40)	27 (57.45)	9 (19.15)	-	-	47 (100)	4.04
9	SW2153 สภาวะแวดล้อม ทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองที่มี อิทธิพลต่อการ ปฏิบัติงานสังคม สงเคราะห์	15 (31.91)	20 (42.55)	10 (21.28)	2 (4.26)	-	47 (100)	4.02
10	SW2203 การมีส่วนร่วมใน การวางแผนนโยบาย และแผนสวัสดิการ สังคมของนักสังคม สงเคราะห์	15 (31.91)	19 (40.43)	12 (25.53)	1 (2.13)	-	47 (100)	4.02
11	SW3223 การบริหารงาน สังคมสงเคราะห์	11 (23.40)	24 (51.06)	10 (21.28)	2 (4.26)	-	47 (100)	3.94
12	SW3253 การอภิปราย ปัญหาในการ ปฏิบัติงานสังคม สงเคราะห์ 2	9 (19.15) -	25 (53.19)	11 (23.40)	2 (4.26)	-	47 (100)	3.87

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

ลำดับ ที่	รายชื่อวิชา	ประโยชน์ที่ได้รับ					รวม	\bar{x}
		มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อยที่ สุด		
		จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)		
13	SW3243การอภิปรายปัญหา ในการปฏิบัติงาน สังคมสงเคราะห์ที่ 1	9 (19.15)	24 (51.06)	11 (23.40)	3 (6.38)	-	47 (100)	3.83
14	SW2143 โครงสร้างทาง การเมืองกับระบบ สวัสดิการสังคม	9 (19.15)	16 (34.04)	21 (44.68)	1 (2.13)	-	47 (100)	3.70
15	SW2193 การวิจัยทางสังคม สงเคราะห์	11 (23.40)	15 (31.91)	15 (31.91)	4 (8.51)	2 (4.26)	47 (100)	3.62

1.2.2) วิชาบังคับภาคปฏิบัติ

วิชาบังคับภาคปฏิบัติ ประกอบไปด้วยการบังคับการฝึกภาคปฏิบัติ จำนวน 3 วิชา ตลอดจนหลักสูตร ปรากฏว่า นักศึกษาจัดลำดับประโยชน์ที่ได้รับมากที่สุด วิชา SW4339 การฝึกภาคปฏิบัติ 3 (\bar{x} = 4.79) รองลงมาคือ วิชา SW3316 การฝึกภาคปฏิบัติ 1 (\bar{x} = 4.74) และวิชา SW3326 การฝึกภาคปฏิบัติ 2 (\bar{x} = 4.68) รายละเอียดในตารางที่ 4.9

ตารางที่ 4.9
การจัดลำดับประโยชน์ที่ได้รับจากวิชาแกน ในวิชาบังคับภาคปฏิบัติ

ลำดับ ที่	รายชื่อวิชา	ประโยชน์ที่ได้รับ					รวม	\bar{x}
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
		จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)		
1	SW4339 การฝึกภาคปฏิบัติ3	39 (82.97)	6 (12.77)	2 (4.26)	-	-	47 (100)	4.79
2	SW3316 การฝึกภาคปฏิบัติ1	37 (78.72)	8 (17.02)	2 (4.26)	-	-	47 (100)	4.74
3	SW3326 การฝึกภาคปฏิบัติ2	36 (76.60)	7 (14.89)	4 (8.51)	-	-	47 (100)	4.68

1.2.3 วิชาเฉพาะด้าน

วิชาเฉพาะด้าน ได้เปิดสอนเพียง 3 กลุ่มวิชา คือ กลุ่มวิชาเสริมการปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์ทั่วไป กลุ่มวิชาเสริมการปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์ทางการแพทย์ กลุ่มวิชาเสริมการปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์ในอุตสาหกรรม สำหรับอีก 1 กลุ่มวิชาที่ยังไม่เปิดสอน คือ กลุ่มวิชาเสริมการปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์ในงานสาธารณสุข

และในแต่ละกลุ่มวิชาที่นักศึกษาได้เลือกเรียนตามความสนใจ ปรากฏว่านักศึกษาได้จัดลำดับประโยชน์ที่ได้รับ ดังนี้

กลุ่มวิชาเสริมการปฏิบัติงานทางสังคมสงเคราะห์ทั่วไป นักศึกษา
จัดลำดับประโยชน์ที่ได้รับมากที่สุด คือ วิชา SW4463 การเขียน วิเคราะห์ และเสนอโครงการ
($\bar{X} = 4.48$)

กลุ่มวิชาเสริมการปฏิบัติงานทางสังคมสงเคราะห์ทางการแพทย์
นักศึกษจัดลำดับประโยชน์ที่ได้รับมากที่สุด คือ วิชา SW4533 เทคนิคการสงเคราะห์ผู้ป่วยด้วย
โรคร้ายแรงทางสังคม ($\bar{X} = 4.27$)

กลุ่มวิชาเสริมการปฏิบัติงานทางสังคมสงเคราะห์ในอุตสาหกรรม
นักศึกษจัดลำดับประโยชน์ที่ได้รับมากที่สุด คือ วิชา SW4723 ระบบความมั่นคงทางสังคม
($\bar{X} = 4.64$) รายละเอียดแสดงในตารางที่ 4.10, 4.11 และ 4.12 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.10

การจัดลำดับประโยชน์ที่ได้รับจากวิชาแกนในวิชาเฉพาะด้าน กลุ่มวิชาเสริมการปฏิบัติงาน
ทางสังคมสงเคราะห์ทั่วไป

ลำดับ ที่	รายชื่อวิชา	ประโยชน์ที่ได้รับ					รวม จำนวน (ร้อยละ)	\bar{x}
		มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
		จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)		
1	SW4463 การเขียน,วิเคราะห์ และเสนอโครงการ	15 (60)	7 (28)	3 (12)	-	-	25 (100)	4.48
2	SW4423 การมีส่วนร่วมของ ผู้รับบริการ	10 (40)	13 (52)	2 (8)	-	-	25 (100)	4.32
3	SW 4413 กระบวนการ พิทักษ์สิทธิ์	4 (16)	17 (68)	4 (16)	-	-	25 (100)	4.00
4	SW4473 ประชากรกับการ วางแผนครอบครัว	3 (12)	17 (68)	3 (12)	2 (8)	-	25 (100)	3.84

ตารางที่ 4.11

การจัดลำดับประโยชน์ที่ได้รับจากวิชาแกนในวิชาเฉพาะด้าน กลุ่มวิชาเสริมการปฏิบัติงาน
สังคมสงเคราะห์ทางการแพทย์

ลำดับ ที่	รายชื่อวิชา	ประโยชน์ที่ได้รับ					รวม	\bar{x}
		มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อยที่ สุด		
		จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)		
1	SW4533 เทคนิคการ สงเคราะห์ผู้ป่วย ด้วยโรคเรื้อรัง ทางสังคม	6 (54.54)	3 (27.27)	1 (9.09)	1 (9.09)	-	11 (100)	4.27
2	SW4513 การสังคม สงเคราะห์ทางการแพทย์	5 (45.45)	4 (36.36)	1 (9.09)	1 (9.09)	-	11 (100)	4.18
3	SW4523 วิทยาการระบาด ทางสังคม	4 (36.36)	5 (45.45)	1 (9.09)	1 (9.09)	-	11 (100)	4.09
4	SW4503 ระบบสาธารณสุข ไทย	2 (18.18)	7 (63.63)	1 (9.09)	1 (9.09)	-	11 (100)	3.90

ตารางที่ 4.12

การจัดลำดับประโยชน์ที่ได้รับจากวิชาแกนในวิชาเฉพาะด้าน กลุ่มวิชาเสริมการปฏิบัติงาน
สังคมสงเคราะห์ในอุตสาหกรรม

ลำดับ ที่	รายชื่อวิชา	ประโยชน์ที่ได้รับ					รวม	\bar{x}
		มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อยที่ สุด		
		จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	
1	SW4723 ระบบความมั่นคง ทางสังคม	8 (72.72)	2 (18.18)	1 (9.09)	-	-	11 (100)	4.64
2	SW4733 เทคนิคการ สงเคราะห์ผู้ประสบ อันตรายจากการ ทำงาน	8 (72.72)	1 (9.09)	2 (18.18)	-	-	11 (100)	4.55
3	SW4743 ปัญหาแรงงานและ มาตรการทาง กฎหมาย	8 (72.72)	1 (9.09)	2 (18.18)	-	-	11 (100)	4.55
4	SW4713 การสังคม สงเคราะห์ใน อุตสาหกรรม	7 (63.63)	2 (18.18)	1 (9.09)	1 (9.09)	-	11 (100)	4.36

1.3 หมวดวิชาเลือกเสรี

สำหรับหมวดวิชาเลือกเสรีที่เปิดสอน 3 วิชา และนักศึกษาจัดลำดับ
 ประโยชน์ที่ได้รับมากที่สุดคือ วิชา SW3863 การประชาสัมพันธ์ (\bar{X} = 4.38) รองลงมาคือ วิชา
 SW3843 พลวัตกลุ่ม (\bar{X} = 4.13) และวิชา SW3813 สวัสดิการครอบครัวและเด็ก (\bar{X} = 3.91)
 รายละเอียดแสดงในตารางที่ 4.13

ตารางที่ 4.13
 การจัดลำดับประโยชน์ที่ได้รับจากหมวดวิชาเลือกเสรี

ลำดับ ที่	รายชื่อวิชา	ประโยชน์ที่ได้รับ					รวม	\bar{x}
		มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อยที่ สุด		
		จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)		
1	SW3863 การประชาสัมพันธ์	21 (44.68)	2 (48.94)	3 (6.38)	-	-	47 (100)	4.38
2	SW3843 พลวัตกลุ่ม	14 (29.79)	25 (53.19)	8 (17.02)	-	-	47 (100)	4.13
3	SW3813 สวัสดิการ ครอบครัวและเด็ก	11 (23.40)	25 (53.19)	8 (17.02)	2 (4.25)	- (2.13)	47 (100)	3.91

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นต่อความเหมาะสมของหลักสูตรในภาคทฤษฎี

2.1 ความคิดเห็นต่อหลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตร์บัณฑิตในภาคทฤษฎี

นักศึกษาส่วนใหญ่ จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 78.72 มีความเห็นว่าเนื้อหาหลักสูตรในภาคทฤษฎีเหมาะสม สามารถนำไปปรับใช้กับการฝึกภาคปฏิบัติ รองลงมาร้อยละ 17.02 นักศึกษามีความคิดเห็นหลายหลายเกี่ยวกับหลักสูตรในภาคทฤษฎี โดยได้ประมวลสรุปประเด็น รายละเอียดแสดงในตารางที่ 4.14

ตารางที่ 4.14

ความคิดเห็นต่อหลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตรบัณฑิตในภาคทฤษฎี

ข้อความ	จำนวน	ร้อยละ
เนื้อหาหลักสูตรในภาคทฤษฎีเหมาะสม สามารถนำไปปรับใช้กับการฝึกภาคปฏิบัติ	37	78.72
เนื้อหาหลักสูตรในภาคทฤษฎีไม่สอดคล้องกับการฝึกภาคปฏิบัติ	2	4.26
เนื้อหาหลักสูตรไม่เหมาะสมกับภาวะการณปัจจุบัน	-	-
ไม่แน่ใจว่าจะสามารถปฏิบัติงานได้ ภายหลังจากจบหลักสูตรอื่น ๆ (สรุปประเด็นที่สำคัญได้ดังต่อไปนี้)	-	-
อื่น ๆ (สรุปประเด็นที่สำคัญได้ดังต่อไปนี้)	8	17.02
-เนื้อหาหลักสูตรบางรายวิชาในภาคทฤษฎี เหมาะสมและสอดคล้องกับการฝึกภาคปฏิบัติ แต่ในบางรายวิชาที่ไม่สอดคล้อง		
-เนื้อหาหลักสูตรควรมีการปรับให้เข้ากับสภาพการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมในปัจจุบัน		
-ควรเน้นวิชาด้านจิตวิทยา พลวัตกลุ่ม เพราะสามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติงานได้มาก		
-ในรายวิชาหลักการให้คำปรึกษา ควรนำนักศึกษาไปทดลองปฏิบัติจริง		
-ควรเพิ่มวิชาด้านภาษา เช่น ภาษาอังกฤษ ภาษาจีน		
-ไม่ควรจัดหลักสูตร 3 ปีครึ่ง เนื่องจากเป็นการเร่งรัดให้นักศึกษาเรียนมากเกินไป		

2.2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับรายวิชาในหลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตรบัณฑิตที่เหมาะสมสามารถนำมาประยุกต์ในการปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์

2.2.1 รายวิชาในหลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตรบัณฑิตที่นักศึกษาส่วนใหญ่เห็นว่าเหมาะสม และสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์ได้ อันดับแรกร้อยละ 14.06 คือ วิชา SW2183 หลักและวิธีการปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์ และวิชา SW3233 หลักการให้คำปรึกษา รองลงมาร้อยละ 8.03 คือ วิชา HU1232 จิตวิทยาทั่วไป รายละเอียดเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยแสดงในตารางที่ 4.15

ตารางที่ 4.15

รายวิชาในหลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตรบัณฑิตที่เหมาะสมสามารถนำมาประยุกต์
ในการปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์

รายวิชา	จำนวน	ร้อยละ
SW2183 หลักและวิธีการปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์	35	14.06
SW3233 หลักการให้คำปรึกษา	35	14.06
HU1232 จิตวิทยาทั่วไป	20	8.03
SW2163 สังคมสงเคราะห์เบื้องต้น	19	7.63
SW4463 การเขียน วิเคราะห์ และเสนอโครงการ	17	6.83
SW3213 หลักและวิธีการปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์ชุมชน	16	6.43
SW2013 จริยธรรมทางวิชาชีพ	9	3.61
SW2203 การมีส่วนร่วมในการวางนโยบายและแผนสวัสดิการ สังคมของนักสังคมสงเคราะห์	8	3.21
SW4423 การมีส่วนร่วมของผู้รับบริการ	7	2.81
SW4339 การฝึกภาคปฏิบัติ 3	7	2.81
SW3316 การฝึกภาคปฏิบัติ 1	6	2.40
SW3326 การฝึกภาคปฏิบัติ 2	6	2.40
SW3223 การบริหารงานสังคมสงเคราะห์	5	2.00

ตารางที่ 4.15 (ต่อ)

รายวิชา	จำนวน	ร้อยละ
SW2023 หลักกฎหมายด้านสวัสดิการสังคม	5	2.00
SW2153 สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง ที่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์	5	2.00
SW2173 แนวคิดทางสังคมสงเคราะห์กับสังคมไทย	4	1.60
SW3843 พลวัตกลุ่ม	4	1.60
SW4513 สังคมสงเคราะห์ทางการแพทย์	4	1.60
SW2193 การวิจัยทางสังคมสงเคราะห์	3	1.20
SW2123 การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและระบบสวัสดิการสังคม	3	1.20
SW2133 ปัญหาสังคม และมาตรการทางสังคม	3	1.20
SW4533 เทคนิคการสงเคราะห์ผู้ป่วยด้วยโรคร้ายแรงทางสังคม	3	1.20
SW2152 พัฒนาการทางด้านร่างกาย และจิตใจของมนุษย์	2	0.80
SW2132 มนุษยวิทยาเบื้องต้น	2	0.80
SW3863 การประชาสัมพันธ์	2	0.80
SW4523 วิทยาการระบาดทางสังคม	2	0.80
SW4503 ระบบสาธารณสุขไทย	2	0.80
SW4413 กระบวนการพิทักษ์สิทธิ์	2	0.80
SW4723 ระบบความมั่นคงทางสังคม	1	0.40
SW4733 เทคนิคการสงเคราะห์ผู้ประสบอันตรายจากการทำงาน	1	0.40
SW4743 ปัญหาแรงงานและมาตรการทางกฎหมาย	1	0.40
SW4713 การสังคมสงเคราะห์ในอุตสาหกรรม	1	0.40
SW3813 สวัสดิการครอบครัวและเด็ก	1	0.40

ตารางที่ 4.15 (ต่อ)

รายวิชา	จำนวน	ร้อยละ
SW4473 ประชากรกับการวางแผนครอบครัว	1	0.40
SS2102 สังคมวิทยาเบื้องต้น	1	0.40
TH1402 ภาษาไทยและการสื่อสาร	1	0.40
อื่น ๆ - ทุกวิชาสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน	5	0.20
รวม (N*)	249	100

(N*) เลือกตอบได้มากกว่า 1

2.2.2 รายวิชาในหลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตร์บัณฑิต ที่ไม่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์ ปรากฏว่านักศึกษาส่วนใหญ่ร้อยละ 53.85 เห็นว่าไม่มีรายวิชาใดในหลักสูตรที่ไม่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์ รองลงมา ร้อยละ 13.46 เห็นว่าวิชาที่ไม่สามารถประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์ คือ วิชา SS1132 เศรษฐศาสตร์เบื้องต้น และร้อยละ 7.69 เห็นว่าเป็นวิชา MA1302 คณิตศาสตร์ รายละเอียดแสดงในตารางที่ 4.16

ตารางที่ 4.16
รายวิชาในหลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตรบัณฑิตที่ไม่สามารถนำมาประยุกต์ใช้
ในการปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์

รายวิชา	จำนวน	ร้อยละ
ไม่มี	28	53.85
SS1132 เศรษฐศาสตร์เบื้องต้น	7	13.46
MA1302 คณิตศาสตร์	4	7.69
SS2142 หลักรัฐศาสตร์	3	5.76
ST1332 สถิติเบื้องต้น	2	3.84
SS2132 มนุษยวิทยาเบื้องต้น	2	3.84
SW2143 โครงสร้างทางการเมืองกับระบบสวัสดิการสังคม	2	3.84
HU1212 ตรีภพวิทยา	2	3.84
SW3223 การบริหารงานสังคมสงเคราะห์	1	1.92
SW3813 สวัสดิการครอบครัวและเด็ก	1	1.92
รวม (N*)	52	100

(N*) เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

2.3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการปรับปรุง เสริม หรือสอดคล้องรายวิชา เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพสังคมปัจจุบัน

ในด้านการปรับปรุง เสริม หรือสอดคล้องรายวิชา เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน ปรากฏว่าส่วนใหญ่ร้อยละ 15.15 เห็นว่าควรเพิ่มเติมในด้านวิชาการนำกลุ่ม สันทนาการกลุ่ม รองลงมาร้อยละ 13.64 เห็นว่าควรเพิ่มเติมเกี่ยวกับความรู้ด้านคอมพิวเตอร์ และร้อยละ 10.61 เห็นว่าควรเพิ่มเติมความรู้ด้านภาษาอังกฤษ หรือภาษาอังกฤษทางสังคมสงเคราะห์ รายละเอียดแสดงในตารางที่ 4.17

ตารางที่ 4.17

การปรับปรุง เสริม หรือสอดคล้องแทรกรายวิชา เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพสังคมปัจจุบัน

ความคิดเห็น	จำนวน	ร้อยละ
ไม่มี	16	24.24
วิชาการนำกลุ่ม, กิจกรรม, สันทนาการกลุ่ม เช่น วิชาพลวัตรกลุ่ม ควรเพิ่มให้มีกลุ่มสัมพันธ์ในรูปแบบ ต่าง ๆ และนักศึกษาออกไปปฏิบัติงานกับกลุ่มต่าง ๆ	10	15.15
คอมพิวเตอร์ เพื่อสามารถนำไปใช้ในการเก็บข้อมูล	9	13.64
ภาษาอังกฤษ และหรือภาษาอังกฤษทางสังคมสงเคราะห์	7	10.61
เรื่องกฎหมายแรงงาน, กฎหมายการประกันสังคม	3	4.54
สภาพปัญหาสังคมในปัจจุบัน และแนวโน้มที่จะก่อให้เกิด ปัญหาสังคม	3	4.54
วิชาการเขียน วิเคราะห์ เสนอโครงการ (SW4463) ควรเปิด สอนให้ทุกคนเรียน	2	3.03
วิชาการระบบความมั่นคงทางสังคม (SW4723) ควรเปิดสอนให้ ทุกคนเรียน	2	3.03
วิชาการให้คำปรึกษา (SW3233) ควรให้มีการปฏิบัติมากกว่านี้	2	3.03
การให้การสงเคราะห์ในกระบวนการยุติธรรม เนื่องจากปัจจุบัน มีกลุ่มผู้ด้อยโอกาสถูกเอาเปรียบจากผู้รู้กฎหมาย	2	3.03
นโยบายสังคม	2	3.03
ภาษาท่าทาง เทคนิค ที่ควรใช้ในการวางตัวให้ผู้รับบริการศรัทธา และ/หรือ วิธีการเข้าฟังผู้รับบริการแต่ละประเภท	2	3.03
วิชาการอภิปรายปัญหาในการปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์ (SW3243) และ วิชาการอภิปรายปัญหาในการปฏิบัติ งานสังคมสงเคราะห์ II (SW3253) ควรมีเนื้อหา และรูปแบบ มากกว่านี้	1	1.51
การดูงานตามสาขาต่าง ๆ	1	1.51

ตารางที่ 4.17 (ต่อ)

ความคิดเห็น	จำนวน	ร้อยละ
จิตวิทยา	1	1.51
จริยธรรมทางวิชาชีพ เพื่อให้มีการสร้างจิตสำนึกและปลูกฝัง ความรู้สึกในต้านจริยธรรม มโนธรรม เพื่อให้เป็นนักสังคม สงเคราะห์ ที่มีจรรยาบรรณทางวิชาชีพ หากไม่กอบอาชีพ นักสังคมฯ จะเป็นการสร้างสมาชิกที่มีคุณภาพแก่สังคม	1	1.51
เทคนิคการสงเคราะห์ผู้ป่วยด้วยโรคร้ายแรงทางสังคม	1	1.51
ระยะเวลาการฝึกภาคปฏิบัติ 3 นานเกินไป	1	1.51
รวม (N*)	66	100

(N*) เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

2.4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความซ้ำซ้อนของรายวิชาในหลักสูตรสังคม สงเคราะห์ศาสตรบัณฑิต

นักศึกษาส่วนใหญ่ร้อยละ 57.44 เห็นว่ารายวิชาในหลักสูตรไม่มี
ความซ้ำซ้อน และร้อยละ 29.79 เห็นว่ามีความซ้ำซ้อน และร้อยละ 12.76 ไม่ตอบรายละเอียด
แสดงในตารางที่ 4.18

และนักศึกษาจำนวน 14 คน จาก 47 คน ที่ตอบว่า รายวิชาที่
มีความซ้ำซ้อน ได้เสนอข้อคิดเห็นเกี่ยวกับรายวิชาที่ซ้ำซ้อนกัน ดังปรากฏในตารางที่ 4.19

ตารางที่ 4.18

ความซ้ำซ้อนของรายวิชาในหลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตรบัณฑิต

ข้อความ	จำนวน	ร้อยละ
ซ้ำซ้อน	14	29.79
ไม่ซ้ำซ้อน	27	57.44
ไม่ตอบ	6	12.76
รวม	47	100

ตารางที่ 4.19

ความคิดเห็นเกี่ยวกับรายวิชาที่ซ้ำซ้อน

รายวิชา	ความคิดเห็น		จำนวน	ร้อยละ
	ซ้ำซ้อนกับรายวิชา	ประเด็นที่ซ้ำซ้อนกัน		
SW.2123 การเปลี่ยนแปลง ทางสังคมและ ระบบสวัสดิการ	SW.2143 โครงสร้างทางการ เมืองกับระบบ สวัสดิการสังคม	-ประวัติสวัสดิการสังคม -การจัดระบบสวัสดิการสังคม -ความความคิด -ปัจจัย และกระบวนการของ การเกิดระบบสวัสดิการสังคม -การเปลี่ยนแปลงทางสังคม	7	43.75
SW.2123 การเปลี่ยนแปลง ทางสังคมและ ระบบสวัสดิการ	SW.2173 แนวคิดทางสังคม สงเคราะห์กับสังคม ไทย	-ประวัติ	1	6.25

ตารางที่ 4.19 (ต่อ)

รายวิชา	ความคิดเห็น		จำนวน	ร้อยละ
	ซ้ำซ้อนกับรายวิชา	ประเด็นที่ซ้ำซ้อนกัน		
SW.2123 การเปลี่ยนแปลง ทางสังคมและ ระบบสวัสดิการ	SW.3813 สวัสดิการครอบครัว และเด็ก	-ความหมายสวัสดิการ -แนวความคิดสวัสดิการ	1	6.25
SW.2113 สังคมไทยกับการ พัฒนาสังคม	SW.2123 การเปลี่ยนแปลง ทางสังคมและระบบ สวัสดิการสังคม	-เนื้อหาใกล้เคียงกัน	1	6.25
SW.2023 หลักกฎหมาย สวัสดิการสังคม	SW.3813 สวัสดิการ ครอบครัวและเด็ก	-เนื้อหาของหลักกฎหมายสวัสดิการ สังคมจะมีเรื่องของสวัสดิการ ครอบครัวและเด็กอยู่แล้ว -เนื้อหาสวัสดิการครอบครัวและเด็ก เป็นส่วนหนึ่งของหลักกฎหมาย สวัสดิการสังคม โดยตั้งออกมา สอนให้ลึกแต่โดยสรุปเนื้อหา ใกล้เคียงไม่แตกต่างกันมากนัก	1	6.25

09
HV
11
025311
2541 9-2

ตารางที่ 4.19 (ต่อ)

ความคิดเห็น			จำนวน	ร้อยละ
รายวิชา	ซ้ำซ้อนกับรายวิชา	ประเด็นที่ซ้ำซ้อนกัน		
SW.2123 ปัญหาสังคมและ มาตรการทางสังคม	SW.2153 สภาวะแวดล้อมทาง เศรษฐกิจ สังคม และการเมืองที่มี อิทธิพลต่อการ ปฏิบัติงานสังคม สงเคราะห์	-เนื้อหาใกล้เคียงกัน	1	6.25
SW.2143 โครงสร้างทางการ เมืองกับระบบ สวัสดิการสังคม	SW.2153 สภาวะแวดล้อมทาง เศรษฐกิจ สังคม และการเมืองที่มี อิทธิพลต่อการ ปฏิบัติงานสังคม สงเคราะห์	-ระบบการเมือง	1	6.25
SW.2183 หลักและวิธีการ ปฏิบัติงานสังคม สงเคราะห์	SW.2163 สังคมสงเคราะห์ เบื้องต้น และ SW2013 จริยธรรม ทางวิชาชีพ	-จรรยาบรรณ -ค่านิยม -ทักษะ -ทัศนคติ -ความรู้	1	6.25

ตารางที่ 4.19 (ต่อ)

รายวิชา	ความคิดเห็น		จำนวน	ร้อยละ
	ซ้ำซ้อนกับรายวิชา	ประเด็นที่ซ้ำซ้อนกัน		
SW.2163 สังคมสงเคราะห์ เบื้องต้น	SW.2183 หลักและวิธีการ ปฏิบัติงานสังคม สงเคราะห์	-เนื้อหาบางส่วน	1	6.25
SW.3243 การอภิปรายปัญหา ในการปฏิบัติงาน สังคมสงเคราะห์1	SW.3253 การอภิปรายปัญหา ในการปฏิบัติงาน สังคมสงเคราะห์2	-แนวการสอน -การนำเสนอปัญหาของนักศึกษา	1	6.25
รวม (N*)			16	100

(N*) เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

2.5 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนการสอนในหลักสูตรสังคมสงเคราะห์
ศาสตรบัณฑิต

ในด้านการเรียนการสอนได้แบ่งให้นักศึกษาเสนอความคิดเห็นเป็น
4 ประเด็น คือ อาจารย์ผู้สอน ความพร้อมของอาจารย์ วิธีการถ่ายทอด และความคาดหวัง ที่มีต่อ
อาจารย์ โดยให้นักศึกษาเสนอความคิดเห็นอย่างอิสระ (เสนอความคิดเห็นได้มากกว่า 1 ข้อ) ผล
การศึกษาในแต่ละประเด็น สรุปได้ดังนี้

2.5.1 อาจารย์ผู้สอน นักศึกษาได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับ อาจารย์ผู้สอน โดยสามารถแยกเป็นอาจารย์ภายนอก (อาจารย์พิเศษภายนอก) และอาจารย์ภายใน (อาจารย์ประจำในคณะ) ผลปรากฏว่า ร้อยละ 65.31 เห็นว่าอาจารย์ภายนอกส่วนใหญ่สอนดี มีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับวิชาที่สอน สามารถถ่ายทอดให้กับนักศึกษาได้ดี ร้อยละ 4.08 เห็นว่าอาจารย์ภายนอกมีคุณวุฒิ วิทยวุฒิ มีมโนธรรม และจริยธรรมของความเป็นครูสูง

สำหรับข้อคิดเห็นเกี่ยวกับอาจารย์ภายใน ปรากฏว่า ร้อยละ 2.04 เห็นว่าควรให้อาจารย์ภายใน เป็นผู้สอนมากขึ้นกว่าการจ้างอาจารย์ภายนอกมาสอน เพราะจะ เกิดความผูกพันระหว่างอาจารย์กับนักศึกษามากขึ้น รายละเอียดแสดงในตารางที่ 4.20

ตารางที่ 4.20

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนการสอน ด้านอาจารย์ผู้สอน

ความคิดเห็น	จำนวน	ร้อยละ
ไม่ตอบ	5	10.20
<u>อาจารย์ภายนอก</u>		
-สอนดีมาก มีความรู้ และประสบการณ์เกี่ยวกับวิชาที่สอน สามารถถ่ายทอดให้กับนักศึกษาได้ดี	32	65.31
-มีคุณวุฒิ และวิทยวุฒิ มีมโนธรรมและจริยธรรมของความเป็นครูสูง	2	4.08

ตารางที่ 4.20 (ต่อ)

ความคิดเห็น	จำนวน	ร้อยละ
<u>อาจารย์ภายนอก</u>		
-มีระดับความคิดไม่ตรงกับนักศึกษา โดยสอนภาคทฤษฎี แต่ไม่แน่ใจว่าจะสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง	2	4.08
-เพื่อแลกเปลี่ยนการเรียนการสอน	1	2.04
<u>อาจารย์ภายใน</u>		
-ควรเป็นผู้สอนมากขึ้นกว่าการจ้างอาจารย์ภายนอกมาสอน เพราะจะเกิดความผูกพันระหว่างอาจารย์กับนักศึกษามากขึ้น	1	2.04
-มีความรับผิดชอบในด้านการเรียนการสอนดี ถึงแม้ว่าบางท่าน ยังขาดประสบการณ์ด้านนี้	1	2.04
-ยังไม่เพียงพอและขาดผู้เชี่ยวชาญด้านต่างๆ เป็นจำนวนมาก	1	2.04
-ดูแลเอาใจใส่นักศึกษา ในการฝึกภาคสนามเป็นอย่างดี	1	2.04
<u>อื่น ๆ</u>	3	6.12
-การสอนแบบบรรยาย สอนดีมาก		
-การสอนควรมีเนื้อหาการสอนเข้มข้นมากกว่านี้		
-การสอนในรายวิชา คณิตศาสตร์, สถิติ, วิจัย อาจารย์ควรสอนเน้นความเข้าใจเป็นสำคัญแต่บางครั้งสอนเร็ว และเข้าใจยาก		
รวม (N*)	49	100

(N*) เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

2.5.2 ความพร้อมของอาจารย์ นักศึกษาได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความพร้อมของอาจารย์ โดยสามารถแยกเป็นความพร้อมของอาจารย์ภายนอก (อาจารย์พิเศษภายนอก) และอาจารย์ภายใน (อาจารย์ประจำในคณะ) ผลปรากฏว่า ร้อยละ 60.78 เห็นว่า อาจารย์ภายนอกจะเตรียมการสอนมาดี เนื้อหามาก พร้อมจะให้ความรู้แก่นักศึกษาดี

สำหรับข้อคิดเห็นเกี่ยวกับความพร้อมของอาจารย์ภายใน ปรากฏว่า ร้อยละ 7.84 เห็นว่าอาจารย์บางท่านพร้อม แต่บางท่านยังขาดประสบการณ์ด้านการสอนและการปฏิบัติ และร้อยละ 5.88 เห็นว่า อาจารย์มีจำนวนน้อย ไม่เพียงพอต่อจำนวนนักศึกษา รายละเอียดแสดงในตารางที่ 4.21

ตารางที่ 4.21

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนการสอน ด้านความพร้อมของอาจารย์

ความคิดเห็น	จำนวน	ร้อยละ
ไม่ตอบ	4	7.84
<u>อาจารย์ภายนอก</u>		
-เตรียมการสอนมาดี เนื้อหามาก พร้อมจะให้ความรู้แก่นักศึกษาดี	31	60.78
-มีความพร้อมมาก ถึงแม้ว่ามหาวิทยาลัยจะอยู่ไกล	5	9.80
-สอนดี แต่บางครั้งก็ไม่สนใจนักศึกษาเท่าที่ควร	1	1.96
<u>อาจารย์ภายใน</u>		
-บางท่านพร้อม แต่บางท่านยังขาดประสบการณ์ ด้านการสอนและการปฏิบัติงาน	4	7.84
-มีจำนวนน้อย ยังไม่เพียงพอต่อจำนวนนักศึกษา	3	5.88
-มีความพร้อมค่อนข้างดี แต่บางครั้งอาจารย์ผู้สอนมีฐานะ หรือความรับผิดชอบด้านต่าง ๆ	1	1.96
-บางท่านสนใจนักศึกษาดีมาก	1	1.96

ตารางที่ 4.21 (ต่อ)

ความคิดเห็น	จำนวน	ร้อยละ
อื่น ๆ -มีความคาดหวังนักศึกษาสูง แต่นักศึกษามีข้อจำกัด เรื่องการเรียน และการฝึกภาคปฏิบัติควบคุมไปด้วย	1	1.96
รวม (N*)	51	100

(N*) เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

2.5.3 วิธีการถ่ายทอด นักศึกษาได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีการถ่ายทอด โดยสามารถแยกเป็นวิธีการถ่ายทอดของอาจารย์ภายนอก (อาจารย์พิเศษภายนอก) และอาจารย์พิเศษภายใน (อาจารย์ประจำในคณะ) ผลปรากฏว่า ร้อยละ 45.28 เห็นว่าอาจารย์ภายนอกมีเทคนิค และประสิทธิภาพในการสอนเป็นอย่างดี สามารถถ่ายทอดความรู้ได้เป็นอย่างดี

สำหรับข้อคิดเห็นเกี่ยวกับความพร้อมของอาจารย์ภายใน ปรากฏว่า ร้อยละ 7.84 เห็นว่า อาจารย์บางท่านมีประสบการณ์ในการสอนยังไม่มากทำให้การถ่ายทอดให้นักศึกษายังไม่มีเท่าที่ควร

นอกจากนี้นักศึกษายังได้เสนอความคิดเห็นอื่น ๆ เกี่ยวกับวิธีการถ่ายทอด กล่าวคือ ร้อยละ 13.21 เห็นว่าอาจารย์ส่วนใหญ่ใช้วิธีการบรรยาย ควรมีการสอนที่นำเสนอใจโดยใช้อุปกรณ์ วีดีโอ สไลด์ และการดูงานนอกสถานที่ รายละเอียดแสดงในตารางที่ 4.22

ตารางที่ 4.22
ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนการสอน ด้านวิธีการถ่ายทอด

ความคิดเห็น	จำนวน	ร้อยละ
ไม่ตอบ	4	7.55
<u>อาจารย์ภายนอก</u>		
-มีเทคนิคและประสบการณ์ในการสอนเป็นอย่างดี สามารถถ่ายทอดความรู้ได้เป็นอย่างดี	24	45.28
-มีความรู้ความสามารถดีแต่ถ่ายทอดให้นักศึกษาเข้าใจยาก (ใช้คำศัพท์ที่เข้าใจยาก)	6	11.31
<u>อาจารย์ภายใน</u>		
-บางท่านมีประสบการณ์ในการสอนยังไม่มาก ทำให้การถ่ายทอดให้นักศึกษายังไม่ดีเท่าที่ควร	8	15.09
<u>อื่น ๆ</u>		
-ส่วนใหญ่ใช้วิธีการบรรยาย ควรมีการสอนที่น่าสนใจโดยใช้อุปกรณ์วีดีโอ, สไลด์, การดูงานนอกสถานที่	7	13.21
-ควรเน้นการค้นคว้าการศึกษาดูงานจากของจริงจะช่วยให้เห็นภาพพจน์มากขึ้น (ไม่ควรสอนแบบบรรยายอย่างเดียว)	3	5.66
-ควรจัดการเรียนการสอนในรูปแบบบรรยายบ้าง	1	1.88
รวม (N*)	53	100

(N*) เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

2.5.4 ความคาดหวังที่มีต่ออาจารย์ นักศึกษาส่วนใหญ่ ร้อยละ

17.54 มีความคาดหวังว่าอาจารย์เป็นบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถในด้านวิชาการสามารถถ่ายทอดให้นักศึกษาเข้าใจง่าย รองลงมาร้อยละ 14.03 มีความหวังว่าอาจารย์เป็นผู้ให้คำปรึกษาให้กำลังใจต่อนักศึกษาทั้งในบทเรียน และปัญหาส่วนตัว รายละเอียดแสดงในตารางที่ 4.23

ตารางที่ 4.23

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนการสอน ด้านความคาดหวังที่มีต่ออาจารย์

ความคิดเห็น	จำนวน	ร้อยละ
ไม่ตอบ	5	8.77
-เป็นบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถในด้านวิชาการ สามารถถ่ายทอดให้นักศึกษาเข้าใจง่าย	10	17.54
-เป็นผู้ให้คำปรึกษา และให้กำลังใจต่อนักศึกษา ทั้งในบทเรียน และปัญหาส่วนตัว	8	14.03
-นอกจากเนื้อหาวิชาความรู้คาดหวังให้สอดแทรกประสบการณ์จริง เพื่อเป็นความรู้แก่นักศึกษา และเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานสำหรับนักศึกษาในอนาคต	7	12.28
-เป็นแบบอย่างที่ดีต่อนักศึกษา	4	7.02
-สอนแบบเข้าใจในตัวนักศึกษา ซึ่งนักศึกษามีระดับความรู้ และข้อจำกัดที่แตกต่างกัน	4	7.02
-ควรมีความรัก และหวังดีต่อศิษย์อย่างจริงใจ	3	5.26
-ควรทำสื่อการสอน, เทคนิคการสอนมากกว่านี้	3	5.26
-ควรมีเทคนิคใหม่ ๆ ช่วยในการจำ และกระตุ้นให้นักศึกษามีจิตใจที่รักในอาชีพ	1	3.50

ตารางที่ 4.23 (ต่อ)

ความคิดเห็น	จำนวน	ร้อยละ
-ไม่ควรมียอดคติด่อนักศึกษา และไม่ควรใช้คะแนนเป็นเครื่องมือในการสร้างศรัทธาให้เกิดกับนักศึกษา	2	3.50
-ควรมีจรรยาบรรณของความเป็นครู คุณภาพมาตรฐานในการสอน ความซื่อสัตย์ ทัศนคติที่ดีต่อสถาบัน	2	3.50
-อาจารย์ไม่ได้เป็นผู้ให้แต่เพียงฝ่ายเดียว นักศึกษาต้องมีส่วนร่วมในการเรียนการสอนด้วย	2	3.50
-ควรให้ข้อมูลรายละเอียดเกี่ยวกับหน่วยงานก่อนส่งนักศึกษาไปฝึกภาคปฏิบัติ	1	1.75
-หลังสำเร็จการศึกษา อาจารย์ควรมหาข้อมูลหน่วยงาที่รับสมัคร นักสังคมสงเคราะห์ให้นักศึกษา	1	1.75
-ก่อนทำการสอนควรโน้มน้าวให้นักศึกษามีความต้องการ มีความพร้อม มีความเข้าใจในวิชานั้น ๆ	1	1.75
-ควรมีการเรียนการสอนแบบนอกพื้นที่ด้วย เช่น การดูงาน	1	1.75
-การฝึกภาคปฏิบัติควรเป็นแบบต่อเนื่อง	1	1.75
รวม (N*)	57	100

(N*) เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นต่อความเหมาะสมของหลักสูตรในภาคปฏิบัติ

3.1 ความคิดเห็นต่อหลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตรบัณฑิต ในภาคปฏิบัติ

วิชาแกนในวิชาบังคับภาคปฏิบัติ ประกอบไปด้วยการบังคับการฝึกภาคปฏิบัติ จำนวน 3 วิชา ตลอดหลักสูตร คือ วิชา SW3316 การฝึกภาคปฏิบัติ 1 วิชา SW3326 การฝึกภาคปฏิบัติ 2 และ วิชา SW4339 การฝึกภาคปฏิบัติ 3

ในรายวิชาการฝึกภาคปฏิบัติดังกล่าว ได้ให้นักศึกษาเสนอความคิดเห็นอย่างเป็นอิสระ (เสนอความคิดเห็นได้มากกว่า 1 ข้อ) ผลปรากฏว่า

3.1.1 การฝึกภาคปฏิบัติ 1 ปรากฏว่านักศึกษา ร้อยละ 72.34 (จำนวน 34 คน) เห็นว่าเหมาะสม แต่ร้อยละ 27.66 (จำนวน 13 คน) เห็นว่าไม่เหมาะสม โดยนักศึกษาที่เห็นว่าการฝึกภาคปฏิบัติ 1 เหมาะสมนั้น พบว่าส่วนใหญ่ ร้อยละ 84.36 (จำนวน 27 คน) ให้เหตุผลว่า เนื่องจากการฝึกภาคปฏิบัติที่เริ่มจากงานสังคมสงเคราะห์เฉพาะราย ซึ่งเป็นการปูพื้นฐานในการฝึกภาคปฏิบัติต่อไป สำหรับนักศึกษาที่เห็นว่า การฝึกภาคปฏิบัติ 1 ไม่เหมาะสมนั้น ร้อยละ 76.92 (จำนวน 10 คน) ให้เหตุผลว่า เนื่องจากนักศึกษาต้องฝึกภาคปฏิบัติ และเรียนควบคู่ไปด้วย ทำให้ขาดความต่อเนื่องในการฝึกภาคปฏิบัติ รายละเอียดความคิดเห็น แสดงในตารางที่ 4.24

ตารางที่ 4.24
ความคิดเห็นเกี่ยวกับการฝึกภาคปฏิบัติ 1

ความคิดเห็น	จำนวน	ร้อยละ
<u>เหมาะสม</u>		
-เป็นการฝึกภาคปฏิบัติที่เริ่มจากงานสังคมสงเคราะห์เฉพาะราย เป็นการปูพื้นฐานในการฝึกภาคปฏิบัติต่อไป และมีโอกาสนำ ภาคทฤษฎีที่เรียนมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติจริง	27	84.36
-อาจารย์ภาคสนามปูพื้นฐานของด้านจิตวิทยา การให้คำปรึกษา	1	3.12
-ได้มีโอกาสพบปะแลกเปลี่ยนประสบการณ์ทุกสัปดาห์	1	3.12
-สอดคล้องกับรายวิชาหลักและวิธีการปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์	1	3.12
-ทำให้นักศึกษาได้รับความรู้ ทักษะ ทศนคติในการปฏิบัติงาน สังคมสงเคราะห์	1	3.12
-เป็นการฝึกการปรับตัวในด้านต่าง ๆ (นักศึกษา, องค์กร, ผู้รับบริการ)	1	3.12
รวม	32	100
<u>ไม่เหมาะสม</u>		
-นักศึกษาจะต้องฝึกภาคปฏิบัติ และเรียนควบคู่ไปด้วย ทำให้ขาด ความต่อเนื่องในการปฏิบัติงาน และบางครั้งไม่ได้เข้าร่วม กิจกรรมสำคัญ ๆ ในการเรียนรู้การปฏิบัติงาน	10	76.92
-การจัดหาหน่วยงานไม่เหมาะสม	1	7.69
-หน่วยงานยังไม่พร้อมที่จะรองรับนักศึกษาฝึกภาคปฏิบัติ	1	7.69
-ใช้ระยะเวลาในการฝึกภาคปฏิบัติมากเกินไป	1	7.69
รวม	13	100

นอกจากนี้ นักศึกษายังได้ให้ข้อเสนอแนะว่าหน่วยงานที่จัดให้นักศึกษาเข้ารับการฝึกภาคปฏิบัติ 1 ควรเป็นหน่วยงานที่ให้บริการระดับบุคคล ครอบคลุม กลุ่มชน

3.1.2 การฝึกภาคปฏิบัติ 2 ปรากฏว่านักศึกษาร้อยละ 63.83 (จำนวน 30 คน) เห็นว่าเหมาะสม แต่ร้อยละ 36.17 (จำนวน 17 คน) เห็นว่าไม่เหมาะสม โดยนักศึกษาที่เห็นว่าการฝึกภาคปฏิบัติ 2 มีความเหมาะสมนั้น ร้อยละ 45.83 (จำนวน 11 คน) ให้เหตุผลว่า เนื่องจากสามารถนำความรู้ที่ได้ศึกษา จากภาคทฤษฎี คือ วิชา SW.3213 หลักและวิธีการปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์ชุมชนมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน และร้อยละ 29.17 (จำนวน 7 คน) ให้เหตุผลว่า สามารถคิดโครงการทำกิจกรรมชุมชน เรียนรู้การทำงานร่วมกับชาวบ้าน สำหรับนักศึกษาที่เห็นว่า การฝึกภาคปฏิบัติ 2 ไม่เหมาะสมพบว่าร้อยละ 61.11 (จำนวน 11 คน) ให้เหตุผลว่า เนื่องจากนักศึกษาต้องฝึกภาคปฏิบัติ และเรียนควบคู่ไปด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งเป็นการฝึกปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์ชุมชน ซึ่งเป็นงานที่หนักและเหนื่อย ทำให้ขาดประสิทธิภาพทั้งการเรียนภาคทฤษฎี และการฝึกภาคปฏิบัติ รายละเอียดความคิดเห็นแสดงในตารางที่ 4.25

ตารางที่ 4.25
ความคิดเห็นเกี่ยวกับการฝึกภาคปฏิบัติ 2

ความคิดเห็น	จำนวน	ร้อยละ
<u>เหมาะสม</u>		
-นำความรู้ที่ได้ศึกษาจากภาคทฤษฎีในวิชา SW.3213 หลักและวิธีการปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์ชุมชน มาประยุกต์ใช้และฝึกปฏิบัติจริง	11	45.83
-นักศึกษาสามารถคิดโครงการทำกิจกรรมในชุมชนหาทรัพยากรในชุมชน และได้เรียนรู้การทำงานร่วมกับชาวบ้าน	7	29.17
-มีความแตกต่างจากการฝึกภาคปฏิบัติ1 แต่สามารถนำมาประยุกต์ใช้กันได้ โดยเฉพาะปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการฝึกภาคปฏิบัติ 1 สามารถนำมาปรับใช้ได้	4	16.66
-นักศึกษาได้มีโอกาสฝึกการปฏิบัติงานกับกลุ่มมากขึ้น	1	4.16
-นักศึกษามีความพร้อมมากขึ้น	1	4.16
รวม	24	100
<u>ไม่เหมาะสม</u>		
-นักศึกษาจะต้องฝึกภาคปฏิบัติ และเรียนควบคู่ไปด้วย และการฝึกภาคปฏิบัติ 2 เป็นงานสังคมสงเคราะห์ชุมชน นักศึกษาต้องศึกษาชุมชน ซึ่งเป็นงานที่หนักและเหนื่อย ทำให้ขาดประสิทธิภาพทั้งการเรียนภาคทฤษฎี และการฝึกภาคปฏิบัติ	11	61.11
-หน่วยงานที่ฝึกภาคปฏิบัติ ยังไม่มีความพร้อมที่จะรับนักศึกษาเข้าฝึกภาคปฏิบัติ	3	16.66
-เน้นการฝึกภาคปฏิบัติมากเกินไป	3	16.66
-ไม่มีนักสังคมสงเคราะห์ในหน่วยงาน การทำงานขององค์กรไม่เป็นระบบ	1	5.55
รวม	18	100

นอกจากนี้ นักศึกษายังได้ให้ข้อเสนอแนะว่าการฝึกภาคปฏิบัติ2 ควรมีหน่วยงานให้เลือกฝึกภาคปฏิบัติทั้งชุมชนเมือง และชุมชนชนบท

3.1.3 การฝึกภาคปฏิบัติ3 ปรากฏว่านักศึกษาร้อยละ 74.47 (จำนวน 35 คน) เห็นว่าเหมาะสม แต่ร้อยละ 25.53 (จำนวน 12 คน) เห็นว่าไม่เหมาะสม โดยนักศึกษาที่เห็นว่าการฝึกภาคปฏิบัติ3 มีความเหมาะสมนั้น พบว่า ส่วนใหญ่ร้อยละ 43.24 (จำนวน 16 คน) ให้เหตุผลว่า เนื่องจากการฝึกภาคปฏิบัติตามความสนใจของนักศึกษา ซึ่งมีโอกาสเลือกตัดสินใจทำงานกับกลุ่มเป้าหมายที่ตนเองสนใจ และร้อยละ 29.73 (จำนวน 11 คน) ให้เหตุผลว่า สามารถนำประสบการณ์ การฝึกภาคปฏิบัติ1 และการฝึกภาคปฏิบัติ2 มาประยุกต์ใช้อย่างเหมาะสม สามารถปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์ได้จริง สำหรับนักศึกษาที่เห็นว่า การฝึกภาคปฏิบัติ3 ไม่เหมาะสมนั้น พบว่า ร้อยละ 36.36 (จำนวน 4 คน) ให้เหตุผลว่าใช้ระยะเวลานานเกินไป (16 สัปดาห์) รายละเอียดความคิดเห็นแสดงในตารางที่ 4.26

ตารางที่ 4.26
ความคิดเห็นเกี่ยวกับการฝึกภาคปฏิบัติ3

ความคิดเห็น	จำนวน	ร้อยละ
<u>เหมาะสม</u>		
-การฝึกภาคปฏิบัติ3 เป็นการฝึกตามความสนใจของนักศึกษา เปิดโอกาสให้นักศึกษาเลือกตัดสินใจทำงานกับกลุ่มเป้าหมายที่ตนเองสนใจ	16	43.24
-นักศึกษาสามารถฝึกภาคปฏิบัติได้ครบกระบวนการที่เรียนมา ได้นำประสบการณ์การฝึกภาคปฏิบัติ1 และการฝึกภาคปฏิบัติ2 มาประยุกต์ใช้อย่างเหมาะสม สามารถปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์ได้จริง พร้อมสามารถจัดวางแผนและดำเนินโครงการต่าง ๆ ได้	11	29.73
-เป็นการฝึกภาคปฏิบัติที่มีระยะเวลายาวนาน นักศึกษามีเวลาในการปฏิบัติงานอย่างจริงจังและเต็มที่	7	18.92
-เป็นการเตรียมความพร้อมของนักศึกษาให้เป็นนักสังคมสงเคราะห์อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น	2	5.40
-อาจารย์ภาคสนามให้โอกาสนักศึกษา ได้ตัดสินใจในการทำงานอย่างเต็มที่	1	2.70
รวม	37	100

ตารางที่ 4.26 (ต่อ)

ความคิดเห็น	จำนวน	ร้อยละ
<u>ไม่เหมาะสม</u>		
-ใช้ระยะเวลานานเกินไป (16สัปดาห์) เพราะในช่วงสุดท้ายของการฝึกภาคปฏิบัตินักศึกษาใช้เวลาว่างมาก (12 สัปดาห์ก็เพียงพอ)	4	36.36
-การจัดสรรหน่วยงาน ควรมีการเตรียมพร้อม โดยส่งนักศึกษาไปฝึกภาคปฏิบัติ ในหน่วยงานที่เปิดรับนักสังคมสงเคราะห์ เพื่อจะให้บัณฑิตมีงานทำในอนาคต	2	18.18
-จำนวนนักศึกษาที่ไปฝึกภาคปฏิบัติมีจำนวนมากเกินไป	2	18.18
-ซ้ำซ้อนกับการฝึกภาคปฏิบัติ1 ที่เคยฝึกมาแล้ว	2	18.18
-ระยะเวลาในการเก็บข้อมูลน้อยเกินไป	1	9.09
รวม	11	100

นอกจากนี้ นักศึกษายังได้ให้ข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการฝึกภาคปฏิบัติ3 ว่าการจัดสรรหน่วยงาน ควรเป็นหน่วยงานที่นักศึกษาสนใจและเลือกฝึกปฏิบัติจริง ๆ เพื่อเตรียมพร้อมที่จะออกไปปฏิบัติงานภายหลังจบการศึกษา

3.2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการฝึกภาคปฏิบัติ

ปัญหาในการฝึกภาคปฏิบัติที่พบมากที่สุด คือ ปัญหาการเขียนวิเคราะห์รายงาน ($\bar{X} = 2.98$) รองลงมา คือ ปัญหาการคมนาคม ($\bar{X} = 2.94$) และปัญหาทางการเงิน ($\bar{X} = 2.79$) รายละเอียดลำดับปัญหาในการฝึกภาคปฏิบัติแสดงในตารางที่ 4.27

ตารางที่ 4.27
ลำดับปัญหาในการฝึกภาคปฏิบัติ

ลำดับ ที่	ปัญหา	มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อยที่ สุด	รวม	\bar{x}
		จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	
1	ปัญหาการเขียน-วิเคราะห์ รายงาน	3 (6.38)	8 (17.02)	23 (48.94)	11 (23.40)	2 (4.26)	47 (100)	2.98
2	ปัญหาการคมนาคม	4 (8.51)	10 (21.28)	16 (34.04)	13 (27.65)	4 (8.51)	47 (100)	2.94
3	ปัญหาด้านการเงิน	2 (4.26)	8 (17.02)	18 (38.29)	16 (34.04)	3 (6.38)	47 (100)	2.79
4	ปัญหาการประยุกต์ใช้ ความรู้ภาคทฤษฎี	-	4 (8.51)	23 (48.94)	17 (36.17)	3 (6.38)	47 (100)	2.59
5	ปัญหาการนิเทศงาน อาจารย์ในคณะฯ	1 (2.13)	8 (17.02)	16 (34.04)	12 (25.53)	10 (21.28)	47 (100)	2.53
6	ปัญหาการนิเทศงาน อาจารย์ภาคสนาม	1 (2.13)	3 (6.38)	23 (48.94)	12 (25.53)	8 (17.02)	47 (100)	2.51
7	ปัญหาการปรับตัวใน ชุมชน	1 (2.13)	4 (8.51)	15 (31.91)	17 (36.17)	10 (21.28)	47 (100)	2.34
8	ปัญหาการปรับตัวใน หน่วยงาน	1 (2.13)	1 (2.13)	15 (31.91)	21 (44.68)	9 (19.15)	47 (100)	2.23

นอกจากนี้นักศึกษาได้เสนอข้อคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาต่าง ๆ ในการฝึกภาคปฏิบัติ ดังนี้

- ปัญหาการปรับตัวระหว่างนักศึกษาด้วยกัน
- ในการจัดทำโครงการในหน่วยงาน จำเป็นต้องใช้เงินงบประมาณเพื่อจัดทำโครงการและการเข้าร่วมกิจกรรมบางอย่างจะต้องใช้เงิน ทางคณะฯ ควรจะจัดการในเรื่องงบประมาณให้ทางหน่วยงานได้เข้าใจ
- ปัญหาด้านเวลา การทำงานสังคมสงเคราะห์ ต้องการระยะเวลาพอสมควร
- ปัญหาการฝึกงานในหน่วยงานภาครัฐ นักศึกษาไม่ค่อยได้รับความไว้วางใจ หรือสิทธิในการตัดสินใจ
- ปัญหาอาจารย์ภาคสนาม ซึ่งมีหลายท่าน นักศึกษาไม่ทราบว่าจะทำงานให้ตรงกับความต้องการของท่านใด

3.3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการฝึกภาคปฏิบัติ

เกี่ยวกับการจัดการฝึกภาคปฏิบัติ พบว่านักศึกษาส่วนใหญ่ร้อยละ 89.36 (จำนวน 42 คน) เห็นว่า ควรจัดการฝึกภาคปฏิบัติแบบต่อเนื่อง แต่ร้อยละ 10.64 (จำนวน 5 คน) เห็นว่าควรจัดการฝึกภาคปฏิบัติในระหว่างการเรียน และนักศึกษาได้แสดงความคิดเห็นอย่างอิสระเกี่ยวกับการจัดการฝึกภาคปฏิบัติ (เสนอความคิดเห็นได้มากกว่า 1 ข้อ) โดยนักศึกษาที่เห็นว่าควรจัดการฝึกภาคปฏิบัติแบบต่อเนื่องนั้น ปรากฏว่า ส่วนใหญ่ร้อยละ 67.35 (จำนวน 33 คน) ให้เหตุผลว่า ทำให้นักศึกษาสามารถเรียนรู้การฝึกภาคปฏิบัติได้อย่างต่อเนื่อง สามารถเข้าใจถึงกระบวนการปฏิบัติงาน การให้บริการ การให้ความช่วยเหลือ ฯลฯ ในงานสังคมสงเคราะห์อย่างเต็มที่ สำหรับนักศึกษาที่เห็นว่าควรจัดการฝึกภาคปฏิบัติในระหว่างการเรียนนั้น พบว่าร้อยละ 50 (จำนวน 3 คน) ให้เหตุผลว่า นักศึกษามีโอกาสเข้ามหาวิทยาลัย และพบอาจารย์ในคณะมากขึ้น และสามารถนำวิชาความรู้ที่เรียนในช่วงนั้นมาปรับใช้ รายละเอียดความคิดเห็นแสดงในตารางที่ 4.28

ตารางที่ 4.28
การจัดการฝึกภาคปฏิบัติ

ความคิดเห็น	จำนวน	ร้อยละ
<u>แบบต่อเนื่อง</u>		
-การฝึกปฏิบัติแบบต่อเนื่อง ทำให้นักศึกษาสามารถเรียนรู้การฝึกภาคปฏิบัติในหน่วยงานได้อย่างต่อเนื่อง สามารถเข้าใจถึงกระบวนการปฏิบัติงาน การให้บริการ การให้ความช่วยเหลือ ฯลฯ ในงานสังคมสงเคราะห์อย่างเต็มที่	33	67.35
-นักศึกษาไม่สับสนระหว่างการเรียน และการฝึกภาคปฏิบัติ โดยมุ่งแต่การฝึกภาคปฏิบัติอย่างเดียว และที่สำคัญนักศึกษาไม่เหน็ดเหนื่อย	12	24.49
-นักศึกษาสามารถปรับปรุงตนเองในระหว่างการฝึกภาคปฏิบัติ แต่ละภาคตามขั้นตอน และการเรียนภาคทฤษฎีจะเป็นการเตรียมฝึกภาคปฏิบัติภาคต่อไป	4	8.16
รวม	49	100
<u>การฝึกภาคปฏิบัติในระหว่างการเรียน</u>		
-นักศึกษามีโอกาสเข้ามหาวิทยาลัย และพบอาจารย์ในคณะฯ มากขึ้น	3	50
-สามารถนำวิชาความรู้ที่ได้เรียนในช่วงนั้นปรับใช้ในการฝึกภาคปฏิบัติเป็นการเตรียมความพร้อมอยู่เสมอ	3	50
รวม	6	100

นอกจากนี้ นักศึกษายังได้ให้ข้อเสนอแนะว่า การฝึกภาคปฏิบัติแบบต่อเนื่อง นักศึกษาแต่ละหน่วยงานควรมีการติดต่อ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน โดยสัมมนาร่วมกันทุกหน่วยงาน ระหว่างอาจารย์ในคณะฯ อาจารย์ภาคสนามและนักศึกษาทุกระยะ (1 เดือน ต่อ 1 ครั้ง)

3.4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดสรรหน่วยงาน การฝึกภาคปฏิบัติ

นักศึกษาได้เสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดสรรหน่วยงาน การฝึกภาคปฏิบัติ โดยเสนอความคิดเห็นอย่างอิสระ (เสนอความคิดเห็นได้มากกว่า 1 ข้อ) ปรากฏว่าส่วนใหญ่ร้อยละ 53.66 เห็นว่า ควรมีหน่วยงานให้เลือกฝึกภาคปฏิบัติมากกว่านี้ และกระจายพื้นที่รอบเขตปริมณฑล รวมทั้งกระตุ้นให้นักศึกษาติดต่อหน่วยงานที่จะลงฝึกภาคปฏิบัติด้วย รองลงมา ร้อยละ 19.51 เห็นว่า การจัดสรรหน่วยงานควรมีการศึกษาหน่วยงานให้ชัดเจน และมีเอกสารข้อมูลเกี่ยวกับหน่วยงานต่าง ๆ ด้วย รายละเอียดแสดงในตารางที่ 4.29

ตารางที่ 4.29

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดสรรหน่วยงาน

ความคิดเห็น	จำนวน	ร้อยละ
-ควรมีหน่วยงานให้เลือกฝึกภาคปฏิบัติมากกว่านี้ โดยค่อย ๆ เพิ่มหน่วยงานให้นักศึกษาเลือก และกระจายพื้นที่รอบเขตปริมณฑล รวมทั้งกระตุ้นให้นักศึกษาติดต่อหน่วยงานที่นักศึกษาจะลงฝึกภาคปฏิบัติ	22	53.66
-การจัดสรรหน่วยงาน ควรมีการศึกษาหน่วยงานให้ชัดเจน และควรมีเอกสารข้อมูลเกี่ยวกับหน่วยงานต่าง ๆ ก่อนที่จะเลือกฝึก	8	19.51

ตารางที่ 4.29 (ต่อ)

ความคิดเห็น	จำนวน	ร้อยละ
-จัดสรรหน่วยงานได้เหมาะสม เพราะมีหน่วยงานทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน โรงพยาบาล และหน่วยงานพร้อมในการรับนักศึกษา เพื่อฝึกให้เป็นนักสังคมสงเคราะห์วิชาชีพต่อไป	3	7.32
-จัดสรรหน่วยงานไม่เหมาะสม บางหน่วยงานไม่สามารถให้ทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพสังคมสงเคราะห์ และการฝึกปฏิบัติงาน ไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการฝึกภาคปฏิบัติ	3	7.32
-หน่วยงานที่น่าสนใจไม่สามารถรับนักศึกษาเข้าฝึกภาคปฏิบัติได้ในจำนวนมาก	2	4.87
-ควรมีการจัดสรรหน่วยงานใหม่ ๆ เพื่อเป็นการเปิดกว้างทางวิชาชีพ เช่น การจัดสรรหน่วยงานไม่ควรมุ่งแต่กลุ่มผู้ด้อยโอกาส ควรมุ่งเน้นในด้านธุรกิจด้วย เพื่อเป็นการสร้างความเข้าใจที่ทุกคนควรตระหนักในการช่วยกันแก้ไขปัญหาสังคม	2	4.87
-การจัดสรรหน่วยงาน ควรมีนโยบายชัดเจน คือ การฝึกภาคปฏิบัติ1 ควรเป็นหน่วยงานที่ให้บริการระดับบุคคล และกลุ่มชน การฝึกภาคปฏิบัติ2 ควรมีให้เลือกทั้งชุมชนเมือง และชุมชนชนบท การฝึกภาคปฏิบัติ3 ควรเป็นหน่วยงานที่นักศึกษาสนใจจริงๆ	1	2.43
รวม (N*)	41	100

(N*) เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

3.5 ความคาดหวังต่อการฝึกภาคปฏิบัติ

สำหรับความคาดหวังต่อการฝึกภาคปฏิบัติ นักศึกษาได้เสนอความคิดเห็นอย่างอิสระ (เสนอความคิดเห็นได้มากกว่า 1 ข้อ) ปรากฏว่าส่วนใหญ่ร้อยละ 45.25 คาดว่า จะสามารถนำความรู้ในภาคทฤษฎีมาประยุกต์ใช้ และได้รับประสบการณ์สามารถปฏิบัติงานได้จริงในอนาคต รองลงมาร้อยละ 28.30 คาดว่าจะได้รับความรู้ ทักษะ ทักษะที่ดี รวมทั้งการแก้ไขสถานการณ์ และปัญหาต่าง ๆ ที่ประสบได้ดียิ่งขึ้น รายละเอียดแสดงในตารางที่ 4.30

ตารางที่ 4.30

ความคาดหวังต่อการฝึกภาคปฏิบัติ

ความคาดหวัง	จำนวน	ร้อยละ
-สามารถนำความรู้ในภาคทฤษฎีมาประยุกต์ใช้ในหน่วยงานต่าง ๆ และได้รับประสบการณ์ สามารถปฏิบัติงานได้จริงในอนาคต การทำงานต่อไป	24	45.28
-ได้รับความรู้ ทักษะ ทักษะที่ดี รวมทั้งการแก้ไขสถานการณ์ และปัญหาต่าง ๆ ที่ประสบได้ดียิ่งขึ้น โดยได้รับประสบการณ์ ทั้งภาครัฐ และภาคเอกชน สามารถปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (เรียนรู้ถึงลักษณะการปฏิบัติงานที่ดี)	15	28.30
-ได้รับการนิเทศงานจากอาจารย์ในคณะฯ บ่อยขึ้น เพราะนักศึกษารู้สึกขาดผู้คอยให้คำแนะนำปรึกษา และให้ความสนใจเท่าเทียมกัน	3	5.66

ตารางที่ 4.30 (ต่อ)

ความคาดหวัง	จำนวน	ร้อยละ
-อาจารย์ภาคสนามให้การยอมรับ ความร่วมมือ และสอนการทำงาน ในหน่วยงาน ให้นักศึกษาได้ทดลองปฏิบัติจริง เน้นประสบการณ์ และความชำนาญต่อไป	2	3.77
-สามารถทำให้นักศึกษาเป็นคนมีความรับผิดชอบ มีเหตุผล มี ความอดทน มีความพร้อมที่จะปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์ใน อนาคต หรืองานด้านอื่น ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ	2	3.77
-เน้นการประสานงานระหว่างอาจารย์ในคณะฯ และหน่วยงานให้มี ความพร้อมก่อนส่งนักศึกษาฝึกภาคปฏิบัติ เพื่อป้องกันการ ปรับตัวไม่ทันของนักศึกษา และไม่เป็นภาระต่อหน่วยงาน	2	3.77
-สามารถปรับตัวให้เข้ากับคนอื่น และทำงานร่วมกับคนอื่นได้	1	1.89
-ประสบความสำเร็จในการฝึกภาคปฏิบัติ	1	1.89
-เรียนรู้ลักษณะของการทำงาน สังคมสงเคราะห์เฉพาะราย สังคม สงเคราะห์กลุ่มชน และสังคมสงเคราะห์ชุมชน รวมถึงการรู้จัก วางแผนการทำงานในรูปของโครงการได้อย่างเหมาะสม	1	1.89
-เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์ และเป็นที่ยั่งยืนที่สุด ท้ายสำหรับนักศึกษาในการสมัครเข้าทำงาน ภายหลังจบ หลักสูตร	1	1.89
-ควรมีการฝึกภาคปฏิบัติเพียง 2 ครั้ง	1	1.89
รวม (N*)	53	100

(N*) เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

3.6 ความคิดเห็นต่อการจัดดูงานก่อนการฝึกภาคปฏิบัติ

นอกจากการฝึกภาคปฏิบัติ ซึ่งในหลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ บัณฑิต จัดอยู่ในหมวดวิชาแกน โดยเป็นวิชาบังคับภาคปฏิบัติมี จำนวน 3 วิชา ตลอดหลักสูตร ปรากฏว่า คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์และสวัสดิการสังคม มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ ได้จัดให้มีกิจกรรมการจัดดูงานก่อนการฝึกภาคปฏิบัติ เพื่อให้นักศึกษาทราบถึงหน่วยงานด้านการสังคมสงเคราะห์ และจากการสอบถามเกี่ยวกับการจัดดูงาน พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ร้อยละ 91.49 (จำนวน 43 คน) เห็นว่า เหมาะสมแตร้อยละ 8.51 (จำนวน 4 คน) เห็นว่าไม่เหมาะสม และนักศึกษาได้แสดงความคิดเห็นอย่างอิสระเกี่ยวกับการจัดดูงานก่อนฝึกภาคปฏิบัติ (เสนอความคิดเห็นได้มากกว่า 1 ข้อ)

โดยนักศึกษาที่เห็นว่าการจัดดูงานก่อนการฝึกภาคปฏิบัติ เหมาะสมนั้น ปรากฏว่าส่วนใหญ่ร้อยละ 63.83 (จำนวน 30 คน) ให้เหตุผลว่าเป็นการเตรียมความพร้อมให้นักศึกษาได้เรียนรู้สภาพความเป็นจริง มีความคิดว่าตนควรเลือกฝึกภาคปฏิบัติในหน่วยงานลักษณะใด สำหรับนักศึกษาที่เห็นว่าการจัดดูงานมีความไม่เหมาะสมพบว่า ร้อยละ 50 (จำนวน 2 คน) เห็นว่ามีการจัดดูงานน้อยเกินไป ควรจัดให้มีการดูงานทั้งด้านสังคมสงเคราะห์เฉพาะราย และสังคมสงเคราะห์ชุมชน รายละเอียดแสดงในตารางที่ 4.31

ตารางที่ 4.31
การจัดดูงานก่อนฝึกภาคปฏิบัติ

ความคิดเห็น	จำนวน	ร้อยละ
<u>เหมาะสม</u>		
-เป็นการเตรียมความพร้อมให้นักศึกษา ได้เรียนรู้สภาพความเป็นจริง และมีความคิดว่าตนควรจะเลือกฝึกภาคปฏิบัติในหน่วยงานลักษณะใด	30	63.83
-เป็นความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับหน่วยงาน ทำให้นักศึกษาเข้าใจเรียนรู้กระบวนการทำงานในหน่วยงานสังคมสงเคราะห์	16	34.04
-นักศึกษาเกิดความรู้ และทำให้เกิดความมั่นใจในการที่มาศึกษาในคณะฯ นี้	1	2.13
รวม	49	100
<u>ไม่เหมาะสม</u>		
-มีการจัดไปดูงานน้อยเกิน นักศึกษาไม่รู้จักหน่วยงานสังคมสงเคราะห์มากนัก ควรจัดให้นักศึกษาดูงานทั้งด้านสังคมสงเคราะห์เฉพาะราย และสังคมสงเคราะห์ชุมชน	2	50
-การจัดไปดูงานน้อยเกินไป ทำให้นักศึกษาไม่มีข้อมูลก่อนที่จะเลือกหน่วยงานฝึกภาคปฏิบัติ	2	50
รวม	4	100

นอกจากนี้นักศึกษายังได้ให้ข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการดูงานก่อนฝึกภาคปฏิบัติ ว่าควรจัดดูงานเฉพาะหน่วยงานที่น่าสนใจ

ส่วนที่ 4 ความคิดเห็นต่อการปรับปรุงหลักสูตร

4.1 ความคิดเห็นของนักศึกษาในการปรับปรุงหลักสูตร
นักศึกษได้เสนอความเห็นในการปรับปรุงหลักสูตรทั้งภาคทฤษฎี
และภาคปฏิบัติ โดยสรุปได้ดังนี้

ภาคทฤษฎี นักศึกษาเสนอความคิดเห็น 38 คน คิดเป็นร้อยละ 80.85 และไม่เสนอความคิดเห็น 9 คน คิดเป็นร้อยละ 19.15 ทั้งนี้ในจำนวนนักศึกษาที่เสนอความคิดเห็น 38 คนนั้น ปรากฏว่าร้อยละ 31.58 (จำนวน 12 คน) เห็นว่าหลักสูตรภาคทฤษฎีมีความเหมาะสมดี รองลงมาร้อยละ 13.16 (จำนวน 5 คน) เห็นว่าควรเป็นวิชาที่สอดคล้องกับปัญหาสังคมในสถานการณ์ปัจจุบัน และอนาคตควรเน้นที่คุณภาพ เนื้อหาสาระของวิชาการ โดยเฉพาะวิชาที่สามารถนำมาใช้ในการปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์ นอกจากนี้ควรมีความชัดเจนในรายวิชามากกว่านี้ เพราะหลาย ๆ วิชามีความซ้ำซ้อน รายละเอียดข้อเสนอแนะดังแสดงในตารางที่ 4.32

ตารางที่ 4.32
ความคิดเห็นต่อการปรับปรุงหลักสูตรภาคทฤษฎี

ความคิดเห็น	จำนวน	ร้อยละ
-เหมาะสมดี	12	31.58
-ควรเป็นวิชาที่สอดคล้องกับปัญหาสังคมในสถานการณ์ปัจจุบัน และอนาคต	5	13.16
-ควรเน้นที่คุณภาพ เนื้อหาสาระของวิชาการ โดยเฉพาะวิชาที่สามารถนำมาใช้ในการปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์	5	13.16
-ควรมีความชัดเจนในรายวิชาให้มากกว่านี้ เพราะหลาย ๆ วิชา มีความซ้ำซ้อน และบางวิชาไม่สามารถนำไปใช้ในการฝึกภาคปฏิบัติได้	5	13.16
-ควรเพิ่มวิชาคอมพิวเตอร์ และภาษาอังกฤษให้มากกว่านี้	4	10.53
-ควรเพิ่มวิชากลุ่มสัมพันธ์ เพื่อให้สอดคล้องกับการนำไปใช้ในการฝึกภาคปฏิบัติ	3	7.89
-ควรลงบางวิชา เช่น คณิตศาสตร์ สถิติ หรือควรแยกสอน โดยไม่รวมกับคณะอื่น	2	5.26
-กระตุ้นให้นักศึกษาค้นคว้า ติดตามข่าวสารบ้านเมือง	2	5.26
รวม	38	100

ภาคปฏิบัติ นักศึกษาเสนอความคิดเห็น 37 คน คิดเป็นร้อยละ 78.72 และไม่เสนอความคิดเห็น 10 คน คิดเป็นร้อยละ 21.25 ทั้งนี้ในจำนวนนักศึกษาที่เสนอความคิดเห็น 37 คนนั้น ปรากฏว่าร้อยละ 34.88 (จำนวน 15 คน) เห็นว่าเหมาะสมดี แต่ควรกระจายหน่วยงานออกไปให้กว้างกว่านี้ และการฝึกภาคปฏิบัติจำนวน 3 ครั้งทำให้นักศึกษาสะสมประสบการณ์สามารถนำมาใช้ในวิถีการทำงานได้มาก รองลงมาร้อยละ 30.23 (จำนวน 13 คน) เห็นว่า ควรเป็นการฝึกภาคปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง รายละเอียดข้อเสนอแนะ ดังแสดงในตารางที่ 4.33

ตารางที่ 4.33
ความคิดเห็นต่อการปรับปรุงหลักสูตรภาคปฏิบัติ

ความคิดเห็น	จำนวน	ร้อยละ
-เหมาะสมดี ควรกระจายหน่วยงานออกไปให้กว้างกว่านี้ และการฝึกภาคปฏิบัติจำนวน 3 ครั้ง ทำให้นักศึกษาสะสมประสบการณ์สามารถนำมาใช้ในชีวิตการทำงานได้มาก	15	34.88
-ควรเป็นการฝึกอย่างต่อเนื่อง	13	30.23
-ก่อนการฝึกภาคปฏิบัติควรมีข้อมูลเกี่ยวกับหน่วยงานต่าง ๆ และมีการเตรียมความพร้อม	5	11.63
-ควรมีอาจารย์รับผิดชอบในการให้คำแนะนำปรึกษา และการวางแผนเรื่องการฝึกภาคปฏิบัติ	3	6.98
-ควรเป็นไปตามความสนใจของนักศึกษา และควรกระตุ้นให้นักศึกษารู้จักขวนขวายในการศึกษาหน่วยงานที่สนใจเอาไว้	2	4.65
-ควรมีการดูงานตามหน่วยงานสังคมสงเคราะห์หลาย ๆ ครั้ง ในระหว่างเรียนภาคทฤษฎี	2	4.65
-การฝึกภาคปฏิบัติในชุมชน (ตำบลพัฒนาชุมชน) ระยะเวลาการฝึกควรไม่น้อยกว่า 4 เดือน	2	4.65
-ควรมีการติดต่อประสานงานเป็นอย่างดีระหว่างอาจารย์ภาคสนาม อาจารย์ในคณะฯ และนักศึกษา เพื่อลดปัญหาความไม่เข้าใจในการฝึกภาคปฏิบัติ	1	2.33
รวม	43	100

นอกจากนี้ นักศึกษา ยังได้ให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อหลักสูตร สังคมสงเคราะห์ศาสตร์บัณฑิต คือ ควรมีการสัมมนาทางวิชาการเพิ่มขึ้น เพื่อเป็นการพัฒนางาน สังคมสงเคราะห์ และมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ เป็นมหาวิทยาลัยใหม่ ควรเน้นทางด้าน วิชาการ

4.2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำทฤษฎีไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานและการปรับใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำทฤษฎีไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน นั้น ปรากฏว่านักศึกษาร้อยละ 74.47 เห็นว่าสามารถนำทฤษฎีไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานได้ มาก รองลงมา ร้อยละ 23.40 เห็นว่าสามารถประยุกต์ใช้ได้ปานกลาง และร้อยละ 2.13 ไม่แน่ใจ รายละเอียดแสดงในตารางที่ 4.34

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำทฤษฎีไปปรับใช้ในการดำรงชีวิตประจำวันนั้น พบว่านักศึกษาทั้งหมด (47 คน) คิดเป็นร้อยละ 100 ให้ความเห็นว่าสามารถนำไปปรับใช้ได้ โดยนักศึกษาร้อยละ 97.87 (จำนวน 46 คน) ได้เสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ของ วิชาชีพสังคมสงเคราะห์ในการปรับใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน และมีเพียงร้อยละ 2.13 (จำนวน 1 คน) ไม่ได้ให้ข้อคิดเห็นใด ๆ ทั้งนี้ในจำนวนนักศึกษาที่เสนอความคิดเห็น 46 คนนั้น ปรากฏว่าร้อยละ 36.96 (จำนวน 17 คน) เห็นว่าเป็นวิชาชีพที่เรียนรู้เกี่ยวกับการดำเนินชีวิตของมนุษย์ เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน สามารถประยุกต์ใช้ได้ รองลงมา ร้อยละ 30.44 (จำนวน 14 คน) เห็นว่า สามารถปรับตัวและมีความเข้าใจในพฤติกรรมมนุษย์แต่ละคน สามารถอยู่ร่วมกับคนอื่นในสังคมได้ รายละเอียดความคิดเห็นแสดงในตารางที่ 4.35

ตารางที่ 4.34

ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำทฤษฎีไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน

ข้อความ	จำนวน	ร้อยละ
ใช้ได้มาก	35	74.47
ใช้ได้ปานกลาง	11	23.40
ใช้น้อยมาก	-	-
ไม่แน่ใจ	1	2.13
อื่น ๆ (ระบุ)	-	-
รวม	47	100

ตารางที่ 4.35

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำความรู้และประสบการณ์ทางด้านสังคมสงเคราะห์ไปปรับใช้ในการชีวิตประจำวัน

ความคิดเห็น	จำนวน	ร้อยละ
-เป็นวิชาชีพที่เรียนรู้เกี่ยวกับการดำเนินชีวิตของมนุษย์ เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน สามารถประยุกต์ใช้ได้	17	36.96
-สามารถปรับตัว และมีความเข้าใจในพฤติกรรมมนุษย์แต่ละคน สามารถมองปัญหา และมองโลกได้กว้างขวางขึ้น เข้าใจมีเหตุผลมากขึ้น สามารถอยู่ร่วมกับคนอื่นในสังคมได้	14	30.44
-เป็นวิชาที่ทำงานกับคน กับปัญหา และสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่ในสังคม สามารถเข้าใจมนุษย์ได้ดีกว่าวิชาชีพอื่น	11	23.91
-นำมาใช้ได้ตลอดเวลา โดยเฉพาะเรื่องจิตวิทยา มนุษยสัมพันธ์ การให้คำปรึกษา ซึ่งวิชาชีพสังคมสงเคราะห์เป็นทั้งศาสตร์และศิลป์	4	8.69
รวม	46	100

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นของนักศึกษา ต่อ วิชาชีพสังคมสงเคราะห์

3.1 เหตุผลที่เข้ามาศึกษาในคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์และสวัสดิการสังคม

นักศึกษาส่วนใหญ่ร้อยละ 59.57 ให้เหตุผลของการเลือกเข้ามาศึกษาในคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์และสวัสดิการสังคม ว่าเป็นวิชาชีพที่น่าสนใจและเหมาะสมกับตนเอง รองลงมา ร้อยละ 21.28 ให้เหตุผลว่าเป็นวิชาชีพที่ได้บุญกุศล มีโอกาสช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ และร้อยละ 10.64 ให้เหตุผลว่าไม่สามารถเข้าศึกษาต่อในสาขาใด ๆ ได้ รายละเอียดแสดงในตารางที่ 4.36

ตารางที่ 4.36

เหตุผลที่เข้ามาศึกษาในคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์และสวัสดิการสังคม

เหตุผล	จำนวน	ร้อยละ
ผู้อุปการะให้มาเรียน	3	6.38
เพื่อนชักชวน (เรียนตามเพื่อน)	-	-
เห็นว่าเป็นวิชาชีพที่น่าสนใจ และเหมาะสมกับตนเอง	28	59.57
เห็นว่าเป็นวิชาชีพที่ได้บุญกุศล มีโอกาสช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์	10	21.28
คิดว่าเรียนง่ายกว่าสาขาวิชาอื่น ๆ	-	-
ไม่สามารถเข้าศึกษาต่อในสาขาใด ๆ	5	10.64
อื่น ๆ (ระบุ)	1	2.13
- ญาติแนะนำให้มาเรียน		
รวม	47	100

3.2 ความคิดเห็นต่อวิชาชีพสังคมสงเคราะห์

เกี่ยวกับวิชาชีพสังคมสงเคราะห์ นักศึกษาส่วนใหญ่เห็นว่าเป็นวิชาชีพที่ต้องเสียสละ อดทน ตระหนักต่อปัญหาสังคม ($\bar{X} = 4.64$) รองลงมา เห็นว่าเป็นวิชาชีพที่ต้องมีจิตสำนึก ($\bar{X} = 4.57$) เป็นงานที่ท้าทาย และมีประโยชน์มากในสภาวะการณสังคมปัจจุบัน ($\bar{X} = 4.55$) รายละเอียดลำดับความคิดเห็นต่อวิชาชีพสังคมสงเคราะห์ แสดงในตารางที่ 4.37

ตารางที่ 4.37
การจัดลำดับความคิดเห็นต่อวิชาชีพสังคมสงเคราะห์

ลำดับ ที่	ความคิดเห็นต่อวิชาชีพ สังคมสงเคราะห์	ระดับความคิดเห็น					รวม จำนวน (ร้อยละ)	\bar{x}
		เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง		
		จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)		
1	เป็นวิชาชีพที่ต้องเสียสละ อดทน ตระหนักต่อปัญหา สังคม	30 (63.83)	17 (36.17)	-	-	-	47 (100)	4.64
2	เป็นวิชาชีพที่ต้องมี จิตสำนึก	27 (57.45)	20 (42.55)	-	-	-	47 (100)	4.57
3	เป็นงานที่ท้าทาย และมี ประโยชน์มากในสถานะ- การณ์สังคมปัจจุบัน	28 (59.57)	17 (36.17)	2 (4.26)	-	-	47 (100)	4.55
4	เป็นวิชาชีพที่ต้องทำด้วย ใจรัก	23 (48.94)	24 (51.06)	-	-	-	47 (100)	4.49
5	เป็นงานยากลำบาก ละเอียดอ่อน เพราะต้อง ทำงานกับผู้ใช้บริการที่ มีปัญหา	24 (51.06)	20 (42.55)	1 (2.13)	1 (2.13)	1 (2.13)	47 (100)	4.38
6	เป็นวิชาชีพที่ต้องรับภาระ หนักในสังคม แต่ผู้คน รอบข้าง (วิชาชีพอื่น) ไม่ เห็นความสำคัญ	14 (29.79)	23 (48.94)	7 (14.89)	1 (2.13)	1 (2.13)	47 (100)	4.00

ตารางที่ 4.37 (ต่อ)

ลำดับ ที่	ความคิดเห็นต่อวิชาชีพ สังคมสงเคราะห์	ระดับความคิดเห็น					รวม	\bar{x}
		เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง		
		จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)		
7	เป็นงานที่เหมาะสม สำหรับผู้หญิง	4 (8.51)	10 (21.28)	9 (19.15)	16 (34.04)	8 (17.02)	47 (100)	2.70
8	เป็นงานที่น่าเบื่อหน่าย	-	5 (10.64)	23 (48.94)	14 (29.79)	5 (10.64)	47 (100)	2.59
9	วิชาชีพสังคมสงเคราะห์ มีลักษณะคล้ายคลึงกับ งานสังคมสงเคราะห์ อาสาสมัคร	-	5 (10.64)	10 (21.28)	22 (46.81)	10 (21.28)	47 (100)	2.21
10	เป็นงานที่ไม่เหมาะกับ สังคมที่มีความเจริญทาง เทคโนโลยี	-	5 (10.64)	1 (2.13)	23 (48.94)	18 (38.29)	47 (100)	1.85

3.3 ความคิดเห็นต่อบทบาทวิชาชีพสังคมสงเคราะห์

เกี่ยวกับบทบาทวิชาชีพสังคมสงเคราะห์ได้เสนอลักษณะตัวอย่างกรณีศึกษา 10 ประเด็น ซึ่งเป็นสถานการณ์ต่าง ๆ ที่นักศึกษาจะต้องไปพบ และเข้าไปมีบทบาทในการแก้ไขสถานการณ์เมื่อปฏิบัติงานจริงในฐานะนักสังคมสงเคราะห์วิชาชีพ โดยนักศึกษได้แสดงระดับความคิดเห็น และนำมาจัดลำดับ ผลปรากฏแสดงในตารางที่ 4.38

ตารางที่ 4.38

การจัดลำดับความคิดเห็นต่อบทบาทนักสังคมสงเคราะห์วิชาชีพ

ลำดับ ที่	บทบาทนักสังคมสงเคราะห์ วิชาชีพ	ระดับความคิดเห็น					รวม	\bar{x}
		เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง		
		จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)		
1	สมศรีเริ่มเห็นเด็กหญิงเข้าสู่ตลาดแรงงานมาก และส่วนหนึ่งมีแนวโน้มจะไปเป็นโสเภณีเด็ก จึงนำเรื่องเสนอต่อผู้บังคับบัญชา เพื่อกำหนดการอย่างใดอย่างหนึ่งเกี่ยวกับปัญหานี้	31 (65.96)	15 (31.91)	-	1 (2.13)	-	47 (100)	4.62
2	ในหน่วยงานของสมศรีผู้บังคับบัญชาดังกล่าวเกณฑ์เกี่ยวกับการนำรถราชการออกไปใช้ว่า จะต้องมีการขึ้นตั้งแต่ 2-3 ครั้งขึ้นไปจึงจะใช้รถได้ และต้องขออนุมัติทุกครั้ง ในพื้นที่ที่สมศรีรับผิดชอบ จะมีกรณีฉุกเฉินอยู่เป็นประจำ ซึ่งไม่สามารถรอการอนุมัติได้ทันที เธอจึงตัดสินใจนำรถออกไปช่วยเหลือราษฎรได้ ทันทีทุกครั้ง ผู้บังคับบัญชาได้สอบถามการกระทำของเธอ เธอจึงได้ชี้แจงเรื่องราวและเสนอให้ปรับปรุงเกณฑ์ เพื่อสามารถนำรถไปใช้ในกรณีฉุกเฉินได้	24 (51.06)	20 (42.55)	2 (4.26)	1 (2.13)	-	47 (100)	4.43

ตารางที่ 4.38 (ต่อ)

ลำดับ ที่	บทบาทนักสังคมสงเคราะห์ วิชาชีพ	ระดับความคิดเห็น					รวม	\bar{x}
		เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง		
		จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)		
3	สมศรีมีกรณีคนไข้โรคเอดส์ ตั้งครรภ์ ซึ่งแพทย์ลงความ เห็นให้ทำแท้ง และแพทย์ได้ ส่งต่อคนไข้มายังนักสังคม สงเคราะห์ เพื่อให้คำแนะนำ ปรึกษาหารือ เกี่ยวกับการ ทำแท้ง ซึ่งคนไข้ยืนยันกับ เธอ ว่าเธอต้องการรักษาชีวิต ลูกของเธอเพราะคิดว่าเธอกับ ลูกคงมีกรรมร่วมกันมาก่อน สมศรีจึงนำการตัดสินใจของ คนไข้ เสนอต่อที่ ประชุม แพทย์ ว่าคนไข้ต้องการรักษา ลูกในครรภ์ของเธอต่อไป	22 (46.81)	19 (40.43)	5 (10.64)	1 (2.13)	-	47 (100)	4.32
4	สมศรีกรณีคนไข้หญิงสาวมี ลักษณะโรคจิตที่ขาดผู้ชายไม่ ได้ สมศรีเห็นว่าคนไข้อาจ ตั้งครรภ์และไม่มีผู้ใคร่รับผิดชอบ ชอบ แต่เธอไม่สามารถนำ	11 (23.40)	27 (57.45)	4 (8.51)	5 (10.64)	-	47 (100)	3.94

ตารางที่ 4.38 (ต่อ)

ลำดับ ที่	บทบาทนักสังคมสงเคราะห์ วิชาชีพ	ระดับความคิดเห็น					รวม	\bar{x}
		เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง		
		จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)		
	นำคนไข้ไปรับการทำหมัน เพื่อป้องกันปัญหาดังกล่าว ได้ เนื่องจากเป็นเรื่องสิทธิ ส่วนบุคคลของหญิงสาวผู้นั้น เว้น แต่จิตแพทย์จะลงความ เห็น ว่า เธอ วิ กลจริต จึง สามารถทำหมันได้ เธอจึง ประสานงานกับจิตแพทย์ ซึ่ง แพทย์ลงความเห็นว่าเป็นเข้า ข่ายวิกลจริต และในที่สุดเธอ จึงได้รับการทำหมัน							

ตารางที่ 4.38 (ต่อ)

ลำดับ ที่	บทบาทนักสังคมสงเคราะห์ วิชาชีพ	ระดับความคิดเห็น					รวม	\bar{x}
		เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง		
		จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	
5	หน่วยงานของสมศรีได้งบประมาณจากจังหวัดจำนวนหนึ่ง สำหรับโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตราษฎรในหมู่บ้าน ซึ่งคณะทำงานลงมติจัดทำโครงการ “ถูกหลานกลับบ้านเกิด” แต่ขณะนั้นเกิดวิกฤตการณ์ฝนแล้ง ชาวบ้านเรียกร้องให้หน่วยงานของสมศรีช่วยจัดแหล่งน้ำ คณะทำงานจึงมีความเห็นตรงกันที่จะแปลงงบประมาณดังกล่าวไปขุดสระแทน	6 (12.76)	20 (42.55)	11 (23.40)	9 (19.15)	1 (2.13)	47 (100)	3.45
6	สมศรีต้องติดตามเยี่ยมบ้านคนไข้รายหนึ่ง โดยเธอชวนนายเล็กคนขับรถในหน่วยงานเข้าไปเป็นเพื่อน หลังจากสัมภาษณ์ไปสักครู่ สมศรีเริ่มรู้สึกว่าคนไข้ไม่ยอมให้ความร่วมมือ นานเล็กเห็นทำไม่ดี จึงช่วยพูดคุยจนคนไข้รู้สึกเป็นกันเอง สมศรีรู้สึกสบายใจอย่างยิ่งที่มีผู้ช่วยสร้างบรรยากาศ	9 (19.15)	14 (29.79)	10 (21.28)	9 (19.15)	5 (10.64)	47 (100)	3.28

ตารางที่ 4.38 (ต่อ)

ลำดับ ที่	บทบาทนักสังคมสงเคราะห์ วิชาชีพ	ระดับความคิดเห็น					รวม	\bar{x}
		เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง		
		จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)		
7	กรณีคนไข้โรคจิตที่ได้รับการ รักษามาเป็นระยะเวลาานาน พอสมควรแล้ว ที่ประชุมนัก สังคมสงเคราะห์เห็น ว่า ควรส่งคนไข้กลับบ้าน เพื่อไปปรับพฤติกรรมและใช้ ชีวิตอยู่ในครอบครัวและ สังคม แต่สมศรีมีความเห็น ว่าคนไข้ไม่ควรกลับบ้าน เพราะครอบครัวยังไม่พร้อม และเธอก็ยืนยันให้คนไข้ได้ รับการรักษาต่อไป	3 (6.38)	17 (36.17)	10 (21.28)	10 (21.28)	7 (14.89)	47 (100)	2.98
8	สมศรีมีกรณีเด็กกำพร้าใน อุปการะ 30 คน เมื่อมีครอบครัว มาขอรับเด็กเป็นบุตร บุญธรรม เธอได้คัดเลือก เด็ก ที่สมบูรณ์แข็งแรงให้แก่ ครอบครัวเหล่านั้น ขณะนี้ยัง มีเด็กจำนวนหนึ่งยังคงอยู่กับ เธอ เนื่องจากเขาเหล่านั้นบาง คนไม่สะดวกและบางคน พิการ	1 (2.13)	2 (4.26)	5 (10.64)	27 (57.45)	12 (25.53)	47 (100)	2.00

ตารางที่ 4.38 (ต่อ)

ลำดับ ที่	บทบาทนักสังคมสงเคราะห์ วิชาชีพ	ระดับความคิดเห็น					รวม	\bar{x}
		เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง		
		จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)		
9	นักสังคมสงเคราะห์ใน จังหวัดทุกคนได้รับคำสั่งให้ เตรียมตัวลงพื้นที่สำรวจ ปัญหาขอทาน สมศรีขอ อนุญาตผู้บังคับบัญชาเป็น กรณีพิเศษ ขอเป็นผู้จัดการ เตรียมเอกสารทั้งก่อน และ หลังการสำรวจโดยไม่ลง พื้นที่	3 (6.38)	2 (4.26)	2 (4.26)	24 (51.06)	16 (34.04)	47 (100)	1.98
10	เด็กชายมีดเป็นเด็กเร่ร่อนที่ สมศรีพบว่ามีการทาง สติปัญญาต่ำกว่าเด็กปกติ แต่ ยังสามารถช่วยตัวเองได้บ้าง อย่างไรก็ตามสมศรีได้ส่ง เด็กชายมีด เข้าไปอยู่ในสถาน สงเคราะห์เด็กปัญญาอ่อนใน ที่สุด	3 (6.38)	11 (23.40)	10 (21.28)	17 (36.17)	6 (12.76)	47 (100)	1.36

3.4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับพื้นฐานวิชาชีพในการปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์

เกี่ยวกับพื้นฐานวิชาชีพในการปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์ได้ตั้งประเด็นคำถามที่ว่า "ไม่จำเป็นต้องมีพื้นฐานความรู้ทางวิชาชีพสังคมสงเคราะห์ก็สามารถประกอบอาชีพเป็นนักสังคมสงเคราะห์ได้" ปรากฏว่านักศึกษา ร้อยละ 93.61 ไม่เห็นด้วย ร้อยละ 2.13 เห็นด้วย และร้อยละ 4.26 ไม่ตอบ รายละเอียดแสดงในตารางที่ 4.39 และนักศึกษาได้เสนอความคิดเห็นอย่างอิสระ (เสนอความคิดเห็นได้มากกว่า 1 ข้อ) เกี่ยวกับประเด็นดังกล่าวทั้งนี้ในจำนวนนักศึกษาที่เสนอความคิดเห็นว่าไม่เห็นด้วยจำนวน 44 คนนั้น ปรากฏว่าร้อยละ 34.78 (จำนวน 16 คน) เห็นว่าเป็นงานที่มีความละเอียดลึกลับซึ่งเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ ดังนั้นผู้ที่มีพื้นฐานความรู้ทางวิชาชีพ จะสามารถปฏิบัติงานได้ดี สำหรับนักศึกษาที่เสนอความคิดเห็นว่า เห็นด้วยจำนวน 1 ราย ให้ความคิดเห็นว่าสามารถศึกษาและเรียนรู้ได้ หากมีใจรักงานสังคมสงเคราะห์จริง ๆ แต่อาจต้องใช้ใช้เวลา และความพยายาม รายละเอียดความคิดเห็นแสดงในตารางที่ 4.40

ตารางที่ 4.39

ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับพื้นฐานวิชาชีพในการปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์

ระดับความคิดเห็น	จำนวน	ร้อยละ
เห็นด้วย	1	2.13
ไม่เห็นด้วย	44	93.61
ไม่ตอบ	2	4.26
รวม	47	100

ตารางที่ 4.40

ประเด็นข้อคิดเห็นเกี่ยวกับพื้นฐานวิชาชีพในการปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์

ความคิดเห็น	จำนวน	ร้อยละ
ไม่เห็นด้วย : นักศึกษาได้ให้ข้อคิดเห็นดังนี้		
-การทำงานสังคมสงเคราะห์ เน้นหลักการ วิธีการ เทคนิคต่าง ๆ มาใช้มิได้ใช้สามัญสำนึกเท่านั้น จำเป็นที่จะต้องเข้าใจในปัญหาของผู้รับบริการในแต่ละรายไม่เหมือนกัน	16	34.78
-เป็นงานที่มีความละเอียดลึกซึ้ง เป็นทั้งศาสตร์ และศิลป์ ดังนั้น ผู้ที่มีพื้นฐานความรู้ทางวิชาชีพฯ จะสามารถปฏิบัติงานได้ดี สามารถช่วยเหลือได้ตรงจุด ไม่เป็นการก่อให้เกิดปัญหาขึ้นอีก	10	21.74
-เป็นผู้มีความรู้ทางสังคมสงเคราะห์วิชาชีพ ความรู้, ทักษะ, ทศนคติ และมีจรรยาบรรณ สามารถทำงานได้อย่างมีระบบมากขึ้น มีเทคนิค กระบวนการที่ถูกต้องมากที่สุด	9	19.57
-ในแต่ละวิชาชีพจะมีจุดสำคัญ จุดมุ่งหมายที่แตกต่างกัน ดังนั้น ความรู้ทางวิชาชีพสังคมสงเคราะห์ที่จะนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ได้มากหรือน้อยขึ้นอยู่กับความสามารถประยุกต์ใช้ ให้เกิดประโยชน์มากที่สุด	3	6.52
-เป็นวิชาชีพที่จะต้องทำงานกับคน ต้องมีความรับผิดชอบ อดทน เสียสละสูง นักสังคมฯ ต้องมีวิญญาณของนักสังคมฯ โดยได้รับการสั่งสอนอบรมมา ทำให้เข้าใจปัญหาของคนได้	2	4.35

ตารางที่ 4.40 (ต่อ)

ความคิดเห็น	จำนวน	ร้อยละ
-ผู้ที่ไม่มีความรู้พื้นฐานความรู้ทางวิชาชีพสังคมสงเคราะห์ อาจทำงานได้ ในแง่ของการให้หรือการแจกจ่าย	2	4.35
-การมองคุณค่าของคน ต้องมองจากองค์ประกอบหลายอย่าง รวมทั้งทัศนคติที่ดี ซึ่งต้องเข้าใจมนุษย์ (การมองอาจจะมองไป คนละแง่มุม แล้วแต่พื้นฐานของวิชาชีพ)	2	4.35
-นักสังคมสงเคราะห์วิชาชีพสามารถเข้าใจในพฤติกรรมของมนุษย์	1	2.17
-หากเป็นเช่นนี้ ก็คงไม่มีการจัดการเรียนสังคมสงเคราะห์ เพราะ ใคร ๆ ก็สามารถทำได้ ซึ่งบางวิชาก็ไม่มีการสอนในวิชาชีพอื่น	1	2.17
รวม	46	100
เห็นด้วย : นักศึกษาได้ให้ข้อคิดเห็น ดังนี้		
-สามารถศึกษา และเรียนรู้ได้ หากมีใจรักงานสังคมสงเคราะห์ จริง ๆ แต่อาจจะต้องใช้ระยะเวลา และความพยายามในระดับหนึ่ง	1	100
รวม	47	100

ตอนที่ 4 ความคาดหวังของนักศึกษาในการศึกษาต่อ และการทำงานด้านสังคมสงเคราะห์

4.1 ความคาดหวังในการเลือกทำงานด้านสังคมสงเคราะห์

นักศึกษาที่ตอบแบบสอบถาม ร้อยละ 89.36 มีความคาดหวังว่าเมื่อจบการศึกษาแล้ว จะเลือกทำงานด้านสังคมสงเคราะห์ ร้อยละ 10.64 ไม่เลือกทำงานด้านสังคมสงเคราะห์ ดังแสดงในตารางที่ 4.41 และนักศึกษาได้แสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ (เสนอความคิดเห็นได้มากกว่า 1 ข้อ) เกี่ยวกับประเด็นดังกล่าว โดยนักศึกษาที่เลือกทำงานด้านสังคมสงเคราะห์ จำนวน 42 คนนั้น ปรากฏว่าส่วนใหญ่ร้อยละ 43.86 (จำนวน 25 คน) ให้เหตุผลว่าทำงานตรงกับสาขาที่เรียนมา สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และถูกต้อง รองลงมาร้อยละ 15.79 (จำนวน 9 คน) ให้เหตุผลว่า ชอบ รัก และสนใจงานด้านนี้ และร้อยละ 14.03 (จำนวน 8 คน) ให้เหตุผลว่านำความรู้ที่ได้มาช่วยประโยชน์แก่สังคม สำหรับนักศึกษาที่ไม่เลือกทำ จำนวน 5 คนนั้น ปรากฏว่าร้อยละ 75 (จำนวน 3 คน) ให้เหตุผลว่าต้องการทำงานด้านอื่น รายละเอียดปรากฏในตารางที่ 4.42

ตารางที่ 4.41

ความคาดหวังของนักศึกษาในการเลือกทำงานด้านสังคมสงเคราะห์

ความคิดเห็น	จำนวน	ร้อยละ
เลือกทำ	42	89.36
ไม่เลือกทำ	5	10.64
รวม	47	100

ตารางที่ 4.42
ประเด็นความคิดเห็นเกี่ยวกับการเลือกทำงานด้านสังคมสงเคราะห์

ความคิดเห็น	จำนวน	ร้อยละ
<u>กรณีเลือกทำ</u> ให้เหตุผลดังนี้		
-ทำงานตรงกับสาขาที่เรียนมา (สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และถูกต้อง)	25	43.86
-ชอบ/รัก/สนใจ งานด้านนี้	9	15.79
-นำความรู้ที่ได้มาใช้ประโยชน์แก่สังคม	8	14.03
-สามารถนำหลักและวิธีการสังคมสงเคราะห์มาประยุกต์ใช้ในงาน สังคมสงเคราะห์ได้อย่างเต็มที่	3	5.26
-มีความถนัด	3	5.26
-เป็นงานที่น่าสนใจ	3	5.26
-ท้าทาย/ได้บุญ	3	5.26
-ตั้งใจที่จะทำงานด้านนี้	1	1.75
-มีความรู้ความเข้าใจในงานสังคมสงเคราะห์	1	1.75
-สามารถพัฒนาความรู้	1	1.75
รวม (N*)	57	100

ตารางที่ 4.42 (ต่อ)

ความคิดเห็น	จำนวน	ร้อยละ
<u>กรณีไม่เลือกทำ</u> ให้เหตุผลดังนี้		
-ต้องการทำงานด้านอื่น	3	75
-ต้องการเปลี่ยนลักษณะงานบ้าง เพื่อหาประสบการณ์ในวิชาชีพอื่น ๆ เพิ่มเติม	1	25
-ประกอบอาชีพอื่น แต่จะนำหลักการและประสบการณ์ที่ได้เรียนมา ประยุกต์ใช้กับงานที่ทำ	1	25
รวม (N*)	4	100

(N*) เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

4.2 ความคาดหวังในการเลือกทำงานด้านสังคมสงเคราะห์

กรณีเลือกทำงานด้านสังคมสงเคราะห์ ซึ่งมีจำนวน 42 คนนั้น นักศึกษาส่วนใหญ่ร้อยละ 71.43 เลือกทำงานภาครัฐ ร้อยละ 23.81 เลือกทำงานภาคเอกชน และร้อยละ 4.76 ไม่แน่ใจว่าจะทำงานภาครัฐ หรือภาคเอกชน แต่จะเลือกทำงานด้านสังคมสงเคราะห์ รายละเอียดแสดงในตารางที่ 4.43

ตารางที่ 4.43

ความคาดหวังในการเลือกทำงานด้านสังคมสงเคราะห์

ข้อความ	จำนวน	ร้อยละ
ภาครัฐ	30	71.43
ภาคเอกชน	10	23.81
ไม่แน่ใจ	2	4.76
รวม	42	100

จากจำนวนนักศึกษา 42 คนตอบว่าเลือกทำงานด้านสังคมสงเคราะห์ แต่แบ่งเป็นการเลือกทำในภาครัฐ ภาคเอกชน หรือไม่แน่ใจว่าจะทำงานในภาครัฐและเอกชนต่างก็ให้ข้อคิดเห็นต่างๆ ซึ่งนักศึกษาได้ตอบอย่างอิสระ (เสนอความคิดเห็นได้มากกว่า 1 ข้อ) ปรากฏว่านักศึกษาที่เลือกทำงานภาครัฐ จำนวน 30 คนนั้น ปรากฏว่าร้อยละ 67.74 (จำนวน 21 คน) ให้เหตุผลว่ามีความมั่นคง มีระบบสวัสดิการ และมีการทำงานเป็นระบบขั้นตอน สำหรับนักศึกษาที่เลือกทำงานภาคเอกชน จำนวน 10 คนนั้น ปรากฏว่า ร้อยละ 36.36 (จำนวน 4 คน) ให้เหตุผลว่าสะดวก รวดเร็ว และมีความคล่องตัว นอกจากนี้ มีเหตุผลที่ผู้ตอบต้องการเลือกทำงานภาคเอกชนที่น่าสนใจ คือ สามารถทำงานในเชิงรุก ต้องการทำให้บุคคลอื่นเข้าใจงานสังคมสงเคราะห์ และมีความรับผิดชอบต่องานมากขึ้น รายละเอียดสรุปได้ในตารางที่ 4.44

ตารางที่ 4.44
ประเด็นความคิดเห็นเกี่ยวกับการเลือกทำงานด้านสังคมสงเคราะห์

ความคิดเห็น	จำนวน	ร้อยละ
กรณีเลือกภาครัฐ ให้เหตุผลดังนี้		
-มีความมั่นคง มีระบบสวัสดิการ และมีการทำงานเป็นระบบ ขั้นตอน	21	67.74
-คิดว่าตนเองเหมาะสมกับภาครัฐ	4	12.90
-มีความตั้งใจ	2	6.45
-ได้รับการยอมรับ	1	3.23
-มีการช่วยเหลือที่ค่อนข้างสมบูรณ์แบบ	1	3.23
-งานในส่วนภาครัฐยังขาดบุคลากรทางด้านวิชาชีพอยู่มาก	1	3.23
-สามารถย้ายกลับไปทำงานช่วยเหลือคนในภูมิภาคเดียวกันได้	1	3.23
รวม	31	100
กรณีเลือกภาคเอกชน ให้เหตุผลดังนี้		
-สะดวก รวดเร็ว และมีความคล่องตัว	4	36.36
-สามารถทำงานในเชิงรุกได้สะดวกกว่าการทำงานราชการ	2	18.18
-ต้องการขยาย การทำงานด้านสังคมสงเคราะห์ให้กับบุคคลที่ไม่ เข้าใจหรือมุ่งแต่เชิงธุรกิจได้เข้าใจ และเกิดความสำนึกที่ต้อง รับผิดชอบต่อสังคมร่วมกัน (มิใช่ผลกำไรหน้าที่ให้กับบุคคลใด บุคคลหนึ่ง หรือให้กับบุคคลที่เกี่ยวข้องเท่านั้น)	2	18.18
-มีอิสระ ให้โอกาสแสดงความคิดเห็น	1	9.09
-ลักษณะการทำงาน เป็นการทำงานจริง ๆ ผลสำเร็จน่าจะมี ภูมิใจมากกว่า	1	9.09
-ไม่ชอบงานภาครัฐ	1	9.09
รวม	11	100

4.3 ความคาดหวังในการประกอบอาชีพอื่นที่ไม่เกี่ยวข้องกับงานด้านสังคมสงเคราะห์

กรณีไม่เลือกทำงานด้านสังคมสงเคราะห์ นักศึกษา ร้อยละ 60 เลือกทำธุรกิจส่วนตัว - อาชีพอิสระ และร้อยละ 20 ทำงานด้านธุรกิจเอกชน และทำงานด้านบริการรายละเอียดแสดงในตารางที่ 4.45

ตารางที่ 4.45
ความคาดหวังในการประกอบอาชีพอื่นที่ไม่เกี่ยวข้องกับงานด้านสังคมสงเคราะห์

ข้อความ	จำนวน	ร้อยละ
ธุรกิจส่วนตัว - อาชีพอิสระ	3	60
ทำงานธุรกิจเอกชน	1	20
ทำงานรัฐวิสาหกิจ	-	-
ทำงานด้านบริการ	1	20
รวม	5	100

4.4 ความคาดหวังของนักศึกษาเมื่อจบการศึกษาในหลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตรบัณฑิต

นักศึกษาส่วนใหญ่ร้อยละ 65.96 มีความคาดหวังว่าจะทำงานทันทีเมื่อจบหลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตรบัณฑิต รองลงมาร้อยละ 14.89 จะศึกษาต่อในระดับปริญญาโทในประเทศ และให้เหตุผลอื่น ๆ เช่น จะศึกษาต่อ แต่จะทำงานก่อน หากชอบด้านใดจะเรียนต่อในด้านนั้น ๆ หรือถ้าสอบได้ก็จะเรียนต่อ โดยผู้ตอบได้ระบุสาขาวิชาที่จะศึกษาต่อไประดับปริญญาโท ทั้งในและต่างประเทศ คือสาขาพัฒนาสังคมและบริหารธุรกิจ รายละเอียดปรากฏในตารางที่ 4.46

ตารางที่ 4.46

ความคาดหวังของนักศึกษาเมื่อจบการศึกษาในหลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตร์บัณฑิต

ข้อความ	จำนวน	ร้อยละ
-ศึกษาต่อในระดับปริญญาโทในประเทศ	7	14.89
สาขา (ระบุ)		
• ไม่ระบุสาขา	(4)	(57.14)
• พัฒนาสังคม	(2)	(28.57)
• บริหารธุรกิจ	(1)	(14.28)
รวม	(7)	(100)
-ศึกษาต่อในระดับปริญญาโท ต่างประเทศ	2	4.26
สาขา (ระบุ)		
• พัฒนาสังคม	(1)	(50)
• ไม่ระบุสาขา	(1)	(50)
รวม	(2)	(100)
-ทำงานทันที	31	65.96
-อื่น ๆ (ระบุ)	7	14.89
• ศึกษาต่อ แต่จะทำงานก่อนหากชอบด้านใด จะเรียนต่อใน ที่นั่น ๆ	(4)	(57.14)
• ถ้าสอบได้ก็จะเรียนต่อ	(2)	(28.57)
• ยังไม่แน่นอน	(1)	(14.28)
รวม	(7)	(100)
รวม	47	100

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษา

“การศึกษาทัศนะของนักศึกษาคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์และสวัสดิการสังคม ต่อ การศึกษาสังคมสงเคราะห์ : ศึกษากรณีนักศึกษาคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์และสวัสดิการสังคม มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ” เป็นการศึกษาทัศนะนักศึกษารุ่นปีการศึกษา 2533 ซึ่งเป็น รุ่นที่ 1

การศึกษารุ่นนี้ มุ่งหวังให้ได้อะไรที่จะพัฒนารายวิชา และพัฒนาหลักสูตรใน อนาคต โดยการศึกษาผลสัมฤทธิ์ของหลักสูตรจากนักศึกษาในประเด็น ความคิดเห็นต่อหลักสูตร ทัศนคติต่อวิชาชีพ และแนวทางการทำงานภายหลังการจบหลักสูตรผลการศึกษาสามารถสรุปได้ ดังนี้ คือ

1. ข้อมูลทั่วไป

นักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามมีทั้งสิ้น 47 คน คิดเป็นร้อยละเซนต์ และเป็นเพศ หญิงทั้งหมด ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 19 - 24 ปี และมีภูมิลำเนาอยู่ในภาคกลางมากที่สุด รองลงมา มีภูมิลำเนาอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยครอบครัวของนักศึกษาส่วนใหญ่มีอาชีพหลัก คือ รับราชการ

นักศึกษาส่วนใหญ่มีระดับผลการศึกษาระหว่าง 2.15 - 3.00 รองลงมา มีระดับผล การศึกษาระหว่าง 3.01 - 3.50 โดยนักศึกษามีผลการศึกษาระดับคะแนนสูงสุด 3.76 ต่ำสุด 2.29

2. ความคิดเห็นของนักศึกษาต่อหลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตร์บัณฑิต

นักศึกษารุ่นปีการศึกษา 2533 เป็นนักศึกษารุ่นแรกของหลักสูตรสังคมสงเคราะห์ ศาสตร์บัณฑิต มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ ในหลักสูตรได้กำหนดให้มีการศึกษาตลอด หลักสูตร จำนวน 139 หน่วยกิต การศึกษารุ่นนี้มุ่งเน้นประเมินความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อ วิชาในสาขาสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ โดยแบ่งเป็น 4 ส่วนย่อย ดังนี้

- ส่วนที่ 1 ความคิดเห็นต่อประโยชน์ที่ได้รับจากหมวดวิชาต่าง ๆ
 ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นต่อความเหมาะสมของหลักสูตรในภาคทฤษฎี
 ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นต่อความเหมาะสมของหลักสูตรในภาคปฏิบัติ
 ส่วนที่ 4 ความคิดเห็นต่อการปรับปรุงหลักสูตร

ส่วนที่ 1 ความคิดเห็นต่อประโยชน์ที่ได้รับจากหมวดวิชาต่าง ๆ

ในแต่ละหมวดวิชา นักศึกษาได้จัดลำดับประโยชน์ที่ได้รับมากที่สุด ดังนี้

วิชาพื้นฐานวิชาชีพ นักศึกษาได้จัดลำดับวิชาที่ได้รับประโยชน์มากที่สุดคือ วิชา SW2013 จริยธรรมทางวิชาชีพ รองลงมาคือ วิชา SS2152 พัฒนาการทางด้านร่างกายและจิตใจของมนุษย์ และวิชา HU1232 จิตวิทยาทั่วไป

วิชาแกน ประกอบด้วยวิชาบังคับภาคทฤษฎี วิชาบังคับภาคปฏิบัติ และวิชาเฉพาะด้าน ดังนี้

วิชาบังคับภาคทฤษฎี นักศึกษาได้จัดลำดับวิชาที่ได้รับประโยชน์มากที่สุดคือ วิชา SW3233 หลักการให้คำปรึกษา รองลงมาคือ วิชา SW2163 สังคมสงเคราะห์เบื้องต้น และวิชา SW2183 หลักและวิธีการปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์

วิชาบังคับภาคปฏิบัติ นักศึกษาได้จัดลำดับวิชาที่ได้รับประโยชน์มากที่สุดคือ วิชา SW4339 การฝึกภาคปฏิบัติ3 รองลงมาคือ วิชา SW3316 การฝึกภาคปฏิบัติ1 และวิชา SW3326 การฝึกภาคปฏิบัติ2 ตามลำดับ

วิชาเฉพาะด้าน ได้เปิดสอนเพียง 3 กลุ่มวิชา สำหรับนักศึกษารุ่นนี้ ปรากฏว่านักศึกษาได้จัดลำดับวิชาที่ได้รับประโยชน์มากที่สุดในแต่ละกลุ่มวิชา ดังนี้

กลุ่มวิชาเสริมการปฏิบัติงานทางสังคมสงเคราะห์ทั่วไป คือ วิชา SW4463 การเขียนวิเคราะห์ และเสนอโครงการ

กลุ่มวิชาเสริมการปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์ทางการแพทย์ คือ วิชา SW4533 เทคนิคการสงเคราะห์ผู้ป่วยด้วยโรคร้ายแรงทางสังคม

กลุ่มวิชาเสริมการปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์ในอุตสาหกรรม คือ
วิชา SW4723 ระบบความมั่นคงทางสังคม

หมวดวิชาเลือกเสรี นักศึกษาได้จัดลำดับวิชาที่ได้รับประโยชน์มากที่สุด
คือ วิชา SW3863 การประชาสัมพันธ์ รองลงมาคือ วิชา SW3843 พลวัตกลุ่ม และวิชา
SW3813 สวัสดิการครอบครัวและเด็ก

ส่วนที่ 2. ความคิดเห็นต่อความเหมาะสมของหลักสูตรในภาคทฤษฎี

สำหรับความคิดเห็นของนักศึกษาต่อหลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตรบัณฑิต ใน
ภาคทฤษฎี ปรากฏว่านักศึกษาเห็นว่าเนื้อหาหลักสูตรในภาคทฤษฎีเหมาะสม สามารถนำไปปรับใช้
ในการฝึกภาคปฏิบัติได้ และรายวิชาที่นักศึกษาเห็นว่าเหมาะสม สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการ
ปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์ต่อไปในอนาคตอันดับแรก คือ วิชา SW2183 หลักและวิธีการปฏิบัติ
งานสังคมสงเคราะห์ รองลงมาคือ วิชา SW3233 หลักการให้คำปรึกษาและวิชา HU1232
จิตวิทยาทั่วไป

นอกจากนี้นักศึกษายังได้ให้ความคิดเห็นว่าควรมีการปรับปรุง เสริม หรือ สอด
แทรกรายวิชาเกี่ยวกับการนำกลุ่ม กิจกรรมและสันตนาการกลุ่ม ความรู้ด้านคอมพิวเตอร์ และ
ภาษาอังกฤษ หรือภาษาอังกฤษทางสังคมสงเคราะห์ เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพสังคมปัจจุบัน และ
นักศึกษาส่วนใหญ่ เห็นว่ารายวิชาในหลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตรบัณฑิตไม่มีความซ้ำซ้อน มีเพียงบาง
ส่วน เห็นว่ามีความซ้ำซ้อน โดยนักศึกษาที่เห็นว่ารายวิชาในหลักสูตรมีความซ้ำซ้อนนั้น พบว่าราย
วิชา SW2123 การเปลี่ยนแปลงทางสังคม และระบบสวัสดิการสังคม มีความซ้ำซ้อนกับวิชา
SW2143 โครงสร้างทางการเมืองกับระบบสวัสดิการสังคมมากที่สุด

การศึกษาของนักศึกษาในภาคทฤษฎี จะสัมฤทธิ์ผลได้จะต้องอาศัยการเรียน การ
สอนเป็นปัจจัยสำคัญ โดยประมวลความคิดเห็นของนักศึกษาจากประเด็นดังต่อไปนี้ คือ อาจารย์ผู้
สอน ความพร้อมของอาจารย์ วิธีการถ่ายทอด และความคาดหวังที่มีต่ออาจารย์พอสรุปได้ดังนี้

อาจารย์ผู้สอน นักศึกษาเห็นว่าอาจารย์ภายนอก (อาจารย์พิเศษภายนอก) ส่วนใหญ่สอนดีมาก มีความรู้ และประสบการณ์เกี่ยวกับวิชาที่สอน สามารถถ่ายทอดได้ดี สำหรับความคิดเห็นเกี่ยวกับอาจารย์ภายใน (อาจารย์ประจำในคณะ) นักศึกษา เห็นว่า ควรให้อาจารย์ภายในเป็นผู้สอนมากขึ้นเพื่อสร้างความผูกพันระหว่างอาจารย์กับนักศึกษามากขึ้น

ความพร้อมของอาจารย์ นักศึกษาเห็นว่าอาจารย์ภายนอก (อาจารย์พิเศษภายนอก) มีการเตรียมการสอนมาดี เนื้อหาดีมาก พร้อมให้ความรู้แก่นักศึกษา สำหรับความคิดเห็นเกี่ยวกับอาจารย์ภายใน (อาจารย์ประจำในคณะ) พบว่ามีเพียงบางท่านที่มีความพร้อม และจำนวนอาจารย์ประจำไม่เพียงพอต่อจำนวนนักศึกษา

วิธีการถ่ายทอด นักศึกษาเห็นว่าอาจารย์ภายนอก (อาจารย์พิเศษภายนอก) มีเทคนิคและประสบการณ์ในการสอนเป็นอย่างดี สำหรับความคิดเห็นเกี่ยวกับอาจารย์ภายใน (อาจารย์ประจำในคณะ) พบว่าบางท่านมีประสบการณ์ในการสอนยังไม่มาก นอกจากนี้ นักศึกษาเห็นว่าควรมีการใช้อุปกรณ์ต่าง ๆ ในการถ่ายทอดด้วย เช่น วีดีโอ สไลด์ และ การดูงานนอกสถานที่

ความคาดหวังที่มีต่ออาจารย์ นักศึกษาส่วนใหญ่คาดหวังว่าอาจารย์เป็นบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถในด้านวิชาการ สามารถถ่ายทอดให้นักศึกษาเข้าใจง่าย นอกจากนี้ยังควรเป็นผู้ให้คำปรึกษา ให้กำลังใจ ต่อ นักศึกษาทั้งในบทเรียน และปัญหาส่วนตัว

ส่วนที่ 3. ความคิดเห็นต่อความเหมาะสมของหลักสูตรในภาคปฏิบัติ

สำหรับความคิดเห็นของนักศึกษาต่อหลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตรบัณฑิตในภาคปฏิบัติปรากฏว่า

การฝึกภาคปฏิบัติ1 นักศึกษาส่วนใหญ่เห็นว่ามีเหมาะสม เนื่องจากเป็นการฝึกภาคปฏิบัติที่เริ่มจากงานสังคมสงเคราะห์เฉพาะราย เป็นการปูพื้นฐานในการฝึกภาคปฏิบัติต่อไป และมีโอกาสนำภาคทฤษฎีที่เรียนมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติจริง

การฝึกภาคปฏิบัติ2 นักศึกษาส่วนใหญ่เห็นว่ามีเหมาะสม เนื่องจากสามารถนำความรู้ที่ได้ศึกษาจากภาคทฤษฎีเกี่ยวกับวิชาหลัก และวิธีการปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์ชุมชนมาประยุกต์ใช้และฝึกปฏิบัติจริง

การฝึกภาคปฏิบัติ3 นักศึกษาส่วนใหญ่เห็นว่ามีเหมาะสม เนื่องจากเป็นการฝึกตามความสนใจเฉพาะด้าน ซึ่งเป็นการเปิดโอกาสให้นักศึกษาเลือกตัดสินใจว่าชอบทำงานกับกลุ่มเป้าหมายใด

อย่างไรก็ตามนักศึกษาบางส่วนเห็นว่า การฝึกภาคปฏิบัติ1 และการฝึกภาคปฏิบัติ2 มีความไม่เหมาะสมเนื่องจากเป็นการจัดฝึกในระหว่างการเรียนในภาคทฤษฎี ทำให้นักศึกษาขาดความต่อเนื่องในการฝึกปฏิบัติงาน และในบางครั้งไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมสำคัญ ๆ จากการฝึกภาคปฏิบัติ นอกจากนี้ยังทำให้ขาดประสิทธิภาพทั้งการเรียนภาคทฤษฎี และการฝึกภาคปฏิบัติ

สำหรับการฝึกภาคปฏิบัติ3 นักศึกษาบางส่วนเห็นว่าไม่เหมาะสม เนื่องจากใช้ระยะเวลาในการฝึกภาคปฏิบัตินานเกินไป

ดังนั้น นักศึกษาส่วนใหญ่จึงมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดฝึกภาคปฏิบัติว่าควรจะมีลักษณะแบบต่อเนื่อง คือฝึกติดต่อกันทุกวัน ตั้งแต่เริ่มต้นจนสิ้นสุดการฝึกภาคปฏิบัติ

จากการศึกษา พบว่า ในรายวิชาภาคปฏิบัติ มีประเด็นที่น่าสนใจในการจัดฝึกภาคปฏิบัติพอสรุปได้ ดังนี้

1. ปัญหาในการฝึกภาคปฏิบัติ

ปัญหาในการฝึกภาคปฏิบัติของนักศึกษา ที่พบมากที่สุด คือ ปัญหาการเขียนวิเคราะห์รายงาน รองลงมา คือ ปัญหาการคมนาคม และปัญหาด้านการเงิน

2. การจัดการฝึกภาคปฏิบัติ

นักศึกษาส่วนใหญ่เห็นว่า ควรจัดการฝึกภาคปฏิบัติแบบต่อเนื่อง เพื่อให้นักศึกษาสามารถเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่อง เข้าใจถึงกระบวนการปฏิบัติงาน การให้บริการ การให้ความช่วยเหลือในงานสังคมสงเคราะห์อย่างเต็มที่ และมีเพียงบางส่วนเห็นว่าควรจัดการฝึกภาคปฏิบัติในระหว่างการเรียน เพื่อให้ศึกษามีโอกาสพบอาจารย์ในคณะมากขึ้นและสามารถนำวิชาความรู้ที่เรียนในช่วงนั้นมาปรับใช้

3. การจัดสรรหน่วยงานในการฝึกภาคปฏิบัติ

เกี่ยวกับการจัดสรรหน่วยงานที่จะให้นักศึกษาไปฝึกภาคปฏิบัติ พบว่านักศึกษาส่วนใหญ่ต้องการให้มีหน่วยงานในการเลือกฝึกภาคปฏิบัติมากกว่านี้ โดยค่อย ๆ เพิ่มหน่วยงานให้นักศึกษาเลือกและกระจายพื้นที่รอบเขตปริมณฑล รวมทั้งควรมีการกระตุ้นให้นักศึกษาติดต่อหน่วยงานที่นักศึกษาจะไปฝึกภาคปฏิบัติ

4. ความคาดหวังในการฝึกภาคปฏิบัติ

นักศึกษามีความคาดหวังว่า จะสามารถนำความรู้ในภาคทฤษฎีไปประยุกต์ใช้ในการฝึกภาคปฏิบัติในหน่วยงานได้ และได้รับประสบการณ์ที่เป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานได้จริงในอนาคต

นอกจากการฝึกภาคปฏิบัติ คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ และสวัสดิการสังคม มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ ได้จัดให้มีกิจกรรมการจัดดูงานก่อนการฝึกภาคปฏิบัติ เพื่อให้นักศึกษาทราบถึงบริการสังคมและงานสังคมสงเคราะห์ ปรากฏว่านักศึกษาส่วนใหญ่เห็นว่ามีเหมาะสม เนื่องจากเป็นการเตรียมความพร้อมให้นักศึกษา ได้เรียนรู้งานสังคมสงเคราะห์ที่ปฏิบัติอยู่จริง ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการนำไปพิจารณาเลือกหน่วยงานที่จะใช้ฝึกภาคปฏิบัติ อย่างไรก็ตาม นักศึกษาบางส่วนเห็นว่าการจัดดูงานไม่เหมาะสม เนื่องจาก มีการจัดดูงานน้อยเกินไปทำให้นักศึกษามีข้อมูลไม่เพียงพอก่อนที่จะเลือกหน่วยงานฝึกภาคปฏิบัติ

ส่วนที่ 4 ความคิดเห็นต่อการปรับปรุงหลักสูตร

การปรับปรุงหลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตร์บัณฑิต ทั้งในภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติ สรุปได้ดังนี้

ภาคทฤษฎี นักศึกษาส่วนใหญ่เห็นว่ามีความเหมาะสมดี หากมีการปรับปรุง นักศึกษาให้ข้อคิดเห็นว่า ในรายวิชาควรเป็นวิชาที่สอดคล้องกับปัญหาสังคมในสถานการณ์ปัจจุบัน และอนาคตโดยเฉพาะอย่างยิ่งควรเน้นที่คุณภาพ เนื้อหาสาระของวิชาการที่สามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์ได้ต่อไป

ภาคปฏิบัติ นักศึกษาส่วนใหญ่เห็นว่ามีความเหมาะสมดี หากมีการปรับปรุง ควรกำหนดหน่วยงานที่จัดให้นักศึกษาฝึกภาคปฏิบัติมากกว่านี้ และการฝึกภาคปฏิบัติตามหลักสูตร จำนวน 3 วิชา ทำให้นักศึกษาได้รับประสบการณ์มาก และคาดว่าจะอย่างน้อยจะเป็นประโยชน์ต่อการทำงานในอนาคตได้มาก นอกจากนี้ควรจัดช่วงเวลาการฝึกแบบต่อเนื่อง และก่อนจัดฝึกภาคปฏิบัติควรมีข้อมูลเกี่ยวกับหน่วยงานต่าง ๆ ด้วย

ยิ่งไปกว่านั้น นักศึกษายังได้ให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อหลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตร์บัณฑิต ว่า ควรมีการจัดสัมมนาทางวิชาการเพิ่มขึ้น เพื่อเป็นการพัฒนางานสังคมสงเคราะห์ และมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ เป็นมหาวิทยาลัยใหม่ควรเน้นทางด้านวิชาการ

เกี่ยวกับเนื้อหาหลักสูตร ในการนำไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน และการปรับใช้ ในการดำรงชีวิตประจำวัน ปรากฏว่านักศึกษาส่วนใหญ่ เห็นว่าสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานได้มาก และนักศึกษาทั้งหมด เห็นว่าวิชาชีพสังคมสงเคราะห์สามารถนำไปปรับใช้ในการ ดำเนินชีวิตประจำวันได้ เนื่องจากเป็นวิชาชีพที่เรียนรู้เกี่ยวกับการดำเนินชีวิตของมนุษย์ มีความเข้าใจในพฤติกรรมมนุษย์ สามารถมองปัญหา และมีเหตุผลมากขึ้น ทำให้อยู่ร่วมกับคนอื่นในสังคมได้

3. ความคิดเห็นของนักศึกษาต่อวิชาชีพสังคมสงเคราะห์

นักศึกษาส่วนใหญ่ที่ตอบแบบสอบถาม ได้ให้เหตุผลที่เข้ามาศึกษาในคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์และสวัสดิการสังคม ดังนี้

- เป็นวิชาชีพที่น่าสนใจ และเหมาะสมกับตนเอง
- เป็นวิชาชีพที่ได้บุญกุศล มีโอกาสช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์

เกี่ยวกับความคิดเห็นต่อวิชาชีพสังคมสงเคราะห์ ปรากฏว่านักศึกษาส่วนใหญ่มีความคิดเห็น ดังนี้

- เป็นวิชาชีพที่ต้องเสียสละอดทน ตระหนักต่อปัญหาสังคม
- เป็นวิชาชีพที่ต้องมีจิตสำนึก
- เป็นงานที่ท้าทาย และมีประโยชน์มากในสภาวะการณ์สังคมปัจจุบัน

นอกจากนี้ การกำหนดบทบาทวิชาชีพสังคมสงเคราะห์ โดยเสนอลักษณะตัวอย่างกรณีศึกษาปรากฏว่า นักศึกษาให้ความสำคัญกับสถานการณ์ที่จะต้องเข้าไปแก้ไขในระดับมหภาค และระดับจุลภาค โดยมีบทบาทเข้าไปมีส่วนร่วมแก้ไขปัญหา ในลักษณะปฏิบัติการ เช่น เมื่อเห็นว่าเด็กหญิงเข้าสู่ตลาดแรงงานมาก และส่วนหนึ่งมีแนวโน้มจะไปเป็นโสเภณีเด็ก ได้เสนอว่าควรมีการดำเนินการต่อปัญหานี้ หรือกรณี que เห็นว่านักสังคมสงเคราะห์ ควรจะใช้วิจารณ์ ในการแก้ไข ปัญหา ต่อผู้ประสบปัญหาเป็นการเร่งด่วนก่อนที่ปฏิบัติตามข้อบังคับ ที่ไม่เอื้อต่อการปฏิบัติงาน พร้อมกับมีความคิดสร้างสรรค์ เสนอต่อผู้บังคับบัญชาว่า ควรมีการปรับปรุงกฎข้อบังคับให้สอดคล้องกับสภาพการปฏิบัติงานจริงต่อไป เป็นต้น

โดยภาพรวมเกี่ยวกับวิชาชีพสังคมสงเคราะห์ นักศึกษาส่วนใหญ่เห็นว่า ผู้ปฏิบัติงานด้านสังคมสงเคราะห์ควรมีพื้นฐานความรู้ทางวิชาชีพสังคมสงเคราะห์ เนื่องจากการทำงานด้านสังคมสงเคราะห์เน้นหลักการ วิธีการ เทคนิคต่าง ๆ เป็นสำคัญ มิใช่เป็นการปฏิบัติงานที่ใช้เพียงสามัญสำนึกเท่านั้น ดังนั้นจึงจำเป็นที่จะต้องเข้าใจในผู้รับบริการ และจะต้องมีความละเอียดในการปฏิบัติงาน

4. ความคาดหวังในการศึกษาต่อ และการทำงานด้านสังคมสงเคราะห์

นักศึกษาส่วนใหญ่มีความคาดหวังว่า จะเลือกทำงานด้านสังคมสงเคราะห์ มีเพียงบางส่วนไม่เลือกทำงานด้านสังคมสงเคราะห์

โดยนักศึกษาที่เลือกทำงานด้านสังคมสงเคราะห์ ส่วนใหญ่มีความคิดเห็น ดังนี้

- ใฝ่ทำงานตรงกับสาขาวิชาที่เรียนมา และคาดว่าจะทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และถูกต้อง
- มีความรัก และสนใจงานด้านนี้
- คาดหวังว่าจะทำงานในภาครัฐ เนื่องจากมีความมั่นคง มีระบบสวัสดิการและมีการทำงานเป็นระบบขั้นตอน

สำหรับนักศึกษาที่ไม่เลือกทำงานด้านสังคมสงเคราะห์ ให้เหตุผลว่าต้องการทำงานด้านอื่น และประสงค์จะหาประสบการณ์ในวิชาชีพอื่น ๆ เพิ่มเติม โดยส่วนใหญ่จะเลือกทำธุรกิจส่วนตัว หรืออาชีพอิสระ

อย่างไรก็ตามนักศึกษาส่วนใหญ่มีความคาดหวังว่าจะทำงานทันทีเมื่อจบการศึกษาในหลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตรบัณฑิต รองลงมาจะศึกษาต่อระดับปริญญาโทในประเทศ

ข้อเสนอแนะ

จากข้อมูลที่ได้ศึกษา มุ่งหวังที่จะได้ข้อมูลสำหรับพัฒนารายวิชา และพัฒนาหลักสูตรในอนาคต ซึ่งการศึกษาผลสัมฤทธิ์ของหลักสูตรในครั้งนี้ พบว่ามีประเด็นที่น่าสนใจหลายประการ ซึ่งผู้ศึกษาใคร่ขอเสนอแนะ ดังนี้

1. ควรมีการปรับรายวิชาที่ซ้ำซ้อน เช่น วิชา SW2123 การเปลี่ยนแปลงทางสังคม และระบบสวัสดิการทางสังคม และวิชา SW2143 โครงสร้างทางการเมืองกับระบบสวัสดิการสังคม ฯลฯ
2. ควรจัดให้มีวิชาที่สอดคล้องกับสภาพสังคมปัจจุบันมากยิ่งขึ้น เช่น คอมพิวเตอร์ ภาษาอังกฤษสำหรับนักสังคมสงเคราะห์ เป็นต้น เพื่อประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์ในอนาคต

3. ควรจัดให้มีอาจารย์ภายใน (อาจารย์ประจำในคณะ) เพิ่มมากขึ้น เพื่อให้เพียงพอกับปริมาณนักศึกษา และสนับสนุนให้อาจารย์ภายในได้เป็นผู้สอนมากขึ้น เพื่อความผูกพันระหว่างอาจารย์และนักศึกษา
4. การจัดฝึกภาคปฏิบัติ ควรเป็นลักษณะแบบต่อเนื่อง เพื่อประสิทธิภาพในการเรียน ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ
5. การจัดสรรหน่วยงานการฝึกภาคปฏิบัติ ควรมีการศึกษาหน่วยงานให้ชัดเจน โดยมีเอกสารข้อมูลเกี่ยวกับหน่วยงานต่าง ๆ ด้วย และควรกระตุ้นให้นักศึกษาได้มีโอกาสติดต่อหรือศึกษาหน่วยงานที่ตนเองสนใจก่อนจะลงฝึกภาคปฏิบัติ
6. การฝึกภาคปฏิบัติงาน 1 ควรเป็นหน่วยงานที่ให้บริการระดับบุคคลและกลุ่มชน
การฝึกภาคปฏิบัติงาน 2 ควรมีให้เลือกทั้งชุมชนเมือง และชุมชนชนบท
การฝึกภาคปฏิบัติงาน 3 ควรเป็นหน่วยงานที่นักศึกษาสนใจจริง ๆ

จากผลการศึกษาดังกล่าว ในประเด็นความคิดเห็นของนักศึกษาต่อหลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตร์บัณฑิตทั้งภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติ ความคิดเห็นต่อวิชาชีพสังคมสงเคราะห์ และความคาดหวังในการศึกษาต่อ และการทำงานด้านสังคมสงเคราะห์ มุ่งหวังที่จะได้รับข้อมูลที่ทันสมัยของนักศึกษาคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์และสวัสดิการสังคม ต่อการศึกษาสังคมสงเคราะห์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการศึกษาข้อมูลในครั้งนี้ เป็นการศึกษาจากนักศึกษาคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์และสวัสดิการสังคม มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ รุ่นที่ 1 ที่ศึกษาในหลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตร์บัณฑิต ฉบับปีการศึกษา 2533 อันเป็นการประเมินผลสัมฤทธิ์ของหลักสูตร ทั้งนี้ เพราะในการผลิตบัณฑิตออกไปทำงานในลักษณะวิชาชีพ เป็นภาระสำคัญยิ่งที่จะต้องเตรียมบุคคลที่พร้อมจะปฏิบัติหน้าที่ในฐานะนักวิชาชีพ ซึ่งจะต้องมีกระบวนการในการขัดเกลา เพื่อให้มีความพร้อมทั้งในด้านองค์ความรู้ ทักษะ และค่านิยมทางวิชาชีพ เพื่อนำไปสู่ความสำเร็จของการศึกษา และคุณภาพของบัณฑิตต่อไป

ดังนั้น ผลการศึกษาในครั้งนี้ หวังว่าจะเป็นประโยชน์ส่วนหนึ่งในการพัฒนาหลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตร์บัณฑิตในโอกาสต่อไป และผู้ศึกษาใคร่ขอเสนอแนะให้มีการจัดทำสรุปรายงานการวิจัย เรื่องการศึกษาทัศนะของนักศึกษาคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์และสวัสดิการสังคม ต่อการศึกษาสังคมสงเคราะห์ และการประกอบอาชีพของบัณฑิตคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์และสวัสดิการสังคม แต่ละรุ่นอย่างต่อเนื่องโดยคาดว่าจะเป็แนวทางหนึ่งในการพัฒนาการเรียน การสอน และพัฒนาหลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตร์บัณฑิต ของมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ เพื่อที่จะผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพ สอดคล้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศต่อไป.

ภาคผนวก

ภาคผนวก

แบบสอบถาม

เรื่อง ทักษะของนักศึกษาคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์และสวัสดิการสังคม ต่อการ
ศึกษาสังคมสงเคราะห์ : ศึกษากรณีนักศึกษาคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์และสวัสดิการสังคม
มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1. เพศ ชาย หญิง 3 []
2. อายุ 18 ปี หรือต่ำกว่า 19 - 24 ปี 4 []
 25-29 ปี 30 - 34 ปี
3. ศาสนา พุทธ คริสต์ อิสลาม อื่น ๆ (ระบุ) 5 []
4. ภูมิลำเนา (จังหวัด)..... 6 []
5. ที่อยู่อาศัย (จังหวัด)..... 7 []
6. บิดา - มารดา มีชีวิตอยู่ทั้งคู่ บิดาถึงแก่กรรม 8 []
 มารดาถึงแก่กรรม หย่าร้าง
 แยกกันอยู่ชั่วคราว หรืออาจตลอดไปโดยไม่หย่าร้าง
7. อาชีพหลักของครอบครัว (ระบุ)..... รายได้ (ระบุ).....บาท/เดือน 9-10
[] []
8. อาชีพรองที่ทำรายได้ให้ครอบครัวเช่นกัน (ระบุ)..... 11-12
รายได้ (ระบุ)บาท/เดือน [] []
9. ปัจจุบันท่านศึกษาอยู่ชั้นปีที่ ปีที่ 1 ปีที่ 2 13 []
 ปีที่ 3 ปีที่ 4

10. ผลการศึกษาของท่านที่คณะสังคมสงเคราะห์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ 14 []
ครั้งหลังสุดอยู่ในระดับใด

[] 1.00 - 2.00

[] 2.01 - 2.50

[] 2.51 - 3.00

[] 3.01 - 3.50

[] 3.51 - 4.00

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของนักศึกษาต่อหลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตรบัณฑิต

1. ตามที่ท่านได้ศึกษาในหลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตรบัณฑิต ท่านคิดว่าท่านได้รับประโยชน์จากรายวิชาต่าง ๆ ต่อไปนี้ในระดับใด

รายชื่อวิชา	ประโยชน์ที่ได้รับ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. หมวดวิชาเฉพาะ					
1.1 วิชาพื้นฐานวิชาชีพ					
SS1132 เศรษฐศาสตร์เบื้องต้น					15 []
SS2102 สังคมวิทยาเบื้องต้น					16 []
SS2132 มนุษยวิทยาเบื้องต้น					17 []
SS2142 หลักรัฐศาสตร์					18 []
HU1232 จิตวิทยาทั่วไป					19 []
SS2152 พัฒนาการทางด้านร่างกายและ จิตใจของมนุษย์					20 []
SW2013 จริยธรรมทางวิชาชีพ					21 []
SW2023 หลักกฎหมายด้านสวัสดิการสังคม					22 []

รายชื่อวิชา	ประโยชน์ที่ได้รับ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1.2 วิชาบังคับภาคทฤษฎี					
SW2113 สังคมไทยกับการพัฒนาสังคม					23 []
SW2123 การเปลี่ยนแปลงทางสังคม และระบบสวัสดิการ					24 []
SW2133 ปัญหาสังคมและมาตรการทางสังคม					25 []
SW2143 โครงสร้างทางการเมืองกับระบบสวัสดิการสังคม					26 []
SW2153 สภาวะแวดล้อมทางเศรษฐกิจสังคม และการเมืองที่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์					27 []
SW2173 แนวคิดทางสังคมสงเคราะห์กับสังคมไทย					28 []
SW2193 การวิจัยทางสังคมสงเคราะห์					29 []
SW3233 หลักการให้คำปรึกษา					30 []
SW2163 สังคมสงเคราะห์เบื้องต้น					31 []
SW2183 หลักและวิธีการปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์					32 []
SW3213 หลักและวิธีการทางสังคมสงเคราะห์ชุมชน					33 []
SW3223 การบริหารงานสังคมสงเคราะห์					34 []
SW2203 การมีส่วนร่วมในการวางนโยบายและแผนสวัสดิการสังคมของนักสังคมสงเคราะห์					35 []

รายชื่อวิชา	ประโยชน์ที่ได้รับ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
SW3243 การอภิปรายปัญหาในการปฏิบัติงาน งานสังคมสงเคราะห์ที่ 1					36 []
SW3253 การอภิปรายปัญหาในการปฏิบัติงาน งานสังคมสงเคราะห์ที่ 2					37 []
1.3 วิชาบังคับภาคปฏิบัติ					
SW3316 การฝึกภาคปฏิบัติที่ 1					38 []
SW3326 การฝึกภาคปฏิบัติที่ 2					39 []
SW4339 การฝึกภาคปฏิบัติที่ 3					40 []
2. วิชาเฉพาะด้าน					
2.1 กลุ่มวิชาเสริมการปฏิบัติงาน ทางสังคมสงเคราะห์ทั่วไป					
SW4413 กระบวนการพิทักษ์สิทธิ์					41 []
SW4423 การมีส่วนร่วมของผู้รับบริการ					42 []
SW4463 การเขียน, วิเคราะห์และเสนอ โครงการ					43 []
SW4473 ประชากรกับการวางแผน ครอบครัว					44 []

รายชื่อวิชา	ประโยชน์ที่ได้รับ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
2.2 กลุ่มวิชาเสริมการปฏิบัติงาน สังคมสงเคราะห์การแพทย์					
SW4503 ระบบสาธารณสุขไทย					45 []
SW4513 การสังคมสงเคราะห์ทาง การแพทย์					46 []
SW4523 วิทยาการระบาดทางสังคม					47 []
SW4533 เทคนิคการสงเคราะห์ผู้ป่วย ด้วยโรคร้ายแรงทางสังคม					48 []
2.3 กลุ่มวิชาเสริมการปฏิบัติงาน สังคมสงเคราะห์ในอุตสาหกรรม					
SW4713 การสังคมสงเคราะห์ใน อุตสาหกรรม					49 []
SW4723 ระบบความมั่นคงทางสังคม					50 []
SW4733 เทคนิคการสงเคราะห์ผู้ประสบ อันตรายจากการทำงาน					51 []
SW4743 ปัญหาแรงงานและมาตรการ ทางกฎหมาย					52 []
3. วิชาเลือกเสรี					
SW3813 สวัสดิการครอบครัวและเด็ก					53 []
SW3843 พลวัตกลุ่ม					54 []
SW3863 การประชาสัมพันธ์					55 []

2. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไร ต่อหลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตร์บัณฑิตในภาคทฤษฎี 56 []

[] เนื้อหาหลักสูตรในภาคทฤษฎีเหมาะสม สามารถนำไปปรับใช้กับการฝึกภาคปฏิบัติ

[] เนื้อหาหลักสูตรในภาคทฤษฎี ไม่สอดคล้องกับการฝึกภาคปฏิบัติ

[] เนื้อหาหลักสูตรไม่เหมาะสม กับภาวะการณ์ปัจจุบัน

[] ไม่แน่ใจว่าจะสามารถปฏิบัติงานได้ ภายหลังจากจบหลักสูตร

[] อื่น ๆ (ระบุ)

.....

3. ท่านคิดว่ารายวิชาใดในหลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ที่เหมาะสม สามารถนำมาประยุกต์ ในการปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์ต่อไป 57-58

- 1..... [] []
- 2.....
- 3.....
- 4.....
- 5.....

4. ท่านคิดว่ารายวิชาใดในหลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ที่ไม่สามารถนำมาประยุกต์ ใช้ในการปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์ หรือไม่สามารถนำมาปรับใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน 59-60

- 1..... [] []
- 2.....
- 3.....
- 4.....
- 5.....

5. ท่านคิดว่าหลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ ควรที่จะต้องมีการปรับปรุง เสริม หรือ สอดแทรกรายวิชาใด เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพสังคมปัจจุบัน 61-62
- 1..... [[]]
- 2.....
- 3.....
- 4.....
- 5.....
6. ท่านคิดว่ารายวิชาในหลักสูตรสังคมสงเคราะห์ มีความซ้ำซ้อนหรือไม่ 63 []
- [] ซ้ำซ้อน
- [] ไม่ซ้ำซ้อน
7. ในกรณีที่ไม่ซ้ำซ้อน มีรายวิชาใดบ้าง (ระบุ)
- 7.1 วิชา.....ซ้ำซ้อนกับ..... 64-65
- ในส่วนของ..... 66-67
- 68
- 7.2 วิชา.....ซ้ำซ้อนกับ..... 69-70
- ในส่วนของ..... 71-72
- 73
- 7.3 วิชา.....ซ้ำซ้อนกับ..... 74-75
- ในส่วนของ..... 76-77
- 78
- 7.4 วิชา.....ซ้ำซ้อนกับ..... 79-80
- ในส่วนของ..... 81-82
- 83
- 7.5 วิชา.....ซ้ำซ้อนกับ..... 84-85
- ในส่วนของ..... 86-87
- 88

8. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรต่อการเรียนการสอน

อาจารย์ผู้สอน..... 89 []

.....

ความพร้อมของอาจารย์..... 90 []

.....

วิธีการถ่ายทอด..... 91 []

.....

ความคาดหวังที่มีต่ออาจารย์..... 92 []

.....

อื่น ๆ (ระบุ)..... 93 []

.....

9. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรต่อการฝึกภาคปฏิบัติ

การฝึกภาคปฏิบัติ1

เหมาะสม เพราะ..... 94 []

..... 95 []

.....

ไม่เหมาะสม เพราะ..... 96 []

.....

.....

การฝึกภาคปฏิบัติ2

- เหมาะสม เพราะ..... 97 []
- 98 []
-
- ไม่เหมาะสม เพราะ..... 99 []
-
-

การฝึกภาคปฏิบัติ3

- เหมาะสม เพราะ..... 100 []
- 101 []
-
- ไม่เหมาะสม เพราะ..... 102 []
-
-

10. ในความคิดเห็นของท่าน ท่านเห็นว่าการฝึกภาคปฏิบัติควรเป็นลักษณะใด

- แบบต่อเนื่อง เพราะ..... 103 []
-
-
-
-
- ฝึกในระหว่างการเรียนภาคทฤษฎี เพราะ 104 []
-
-
-
-

11. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรต่อการจัดดูงานก่อนการฝึกภาคปฏิบัติ

[] เหมาะสม เพราะ..... 105 []

..... 106 []

[] ไม่เหมาะสม เพราะ..... 107 []

.....
.....

12. ในการฝึกภาคปฏิบัติ ท่านประสบปัญหาอุปสรรคประเภทใดบ้าง

ลำดับ	ปัญหา	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1	ปัญหาด้านการเงิน					108 []
2	ปัญหาการนิเทศงานอาจารย์ภาคสนาม					109 []
3	ปัญหาการนิเทศงานอาจารย์ในคณะฯ					110 []
4	ปัญหาการปรับตัวในหน่วยงาน					111 []
5	ปัญหาการปรับตัวในชุมชน					112 []
6	ปัญหาการประยุกต์ใช้ความรู้ภาคทฤษฎี					113 []
7	ปัญหาการเขียน-วิเคราะห์รายงาน					114 []
8	ปัญหาการคมนาคม					115 []
9	อื่นๆ (ระบุ).....					116 []
					117 []
					118 []
					119 []
					120 []

13. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรต่อการจัดสรรหน่วยงานในการฝึกภาคปฏิบัติที่ผ่านมา
ของคณะฯ 121 []

.....

14. ความคาดหวังของนักศึกษาต่อการฝึกภาคปฏิบัติ 122 []

.....

15. ความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการปรับปรุงหลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตรบัณฑิต
ภาคทฤษฎี 123 []

.....

ภาคปฏิบัติ..... 124 []

.....

อื่น ๆ (ระบุ) 125 []

.....

16. ท่านคิดว่าจากการได้ศึกษาเล่าเรียนภายใต้หลักสูตรนี้ เมื่อท่านปฏิบัติงานในหน่วยงาน ท่านสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน 126 []

- ใช้ได้มาก
- ใช้ได้ปานกลาง
- ใช้ได้น้อยมาก
- ไม่แน่ใจ
- อื่น ๆ (ระบุ).....

17. ท่านคิดว่า วิชาชีพสังคมสงเคราะห์ สามารถนำมาปรับใช้ในการดำรงชีวิตประจำวัน

- ได้ เพราะ..... 127 []
- ไม่ได้ เพราะ..... 128 []
- ไม่แน่ใจ เพราะ..... 129 []
- 130 []

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นของนักศึกษาต่อวิชาชีพสังคมสงเคราะห์

1. เหตุผลที่ท่านเข้ามาศึกษาในคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ 131 []

- ผู้ประกอบการให้มาเรียน
- เพื่อนชักชวน (เรียนตามเพื่อน)
- เห็นว่าเป็นวิชาชีพที่น่าสนใจ และเหมาะสมกับตนเอง
- เห็นว่าเป็นวิชาชีพที่ได้บุญกุศล มีโอกาสช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์
- คิดว่าเรียนง่ายกว่าสาขาวิชาอื่น ๆ
- ไม่สามารถเข้าศึกษาต่อในสาขาใด ๆ
- อื่น ๆ (ระบุ).....

2. ตามความคิดเห็นของท่าน ท่านเห็นว่า วิชาชีพสังคมสงเคราะห์ เป็นอย่างไร

ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่ แน่ ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง	
2.1 เป็นงานยากลำบาก ละเอียดอ่อน เพราะต้องทำงานกับผู้ใช้บริการ ที่มีปัญหา						132 []
2.2 เป็นงานที่ไม่เหมาะกับสังคมที่มี ความเจริญทางเทคโนโลยี						133 []
2.3 เป็นงานที่ทำท่าย และมีประโยชน์ มากในสภาวะการณ์สังคมปัจจุบัน						134 []
2.4 เป็นวิชาชีพที่ต้องรับภาระหนักใน สังคม แต่ผู้คนรอบข้าง (วิชาชีพ อื่น) ไม่เห็นความสำคัญ						135 []
2.5 วิชาชีพสังคมสงเคราะห์มีลักษณะ คล้ายคลึงกับงานสังคมสงเคราะห์ อาสาสมัคร						136 []
2.6 เป็นวิชาชีพที่ต้องเสียสละ อดทน ตระหนักต่อปัญหาสังคม						137 []
2.7 เป็นงานที่น่าเบื่อ						138 []
2.8 เป็นวิชาชีพที่ต้องมีจิตสำนึก						139 []
2.9 เป็นงานที่เหมาะสมสำหรับผู้หญิง						140 []
2.10 เป็นวิชาชีพที่ต้องทำด้วยใจรัก						141 []

3. สมศรีเป็นนักสังคมสงเคราะห์ การกระทำของสมศรีต่อไปนี้ท่านมีความคิดเห็นอย่างไร

ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง	
1. นักสังคมสงเคราะห์ในจังหวัดทุกคนได้รับคำสั่งให้เตรียมตัวลงพื้นที่สำรวจปัญหาของท่าน สมศรีขออนุญาตผู้บังคับบัญชาเป็นกรณีพิเศษขอเป็นผู้จัดเตรียมเอกสารทั้งก่อนและหลังการสำรวจโดยไม่ลงพื้นที่						142 []
2. กรณีคนไข้โรคจิตที่ได้รับการรักษามาเป็นระยะเวลาานพอสมควรแล้วที่ประชุมนักสังคมสงเคราะห์ลงความเห็น ว่า ควรส่งคนไข้กลับบ้านเพื่อไปปรับพฤติกรรมและใช้ชีวิตอยู่ในครอบครัวและสังคม แต่สมศรีมีความเห็นว่า คนไข้ไม่ควรกลับบ้าน เพราะครอบครัวยังไม่พร้อม และเธอก็ยืนยันให้คนไข้ได้รับการรักษาต่อไป						143 []
3. สมศรีมีกรณีคนไข้โรคเอดส์ตั้งครรภ์ซึ่งแพทย์ลงความเห็นให้ทำแท้งและแพทย์ได้ส่งต่อคนไข้มายัง นักสังคมสงเคราะห์ เพื่อให้คำแนะนำปรึกษาหารือเกี่ยวกับการทำแท้ง ซึ่งคนไข้ยืนยันกับเธอว่าเธอต้องการรักษาชีวิตลูกของเธอ เพราะคิดว่าเธอกับลูกคงมีกรรมร่วมกันมาก่อน สมศรีจึงนำการตัดสินใจของคนไข้เสนอต่อที่ประชุมแพทย์ ว่าคนไข้ต้องการรักษาลูกในครรภ์ของเธอต่อไป						144 []

ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง
<p>4. สมศรีมีกรณีคนไข้หญิงสาวมีลักษณะโรคจิตที่ขาดผู้ชายไม่ได้ สมศรีเห็นว่าคนไข้อาจตั้งครรภ์ และไม่มีผู้ใดรับผิดชอบ แต่เธอไม่สามารถนำคนไข้ไปรับการบำบัดเพื่อป้องกันปัญหาดังกล่าวได้ เนื่องจากเป็นเรื่องสิทธิส่วนบุคคลของหญิงสาวผู้นั้น เว้นแต่จิตแพทย์จะลงความเห็น ว่า เธอวิกลจริต จึงสามารถบำบัดได้ เธอจึงประสานงานกับจิตแพทย์ ซึ่งแพทย์ลงความเห็น ว่า เธอเข้าข่ายวิกลจริต และในที่สุดเธอจึงได้รับการบำบัด</p>					145 []
<p>5. สมศรีต้องติดตามเยี่ยมบ้านคนไข้รายหนึ่ง โดยเธอชวนนายเล็ก คนขับรถในหน่วยงานเข้าไปเป็นเพื่อน หลังจากสัมภาษณ์ไปสักครู่ สมศรีเริ่มรู้สึกว่าคนไข้ไม่ยอมให้ความร่วมมือ นายเล็กเห็นท่าไม่ดี จึงช่วยพูดคุย จนคนไข้รู้สึกเป็นกันเอง สมศรีรู้สึกสบายใจอย่างยิ่ง ที่มีผู้ช่วยสร้างบรรยากาศ</p>					146 []

ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง	
<p>6. ในหน่วยงานของสมศรี ผู้บังคับบัญชาตั้งกฎเกณฑ์เกี่ยวกับการนำรถราชการออกไปใช้ว่า จะต้องมีการตั้งแตง 2-3 กรณีขึ้นไป จึงจะใช้รถได้ และต้องขออนุมัติทุกครั้ง ในพื้นที่ที่สมศรีรับผิดชอบ จะมีกรณีถูกเงินอยู่เป็นประจำ ซึ่งไม่สามารถรอกการอนุมัติได้ทันที เธอจึงตัดสินใจนำรถออกไปช่วยเหลือราษฎรได้ทันทีทุกครั้ง ผู้บังคับบัญชาได้สอบถามการกระทำของเธอ เธอจึงได้ชี้แจงเรื่องราวและเสนอให้ปรับปรุงกฎเกณฑ์ เพื่อสามารถนำรถไปใช้ในกรณีฉุกเฉินได้</p>						147 []
<p>7. สมศรีมีกรณีเด็กกำพร้าในอุปการะ 30 คน เมื่อมี ครอบครัวมาขอรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม เธอได้เลือก เด็กที่สมบูรณ์แข็งแรง ให้แก่ครอบครัวเหล่านั้น ขณะนี้ยังมีเด็กจำนวนหนึ่ง ยังคงอยู่กับเธอ เนื่องจากเขาเหล่านั้นบางคนไม่สะดวกและบางคนพิการ</p>						148 []
<p>8. สมศรีเริ่มเห็นเด็กหญิงเข้าสู่ตลาดแรงงานมาก และส่วนหนึ่งมีแนวโน้มจะไปเป็นโสเภณีเด็ก จึงนำเรื่องเสนอต่อผู้บังคับบัญชา เพื่อดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งเกี่ยวกับปัญหานี้</p>						149 []

ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง	
9. เด็กชายมีดเป็นเด็กเร่ร่อนที่สมศรีพบว่ามีการพัฒนาทางสติปัญญาต่ำกว่าเด็กปกติ แต่ยังสามารถช่วยตัวเองได้บ้าง อย่างไรก็ตามสมศรีได้ส่งเด็กชายมีด เข้าไปอยู่ในสถานสงเคราะห์เด็กปัญญาอ่อนในที่สุด						150 []
10. หน่วยงานของสมศรีได้งบประมาณจากจังหวัดจำนวนหนึ่ง สำหรับโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตราษฎรในหมู่บ้าน ซึ่งคณะทำงานลงมติจัดทำโครงการ “ลูกหลานกลับบ้านเถิด” แต่ขณะนั้นเกิดวิกฤตการณ์ฝนแล้ง ชาวบ้านเรียกร้องให้หน่วยงานของสมศรีช่วยจัดแหล่งน้ำ คณะทำงานจึงมีความเห็นตรงกันที่จะแปลงงบประมาณดังกล่าว ไปขุดสระแทน						151 []

4. ท่านเห็นด้วยหรือไม่ต่อคำกล่าวที่ว่า “ไม่จำเป็นต้องมีพื้นความรู้ทางวิชาชีพสังคมสงเคราะห์ ก็สามารถประกอบอาชีพเป็นนักสังคมสงเคราะห์ได้”

- [] เห็นด้วย เพราะ..... 153 []
 154-155
 [] []
 [] ไม่เห็นด้วย เพราะ.....

ตอนที่ 4 ความคาดหวังของนักศึกษาในการศึกษาต่อและการทำงานด้านสังคมสงเคราะห์

1. ท่านคิดว่าเมื่อท่านจบการศึกษา ท่านจะเลือกทำงานในด้านสังคมสงเคราะห์หรือไม่ 156 []
 เลือกทำ เพราะ..... 157-158
 [][]
 ไม่เลือกทำ เพราะ.....

2. กรณีเลือกทำงานสังคมสงเคราะห์ ท่านจะทำงานใน 159 []
 ภาครัฐ เพราะ..... 160-161
 [][]
 ภาคเอกชน เพราะ.....

3. กรณีไม่เลือกทำ ท่านคิดว่าท่านจะประกอบอาชีพด้านใด 162 []
 [] ธุรกิจส่วนตัว-อาชีพอิสระ
 [] ทำงานธุรกิจเอกชน
 [] ทำงานรัฐวิสาหกิจ
 [] ทำงานด้านบริการ.....
 [] อื่น ๆ (ระบุ).....
4. ท่านคิดว่าเมื่อจบหลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตรบัณฑิต ท่านจะ... 163 []
 [] ศึกษาต่อในระดับปริญญาโทในประเทศ สาขา.....
 [] ศึกษาต่อในระดับปริญญาโทต่างประเทศ สาขา.....
 [] ทำงานทันที
 [] อื่น ๆ ระบุ.....

บรรณานุกรม

หนังสือ-รายงานการวิจัย

- กิตติยา รัตนากร. การศึกษาทัศนคติต่อการศึกษาและภาวะการทำงานของบัณฑิตคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ รุ่นปีการศึกษา 2532. โครงการศึกษาปริญญาตรี คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2534
- ยุพา วงศ์ไชย. การบริหารองค์การสังคมสงเคราะห์เอกชน. กองการสังคมสงเคราะห์เอกชน กรมประชาสงเคราะห์ : ฝ่ายวิชาการมูลนิธิศาสตราจารย์ปกรณ์ อังศุสิงห์, ตุลาคม 2536.
- วันทนี วาสิกะสิน และสุรางค์รัตน์ วศินารมณ. รายงานวิจัยการศึกษาความรู้และทัศนคติของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร ต่องานสังคมสงเคราะห์ในประเทศไทย. คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2534.

วารสาร-เอกสารอื่น ๆ

- คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ สรุปรายงานการวิจัยเรื่อง. "การศึกษาทัศนคติต่อการศึกษา และการประกอบอาชีพของบัณฑิตคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ รุ่นปีการศึกษา 2533, 2534." (เอกสารอัดโรเนียว)
- คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ. "หลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ บัณฑิต พ.ศ. 2533." สาขาวิชาสังคมสงเคราะห์ พ.ศ. 2536 (เล่ม 1)
- ซี 12, คอลัมน์ มุมข้าราชการ. "เรื่อง รับราชการโดยไม่ต้องสอบ." ในหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ประจำวันที่ 22 กรกฎาคม 2536.
- มูลนิธิป่อเต็กตึ๊ง. "หนังสือแจ้งกิจการ พ.ศ. 2536." กรุงเทพมหานคร : เอส.อาร์.ซี. เอ็นเวลอพย 2536.

วิทยานิพนธ์

จริญญา วันทาวงศ์. "เกียรติภูมิแห่งตนต่อการปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์วิชาชีพ." วิทยานิพนธ์มหา
บัณฑิต คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2537.

จำเรียง กุระมะสุวรรณ. "ทัศนะเกี่ยวกับค่านิยมทางวิชาชีพสังคมสงเคราะห์ของนักศึกษาสังคม
สงเคราะห์ คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์." วิทยานิพนธ์
มหาบัณฑิต คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2517.

